

Budapest,
2004. július 7.,
szerda

96. szám

Ára: 1288,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
	Személyi rész	9058
41/2004. (VII. 7.) BM r.	A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről	9060
42/2004. (VII. 7.) BM r.	A területrendezési, a településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló 40/1999. (IV. 23.) FVM rendelet módosításáról	9061
43/2004. (VII. 7.) BM r.	A tűzvédelem és a polgári védelem műszaki követelményeinek megállapításáról szóló 2/2002. (I. 23.) BM rendelet módosításáról	9061
17/2004. (VII. 7.) HM r.	A Magyar Honvédség, valamint a miniszter közvetlen irányítása (felügyelete) alá tartozó szervezetek hivatásos és szerződéses állományának beosztási kategóriába történő részletes besorolásáról, illetve az ezen beosztásokban elérhető rendfokozatokról szóló 30/2001. (XII. 27.) HM rendelet módosításáról	9069
18/2004. (VII. 7.) HM r.	A Honvédelmi Minisztérium fejezetéhez tartozó szervezetek állománya élelmezési pénznormáinak megállapításáról	9076
25/2004. (VII. 7.) IM r.	A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága részére történő egyes belső ellenőrzési jogosítványok átruházásáról	9077
11/2004. (VII. 7.) KvVM r.	A környezet- és természetvédelem, a vízügy, továbbá a meteorológia területén adományozható miniszteri elismerésekről szóló 6/2003. (IV. 28.) KvVM rendelet módosításáról	9079
25/2004. (VII. 7.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	9080
26/2004. (VII. 7.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	9088
27/2004. (VII. 7.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	9107
28/2004. (VII. 7.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	9114
29/2004. (VII. 7.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	9117
37/2004. (VII. 7.) ME h.	Címzetes főjegyzői cím adományozásáról	9120
38/2004. (VII. 7.) ME h.	Címadományozási juttatás megállapításáról	9120
	Megállapodás a belügyminiszter és a Rendvédelmi Szervek Társasági Érdekegyeztető Fóruma között	9120
	Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal közleménye a 2004. július 1-je és szeptember 30-a között alkalmazható üzemanyagárakról	9121
	Helyesbítés	9122

I. rész SZEMÉLYI RÉSZ

A miniszterelnök előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE A CSILLAGGAL
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

külügyminiszterként végzett elméleti és gyakorlati munkásságáért, mely nagymértékben hozzájárult a szabadság és a demokrácia világméretű megerősödéséhez

Henry Alfred Kissingernek, az Amerikai Egyesült Államok volt külügyminiszterének,

KEH ügyszám: VII-2/2409/51/2004.

nemzetközileg is számon tartott irodalmi életműve elismeréseként

Kányádi Sándor Kossuth-díjas írónak, költőnek;

KEH ügyszám: VII-2/1858/44/2004.

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

a magyar–svájci kapcsolatok fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Rudolf Weiersmüllernek, a Svájci Szövetségi Köztársaság budapesti nagykövetének,

KEH ügyszám: VII-2/2489/53/2004.

a magyar–marokkói kapcsolatok fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Saad-Baddou-nak, a Marokkói Királyság budapesti nagykövetének;

KEH ügyszám: VII-2/2606/54/2004.

a magyar–dél-afrikai kapcsolatok fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Andries Venter-nek, a Dél-afrikai Köztársaság budapesti nagykövetének;

KEH ügyszám: VII-2/2606/54/2004.

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE
(katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

a Magyar Honvédségnek a NATO Déli Régiójába történő integrálódása elősegítése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Gregory G. Johnson tengernagynak, a NATO Dél-Európai Szövetséges Erők főparancsnokának;

KEH ügyszám: VII-2/2443/52/2004.

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
TISZTIKERESZTJE
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

a hazai piacgazdaság kiépítése, a korszerű menedzsment módszerek széles körű elterjesztése, a Menedzserek Országos Szövetségének megalapítása, valamint a magyar menedzserek hazai és nemzetközi elismertetése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Lepsényi Istvánnak, a Knorr–Bremse Fékrendszerek Kft. vezérigazgatójának, Széchenyi-díjasnak, a Menedzserek Országos Szövetsége elnökének,

KEH ügyszám: VII-2/1828/43/2004.

hazánk kulturális értékei, a magyar konyhaművészet nemzetközi megismertetése, valamint a gasztronómia megújítása érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Láng Györgynek, a New York-i Café des Artistes Étterem igazgatójának;

KEH ügyszám: VII-2/2274/50/2004.

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
LOVAGKERESZTJE
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

a hazai piacgazdaság kiépítése, a korszerű menedzsment módszerek széles körű elterjesztése, a Menedzserek Országos Szövetségének megalapítása, valamint a magyar menedzserek hazai és nemzetközi elismertetése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

dr. Rudas Jánosnak, a Genoid Kft. ügyvezető igazgatójának, a Menedzserek Országos Szövetsége társelnökének;

KEH ügyszám: VII-2/1828/43/2004.

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
LOVAGKERESZTJE
(katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

a Magyar Honvédség Szállító Zászlóalja parancsnoka-
ként végzett külszolgálati tevékenysége elismeréseként

Sramkó Mátyás alezredesnek, az MH 5. Bocskai István
Gépesített Lövészdandár Logisztikai Főnökség logisztikai
főnökének.

KEH ügyszám: VII-2/2183/49/2004.

A Köztársaság Elnökének Érdemérme kitüntetés alapí-
tásáról szóló 153/2001. (XI. 29.) KE határozat 3. pontjá-
ban foglaltak alapján

a KÖZTÁRSASÁG ELNÖKÉNEK ÉRDEMÉRME

kitüntetést adományozom

hittel és szeretettel végzett eredményes közösségterem-
tő tevékenységéért

főtisztelendő Antal János plébánosnak,

iskolateremtő, a gyógyítás és az emberség harmóniáját
valló szakmai életútjáért

dr. Bodor Elek szívsebész egyetemi tanárnak,

a határon túl elesett magyar katonák kegyeleti emléké-
nek ápolásáért, az ezzel kapcsolatos eredményes szervező
és diplomáciai tevékenységéért

dr. Holló József vezérőrnagynak, főigazgatónak,

a reá bízott közösség önzetlen és eredményes szolgál-
táért, a nemzeti értékek ápolásáért

nagytiszteletű dr. Kató Béla református lelkésznek,

igaz nemzettudatból táplálkozó sokoldalú, maradandó
művészetéért

dr. Koltay Gábor Balázs Béla-díjas filmrendezőnek,

mély hitéből fakadó hazaszeretetéért, morális indíttatá-
sú, példaértékű életútjáért, 80. születésnapja alkalmából

dr. Kovács Károly Zoltán újságírónak, volt országgyű-
lési képviselőnek,

mély humanizmussal átitatott alkotó művészetéért

dr. Madarassy István szobrászművésznek,

a mozgáskorlátozottak hátrányos helyzetét enyhíteni tö-
rekvő társadalmi méretű eredményes tevékenységéért

dr. Nádas Pál iskolaigazgatónak,

a valós értékeket meglátó és olvasóinak, hallgatóinak
értően továbbító alkotó tevékenységéért

Sediánszky János írónak, újságírónak,

nemzetközi elismertségű gyermekkórus megteremté-
séért, kimagasló zenepedagógiai tevékenységéért

dr. Szebellédi Valéria zenetanárnak, kórusvezetőnek.

KEH ügyszám: VII-4/2100/46/2004.

A külügyminiszter előterjesztésére

az Olasz Köztársaság elnöke által

dr. Hiller Istvánnak, a Nemzeti Kulturális Örökség
miniszterének,

dr. Hajdu Andrásnak, a külügyminiszter közigazgatási
államtitkárának

adományozott

OLASZ KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
NAGY LOVAGKERESZTJE;

dr. Szentgyörgyi Andrásnak, a Köztársasági Elnöki
Hivatal Központi Titkárság vezetőjének,

Udvardi Ivánnak, a Külügyminisztérium helyettes
államtitkárának,

dr. Gecse Attilának, a Külügyminisztérium helyettes
államtitkárának,

Papp Sándor protokollfőnöknek

adományozott

OLASZ KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
FŐTISZTI FOKOZATA;

Bartus Péter alezredesnek, elnöki biztonsági tisztnek,
parancsnoknak,

Robák Ferencnek, a Külügyminisztérium főosztályve-
zetőjének,

prof. dr. Moizer Miklósnak, a Szépművészeti Múzeum
főigazgatójának

adományozott

OLASZ KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
PARANCSNOKI FOKOZATA;

*Arató Zsolt*nak, a Köztársasági Elnöki Hivatal sajtó-munkatársának,

*Püspök László*nak, a Külügyminisztérium főosztály-vezető-helyettesének,

*Pántos György*nek, a Külügyminisztérium szakmai tanácsadójának,

Szabó Ferenc dandártábornoknak, parancsnoknak

adományozott

OLASZ KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
TISZTI FOKOZATA;

*dr. Rétháti*né *Serly Katalin*nak, a Köztársasági Elnöki Hivatal munkatársának,

*Oláh Melindá*nak, a Köztársasági Elnöki Hivatal munkatársának,

*Dede Franciská*nak, Dalma asszony személyi titkárának,

*Török Tamás*nak, a Külügyminisztérium munkatársának,

*dr. Hagymási Tündé*nek, a Külügyminisztérium munkatársának,

*dr. Pataki János*nak, a Külügyminisztérium munkatársának,

*Manno István*nak, a Külügyminisztérium munkatársának,

dr. Kövesdi József alezredesnek

adományozott

OLASZ KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
LOVAGI FOKOZATA

kitüntetés viselését engedélyezem.

KEH ügyszám: VII-5/2212/2004.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

A miniszterelnök előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
NAGYKERESZTJE
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

életműve elismeréseként

Elie Wiesel Nobel-díjas írónak.

KEH ügyszám: VII-2/1496/32/2004.

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 2004. évi 65. szám I. kötetben kihirdetett személyi részben „*Elie Wiesel* Nobel-díjas írónak” szöveg törölendő.

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 41/2004. (VII. 7.) BM rendelete

a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: At.) 68. §-a (1) bekezdésének *f*) pontjában kapott felhatalmazás alapján – mint az Országos Atomenergia Hivatal (a továbbiakban: OAH) felügyeletét ellátó miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértésben – a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap (a továbbiakban: Alap) működtetésének szabályait és eljárásrendjét az alábbiak szerint állapítom meg:

1. §

Az At. 63. §-a szerinti befizetéseket az arra kötelezett személynek vagy szervezetnek közvetlenül kell teljesítenie az Alap Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-00280934-00000000 számú számlájára.

2. §

(1) A jóváhagyott éves munkaprogramban szereplő feladatok lebonyolítására az OAH főigazgatója vagy az általa megbízott személy keretszerződést köt a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társasággal. Az e szerződés teljesítése során az Alapból átadott pénzeszközökből létesített vagy vásárolt valamennyi létesítmény, ingatlan, gép, berendezés, felszerelés, jármű, egyéb anyagi és immateriális javak, minden természetes és jogi tartozékukkal együtt – az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 109/B. § *c*) és *e*) pontjában foglaltakra tekintettel – a kincstári vagyron részét képezik.

(2) A radioaktív hulladékok elhelyezésével, a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával és végleges elhelyezésével, a tárolók működtetésével, a beruházások lebonyolításával, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésével (lebontásával) kapcsolatos feladatokat a közhasznú társaság végrehajtja, vagy a munkák elvégzésével megbízhat megfelelő felkészültséggel rendelkező személyeket és szervezeteket a közbeszerzésekről szóló jogszabályokban foglalt rendelkezések figyelembevételével.

(3) Az OAH ellenjegyzése szükséges mindazoknak, a (2) bekezdés szerinti feladatokra vonatkozó pályázatokat

nak a kiírásához, illetve szerződések megkötéséhez, amelyeknek költségeit az Alap fedezi.

3. §

(1) Az Alappal kapcsolatos kötelezettségvállalási és utalványozási rend kialakítása, az ellenőrzési, államháztartási információszolgáltatási és beszámolási kötelezettség ellátása az OAH feladata.

(2) Az Alap kezelésével kapcsolatban az OAH által el látott feladatokat, valamint a szakértők és szakértői csoportok igénybevételét az Alap terhére kell finanszírozni.

4. §

A radioaktív hulladékok és a kiégett üzemanyag elhelyezésére, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésére kijelölt szerv létrehozásáról és tevékenységének pénzügyi forrásáról szóló kormányrendelet szerinti KNPA Szakbizottság tagjai az alábbi tárcák és intézmények képviselői:

Belügyminisztérium,
Gazdasági és Közlekedési Minisztérium,
Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium,
Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium,
Pénzügyminisztérium,
Országos Atomenergia Hivatal,
Paksi Atomerőmű Rt.,
Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság.

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba, egyidejűleg a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről szóló 67/1997. (XII. 18.) IKIM rendelet hatályát veszti.

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

A belügyminiszter 42/2004. (VII. 7.) BM rendelete

a területrendezési, a településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló 40/1999. (IV. 23.) FVM rendelet módosításáról

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 27. §-a (2) bekezdésének d) pontjában és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. §-a (2) bekezdésének m) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A területrendezési, a településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló 40/1999. (IV. 23.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) 5. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A tervtanács az állásfoglalásra vagy konzultációra benyújtott tervet a benyújtástól, illetve hiánypótlás esetén annak teljesítésétől számított harminc napon belül megtárgyalja. A határidő indokolt esetben egy alkalommal harminc nappal meghosszabbítható.”

2. §

Az R. 5. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Amennyiben a tervtanácshoz benyújtott kérelem és dokumentáció szakbírálata, illetőleg a tervtanács állásfoglalása az (1) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem történik meg, a tervező mentesül az e rendeletben meghatározott tervbírálati kötelezettség alól.”

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

(2) A rendelet előírásait a hatálybalépését követően induló eljárásokban kell alkalmazni.

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

A belügyminiszter 43/2004. (VII. 7.) BM rendelete

a tűzvédelem és a polgári védelem műszaki követelményeinek megállapításáról szóló 2/2002. (I. 23.) BM rendelet módosításáról

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Ttv.) 24. §-ának a) pontjában, valamint a polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII. törvény 7. §-ának (1) bekezdésében meghatározott feladatok egységes ellátása érdekében a következőket rendelem el:

1. §

A tűzvédelem és a polgári védelem műszaki követelményeinek megállapításáról szóló 2/2002. (I. 23.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A rendelettel megállapított műszaki követelményeket a létesítmény, építmény, valamint a forgalomba hozott berendezés építési létesítési eljárása során a tervezésnél, az átalakításnál, a bővítésnél, illetve a módosításnál annak körében és mértékében kell alkalmazni.”

2. §

Az R. 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § A tűzoltó-technikai termék, építési termék, tűz- vagy robbanásveszélyes készülék, gép, berendezés (a továbbiakban együtt: termék) akkor építhető be, használható, illetve tartható készenlétben, ha tűzvédelmi megfelelőségét külön jogszabály alapján a belügyminiszter által kijelölt tanúsító szervezet tanúsította, vagy a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága (a továbbiakban: BM OKF) az Európai Közösséget létrehozó szerződésnek az áruk szabad áramlását biztosító rendelkezéseihez kapcsolódó kölcsönös elismerés alkalmazásáról szóló 2004. évi XIV. törvény alapján az egyenértékűséget megállapította, illetve a Ttv. 13. §-ának (2) bekezdése alapján a termék forgalmazását engedélyezte.”

3. §

Az R. 4. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az e rendelet mellékleteiben megállapított műszaki követelmények előírásaitól – a Ttv. 13. §-ának (5) bekezdésében meghatározottak szerint – eltérés engedélyezhető.”

4. §

Az R. 1. számú melléklete I. és II. fejezete helyébe e rendelet *melléklete* lép, a III–V. fejezet számozása II–IV. fejezetre változik.

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

Melléklet

a 43/2004. (VII. 7.) BM rendelethez

„I. FEJEZET**tűzoltó készülékek karbantartása**

E fejezet általános elveket tartalmaz a tűzoltó készülékek készenlétben tartója által elvégzendő vizsgálatokra és egy hozzáértő, karbantartó személy karbantartási munkálataira vonatkozóan.

1. FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1.1. Karbantartó személy: karbantartó szervezet alkalmazásában lévő vagy szerződéses viszonyban álló személy, aki szükséges végzettséggel és gyakorlattal rendelkezik, és rendelkezésére állnak a tevékenység végzéséhez szükséges szerszámok, felszerelések, információk, gépkönyvek, esetleg a gyártó ajánlása szerinti speciális eljárások, melyek segítségével képes elvégezni a 3. pont szerinti karbantartási tevékenységet (lásd 10. pont).

1.2. Karbantartás: műszaki és adminisztratív tevékenységek összessége, melyek célja, hogy a tűzoltó készülék eredeti állapotát megtartsa, vagy abba azt úgy állítsa vissza, hogy képes legyen az eredeti funkcióit elvégezni. Műhelyjellegű tevékenység, amelyet megfelelően felszerelt mozgó szerviz (műhely) is elvégezhet, vagy a tűzoltó készülék tulajdonosa által rendelkezésre bocsátott helyiségben is megtörténhet, ha a műhelyfeltételek adottak.

1.3. Hatóság: az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, aki regisztrálja a karbantartó szervezet nevét, címét és felügyeli tevékenységét.

1.4. Karbantartó szervezet: egy olyan tűzoltó készülék műhelyt fenntartó vállalkozás, amely felkészült a tűzoltó készülékek karbantartására.

1.5. Készenlétben tartó: jogszabály által kötelezett készenléti helyen a tűzoltó készülékek vizsgálatának ellátásáért és a karbantartás elvégzésének biztosításáért felelős személy vagy szervezet.

2. KÉSZENLÉTBEN TARTÓ ÁLTAL VÉGZENDŐ VIZSGÁLATOK

A készenlétben tartó vagy képviselője, megfelelő időközökben, rendszeresen vizsgálja a tűzoltó készülékeket, melynek során ellenőrzi, hogy minden egyes tűzoltó készülék

- a tervezett telepítési helyen van,
- a tűzoltó készülék látható, a használat nem ütközik akadályba és a tűzoltó készülékkel szemben állva a magyar nyelvű használati utasítás olvasható,
- a használati utasítások sértetlenek,
- valamennyi nyomásmérő vagy jelző műszer működőképes,
- a tűzoltó készülék zárt, ép, hiánytalan szakszerű szerelvényekkel ellátott.

A készenlétben tartó szükség esetén köteles gondoskodni a hiányosságok kijavításáért.

Az ellenőrző vizsgálatokat lehetőleg havonta, de legálább negyedévente kell elvégezni és a tűzvédelmi szabályzathoz [30/1996. (XII. 6.) BM rendelet] kapcsolva dokumentálni kell.

3. ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK

3.1. Általános szabályok

3.1.1. A készenlétben tartónak biztosítani kell, hogy a tűzoltó készülékek és a hajtóanyagpalackok a B., C., D. függelékben megadottak szerinti karbantartása megtörténjen.

A rendszeres karbantartást ennek a fejezetnek az előírásai szerinti karbantartó személy által az A. függelék szerint kell elvégeztetni, mely időszakot le lehet rövidíteni a környezeti vagy egyéb veszély okozta követelmények miatt. A karbantartási időszakokra vonatkozó korábban kiadott eltérési engedélyek érvényüket veszítik.

3.1.2. A karbantartó személy az alábbi esetekben a tűzoltó készüléket készenlétben tartásra alkalmatlannak minősíti:

- felépítése veszélyes állapotú,
- alkalmazása esetén veszélyes lehet,
- állapota miatt nem működőképes,
- a tűzoltó készülék vagy a hajtóanyagpalack töltetnek vesztesége, nyomásának csökkenése meghaladja a gyártó által megadott értéket.

A karbantartó személynek a veszély elhárításához szükséges intézkedéseket meg kell tennie. Amennyiben a tűzoltó készüléken a hiba nem javítható ki a helyszínen, a karbantartó személynek a „JAVÍTÁSRA SZORUL” tartalmú címkével kell azt ellátni, írásban kell tájékoztatnia a készenlétben tartót.

A címkét szembetűnő helyen kell alkalmazni, és tartalmaznia kell még a karbantartó személy azonosító jelzését és a dátumot is.

3.1.3. A karbantartó személynek ellenőriznie kell, hogy a tűzoltó készülék minden szempontot figyelembe véve használatra alkalmas, és nem tartozik a 4. pontban felsorolt felépítésű tűzoltó készülékek közé.

Ha a tűzoltó készülék nem felel meg a vonatkozó követelményeknek, vagy a 4. pontban felsoroltak közé tartozik, akkor a karbantartó személynek azt ki kell vonni a forgalomból, és erről írásban kell tájékoztatni a készenlétben tartót.

3.1.4. A karbantartást követően a felhasználásra alkalmas tűzoltó készüléket a karbantartó személy a karbantartást igazoló címkével (lásd 7. pont) lássa el.

3.1.5. A karbantartó személynek a tűzoltó készülék felüggesztését és egyéb felszereléseit is meg kell vizsgálni és a tapasztalt hibáról, sérülésről a készenlétben tartót írásban tájékoztatni kell.

3.1.6. A tűzoltáskor működésképtelen tűzoltó készülékről a készenlétben tartónak a hatóság felé bejelentést kell tennie.

3.2. Biztonsági intézkedések

3.2.1. Tűzbiztonság a karbantartás idején

A készenlétben tartónak számolnia kell arra, hogy a karbantartási és az újratöltési eljárások a megelőző tűzvédelmi intézkedések hatékonyságát időlegesen csökkenthetik.

A helyszínen nem javítható tűzoltó készülékek pótlásáról gondoskodni kell.

3.2.2. Személyi biztonság

Egy tűzoltó készülék szétszerelésekor:

– meg kell győződni arról, hogy a tűzoltó készülék tartályában, tömlőjében vagy pisztoly szerelvényében van-e nyomás,

– az elsütőfejet vagy a szelep szerkezetet lassan kell meglazítani, majd amikor a nyomásleeresztő hornyon minden maradó nyomás eltávozott, csak akkor szabad a szerelvényeket teljesen kicsavarni.

Ha a tűzoltó készülékben visszamaradt nyomást nem sikerül megszüntetni, a további szerelést nem szabad folytatni, amíg a gyártó által kiadott biztonsági intézkedéseknek nem tettek eleget.

A nyomás alól történő hirtelen felszabadulás a tűzoltó készülékben megmaradt oltóanyagot vagy tűzoltó készülék szerelvényeket kivethet. Alkalmas befogó szerkezetet kell használni, és megfelelő személyi biztonságról kell gondoskodni.

A szén-dioxiddal oltó vagy egyéb nagy nyomással működő tűzoltó készülékek, illetve a hajtóanyagpalackok szelepeit befogás nélkül eltávolítani semmilyen körülmények között nem szabad. Szén-dioxiddal vagy gázzal oltó tűzoltó készülékek karbantartását, az ártalmas gőzök miatt, jól szellőztetett környezetben kell elvégezni.

A tűzoltó készülékek szétszerelése során a karbantartó személynek gondoskodni kell arról, hogy a tűzoltó készülékről esetleg elszabaduló alkotóelemek, szerelvények senkinek se okozhassanak sérülést.

3.2.3. Nem tárgya ennek a fejezetnek az oltóanyag kezelésével összefüggő munkaegészségügyi és biztonsági óvintézkedések előírása.

4. SELEJTEZENDŐ TŰZOLTÓ KÉSZÜLÉKEK

Az alábbi tűzoltó készülékek nem vehetők át karbantartásra:

- olyan tűzoltó készülék, melyhez a gyártó által ajánlott alkatrészek és oltóanyag már nem áll rendelkezésre,
- a forgalomból kivont tűzoltó készülék,
- az újra nem tölthető tűzoltó készülék, ha a felhasználhatósági határidő már lejárt,
- ha a tűzoltó készülék gyártója, gyártási időpontja nem állapítható meg (nem olvasható).

A karbantartó személy köteles írásban értesíteni a készenlétben tartót, hogy az ilyen tűzoltó készülékek karbantartása nem végezhető el, és ezeket megfelelő tűzoltó készülékekkel kell helyettesíteni.

A selejtezésről a tulajdonos gondoskodik; a tűzoltó készüléket ki kell üríteni, és roncsolással használhatatlanná tenni. Az eltávolított oltóanyag és a roncsolt készülék sor-

sáról a hulladékkezelésre vonatkozó jogszabályoknak megfelelően kell gondoskodni.

5. TŰZOLTÓ KÉSZÜLÉKEK ÚJRA TÖLTÉSE

A készenlétkben tartó köteles gondoskodni arról, hogy a részben vagy teljesen kiürült vagy kiürített tűzoltó készülékek újra töltése megtörténjen és ez idő alatt a helyettesítése megoldott legyen.

Az újratöltést megelőzően (lásd az A. függelék 1. megjegyzés) a tűzoltó készüléket teljesen ki kell üríteni és az oltóanyagot ki kell selejtezni.

A tűzoltó készülékek újratöltését a gyártó által megadott eljárások és utasítások szerint kell végezni.

Az újratöltött tűzoltó készülékeken az újratöltés időpontját fel kell tüntetni.

6. ALKATRÉSZEK PÓTLÁSA

Kizárólag a gyártó által megadott, jóváhagyott vagy szállított alkatrészeket és oltóanyagot szabad használni.

Ha a gyártó megszűnt és az eredeti alkatrészek nem állnak rendelkezésre, a hatóság engedélyezheti helyettesítő alkatrészek és oltóanyag felhasználását.

7. KARBANTARTÁST IGAZOLÓ CÍMKE

7.1. A karbantartás elvégzését igazoló címke és BM OKF azonosító jel felragasztásával kell jelölni, mely a gyártó jelöléseit nem takarhatja el.

7.2. A címkén a következő adatok szerepeljenek:

- „FELÜLVIZSGÁLVA” jelölés,
- az újratöltés ideje (év, hónap),
- a karbantartás ideje (év, hónap),
- a karbantartó vállalat neve és címe,
- a karbantartó személy egyértelmű azonosító jelzése,
- a karbantartás jellege (alap-/közép-/teljes körű karbantartás).

7.3. Az egyedileg sorszámozott és a karbantartót azonosító BM OKF azonosító jel beszerzését a hatóság biztosítja az általa regisztrált karbantartó vállalkozások részére. A BM OKF azonosító kizárólag a karbantartást igazoló címkével együtt használható.

Az MSZ 1040 szerint gyártott tűzoltó készülékek esetében nyomáspróba adatait (év, hó, a nyomáspróbát végző jele) a tűzoltó készülék tartályán (palackján) maradandó és jól látható módon fel kell tüntetni.

Megjegyzés: A következő karbantartás idejét (év, hónap) is javasolt feltüntetni.

8. KARBANTARTÁS (ELLENŐRZÉS ÉS JAVÍTÁS)

A tűzoltó készülék javító műhelynek legyen meg a tevékenység végzéséhez szükséges valamennyi speciális felszerelés és műszaki útmutatást tartalmazó leírása, és rendelkeznie kell megfelelően karbantartó személyzettel.

A karbantartó szervezet 2006. január 1-jétől a tűzoltó készülék karbantartó tevékenységre vonatkozóan rendel-

kezzen – bármely nemzeti rendszerben akkreditált tanúsító által – tanúsított minőségbiztosítási rendszerrel.

A tűzoltó készülék javító műhely legalább az alábbi felszerelésekkel rendelkezzen:

- a) mérleg,
- b) világító tartályvizsgáló tükör,
- c) nyomásmérő 1.6% pontosságú,
- d) nagyító,
- e) menet ellenőrző javító,
- f) nyomáspróba berendezés,
- g) zártrendszerű portöltő,
- h) biztonsági szelep beállító,
- i) nyomaték kulcs,
- j) gyártó által javasolt célszerszámok,
- k) egyetemes csavarkulcsok, fogók stb.

A mérő- és ellenőrző eszközök feleljenek meg a joghatású mérésre vonatkozó előírásoknak.

Egyes különleges esetekben mint pl. a protein-alapú habképzőanyag oldatoknál, az oltóanyag minősége romlik, ezért az ilyen időszakonként újjal kell lecserélni.

A selejtezendő oltóanyagot a környezetvédelmi előírások és a hulladékkezelésre vonatkozó jogszabályok szerint kell kezelni.

A ciklusidőket a tűzoltó készüléken feltüntetett gyártási időponttól kell számításba venni.

Az 5. és 15. évben esedékes középkarbantartás magába foglalja az éves alapkarakbantartás műveleteit is.

A 10. éves teljes körű karbantartás magába foglalja az éves és az 5. évi műveleteket is.

Amikor a tűzoltó készülékek teljes körű karbantartása esedékes, az eljárást a D. függelék vonatkozó részei szerint kell végrehajtani és célszerű figyelembe venni az újratöltésre vonatkozó 5. szakasz szerinti ajánlásokat is.

A D. függelék előírásai mellett elsősorban a gyártó vonatkozó ajánlásait kell betartani.

Amennyiben vizet alkalmaznak a különböző eljárásoknál, a tűzoltó készüléket az újratöltést megelőzően alaposan ki kell szárítani.

Megjegyzés: Az érvényes országos és európai szabályozások alkalmazhatók a szén-dioxiddal oltók és a hajtóanyagpalackok karbantartásánál és hidraulikus vizsgálatainál.

8.1. Oltópor

Ha az oltópor hidegebb, vagy nagy relatív nedvességtartalmú levegővel érintkezik, akkor az oltópor káros mennyiségű nedvességet abszorbeálhat.

Mielőtt bármilyen oltóporral működő tűzoltó készüléket szétszerelnék, ellenőrizni kell, hogy a felülvizsgálat vagy karbantartás alatt ebben a megjegyzésben megadott óvintézkedések betarthatók-e.

Oltóport tartalmazó tűzoltó készüléket csak a lehető legszárazabb, rendelkezésre álló feltételek között (RM<70% és 20 °C vagy a gyártó előírásainak megfelelően) és a vizsgálatokhoz szükséges, legrövidebb ideig szabad szétszerelni, hogy a légköri nedvesség oltóporra gyakorolt hatása csökkenjen.

Ennél fontosabb, hogy az oltóportípusoknak egymáshoz vagy a szennyező anyagokhoz való keveredését el kell kerülni.

Egyes oltóporok egymással érintkezve reakcióba lépnek, amelynek során szén-dioxid és víz keletkezik. A víz az oltópor csomósodását okozza, míg a keletkező szén-dioxid a rendszerben veszélyes nyomásnövekedést eredményezhet. Egyidejűleg csak azonos típusú oltóport tartalmazó tűzoltó készüléket szabad szétszerelni és megvizsgálni.

8.2. Gázzal oltó tűzoltó készülékek

Az ózonréteget károsító anyagokra vonatkozó 94/2003. (VII. 2.) Korm. rendelet előírásait be kell tartani a töltési és lefejtési műveleteknél.

A halonnal oltó tűzoltó készüléket nem szabad kiüríteni, de a halon visszanyerésére alkalmas, zárt rendszerű eljárással kell leengedni, és szükség esetén regenerálni.

9. A TŰZOLTÓ KÉSZÜLÉK ÉLETTARTAMA

A karbantartó személy írásban tájékoztassa a készenléten tartót arról, ha a tűzoltó készülék készenléten tartásra

nem alkalmas, selejtezésre szorul. Egy tűzoltó készülék üzemben tartási ideje, kivéve a szén-dioxiddal oltót és a hajtóanyagpalackot, nem haladhatja meg a 20 évet.

Az 50 kg és az annál nagyobb töltetű tűzoltó készülékek gyártója, vagy a szakértői névjegyzékben szereplő szakértő véleménye alapján 20 éven túl is üzemben tarthatók. Az üzemben tartás meghosszabbítása legfeljebb kétszer 5 év időtartamban történhet.

10. A KARBANTARTÓ SZEMÉLY KÉPZÉSE ÉS GYAKORLATA

A karbantartó személyt képezni kell. A képzés legalább 3 hónapos „tűzoltó készülék javításában szerzett” gyakorlatot és egy tanfolyamon való részvételt foglaljon magába. A tanfolyam javasolt hossza legalább 32 óra legyen. A karbantartó személynek a tanfolyam végén – a hatályos jogszabály alapján – sikeres vizsgát kell tenni.

A szakvizsga érvényességi idejének meghosszabbítására 5 évenként ismételt vizsgát kell tenni.

A. FÜGGELÉK (előírás)

A tűzoltó készülékek élettartama és a javítási időközök

A tűzoltó készülék típusa	Alapkarbantartás ¹ (B. függelék)	Középkarbantartás ¹ (C. függelék)	Teljes körű karbantartás ¹ (D. függelék)	A tűzoltó készülék élettartama
Vizes oltóanyag-bázisú habbal és vízzel oltók	1 év	5 és 15 év	10 év	20 év
Porral oltó	1 év	5 és 15 év	10 év	20 év
Porral oltó, törőszeges, állandó nyomású ²	1 év	15 év	10 év	20 év
Gázzal oltó	1 év	–	10 év	20 év
Valamennyi szén-dioxiddal oltó	1 év	–	10 év	A vonatkozó szabályozás szerint
Az MSZ 1040 szabványsorozat alapján gyártott tűzoltó készülékek (20 kg-os össztömeg alatt)	hat hónap	–	5 év	20 év, de legkésőbb 2014. 12. 31-ig
Az MSZ 1040 szabványsorozat alapján gyártott tűzoltó készülékek (20 kg-os össztömeg felett)	hat hónap	–	5 év	20 év

¹ A kötelező ellenőrzési és javítási ciklusidők tűrési ideje 2 hónap.

² Az eredetileg zárt (törőszeges) porral oltó tűzoltó készülékeket – újratöltésre – vissza kell juttatni a gyártóhoz.

B. FÜGGELÉK (előírás)

Az alapkarbantartás műveletei

1. Állandó nyomású vízzel, habbal, porral és gázzal oltók
2. Törőszeges, állandó nyomású porral oltók
3. Hajtóanyagpalackos vízzel és habbal oltók

4. Hajtóanyagpalackos porral oltók
5. Szén-dioxiddal oltók

Sor-szám	A karbantartás tárgya	1	2	3	4	5	Az elvégzendő feladatok és tevékenységek
1.	A biztonsági és jelző-szerelvények ellenőrzése	X	X	X	X	X	A tűzoltó készülék működőképességének megállapítása érdekében ellenőrizni kell a biztonsági és a jelzőszerelvényeket.
2.	A nyomásmérők ellenőrzése és átvizsgálása, a tűzoltó készülék üzemi nyomásának ellenőrzése	X	X				A nyomásmérők ellenőrzése során, ha nem működnek akadálymentesen, vagy ha a mért nyomásérték az előírttól eltér, akkor a gyártó által megadottak szerint kell eljárni. A hajtóanyag mennyiségét nyomásméréssel kell ellenőrizni.
3.	A tűzoltó készülék külső szemrevételezése	X	X	X	X	X	Meg kell vizsgálni, hogy a tűzoltó készülékek kifogástalan és biztonságos működését gátló korróziós hiba, horpaságos vagy domború deformáció vagy egyéb károsodás látható-e. Ha ilyenek találhatók, akkor a gyártó által megadottak szerint kell eljárni.
4.	A szén-dioxiddal oltó tűzoltó készülék tömegellenőrzése					X	A tűzoltó készülék tömegét le kell mérni és ellenőrizni kell a palackba beütött értékkel. A szén-dioxid-veszteség legfeljebb 10% legyen.
5.	Az ürítőtömlő és lövőke ellenőrzése	X	X	X	X	X	Ellenőrizni kell a tömlő és a lövőke állapotát, meg kell győződni arról, hogy használatra alkalmas, kifogástalan állapotban vannak.
6.	A matrica ellenőrzése	X	X	X	X	X	Ellenőrizni kell a matrica épségét, olvashatóságát és megfelelő tartalmát.
7.	A vízzel és habbal oltó tűzoltó készülékek tartályainak kiürítése			X			Az oltóanyag-töltetet egy tiszta edénybe kell kiönteni és a gyártó által megadottak szerint kell ellenőrizni, további használatra való alkalmasságát megvizsgálni.
8.	A porral oltó tűzoltó készülék oltópor-ellenőrzése				X		Vizsgálni kell az idegen anyagok jelenlétét, a csomósodást és a rögzépződést. A tűzoltó készülék forgatásával az oltóport fel kell lazítani, ügyelve arra, hogy az ne folyhasson ki. Amennyiben a fenti felsorolt hibák valamelyike is látható, illetve nem válik folyóssá az oltópor, vagy bármilyen elváltozás tapasztalható, azt ki kell selejtezni, majd a D. függelék 2. megjegyzésében foglaltak szerint újra kell tölteni.

Sor-szám	A karbantartás tárgya	1	2	3	4	5	Az elvégzendő feladatok és tevékenységek
9.	A tűzoltó készülék szerelvényeinek ellenőrzése			X	X		Szükség esetén levegő átfúvatással meg kell tisztítani a tűzoltó készülék szerelvényeit. Meg kell győződni arról, hogy a tömlő, a lövőke, a szűrő (ha van ilyen felszerelve), a felszállítócső és a töltőszelep hibátlan. Hiba esetén ki kell javítani vagy cserélni kell azokat. Ellenőrizni kell a működtető- és ürítőszerelvényeket (ha van ilyen felszerelve). Meg kell tisztítani, fel kell újítani vagy újjal kell pótolni, ha szükséges.
10.	A működtető- és az elsütőfej-szerelvény ellenőrzése	X	X			X	Ahol a működtető- és az elsütőfej-szerelvény kiszerelhető a töltet kibocsátása nélkül, meg kell tisztítani és ellenőrizni kell a hibátlan működőképességet, valamint az alkatrészek épségét. A sérült elemeket szükség esetén cserélni kell. A mozgó alkatrészeket és a csavarmeneteket a gyártó ajánlása szerinti kenőanyag alkalmazásával védeni kell.
11.	A hajtóanyagpalack leszerelése			X	X		A rögzítőszerelvények meglazításával a hajtóanyagpalackot le kell szerelni.
12.	A hajtóanyagpalack vizsgálata			X	X		A hajtóanyagpalackok külső szemrevételezése. A sérült palackok pótlásakor a gyártó előírásai szerint kell eljárni. A palack tömegét le kell mérni, és az értéket a palackon lévő beütéssel kell összehasonlítani. Ha a palackban az előírt értékhez képest 10%-kal nagyobb veszteség van, akkor a gyártó előírása szerint a hajtóanyagpalackot ki kell cserélni. A nyomástartó edények nemzeti szabályozásai alkalmazhatók.
13.	Az O gyűrűk, alátétek cseréje	X	X	X	X	X	A tömítőelemek ellenőrzésekor vagy cseréjekor a gyártó előírásai szerint kell eljárni. Ha a tömlő zárófóliás tömítőgyűrűvel van szerelve, azt minden esetben cserélni kell.
14.	A vízzel, habbal oltó tűzoltó készülékek tartályainak belső vizsgálata			X			A műveletet világító segédeszközzel kell elvégezni. Ellenőrizni kell a tartályok külső és belső bevonatának épségét és korróziómentességét. A sérült bevonatot fel kell újítani.
15.	A porral oltó tűzoltó készülékek tartályainak vizsgálata				X		A műveletet világító segédeszközzel kell elvégezni. Ellenőrizni kell a tartály korróziómentességét.
16.	A vízzel, habbal oltók újratöltése			X			A gyártó előírásait figyelembe véve az eredeti töltetet vissza kell tölteni, vagy újjal kell helyettesíteni azt.

Sor-szám	A karbantartás tárgya	1	2	3	4	5	Az elvégzendő feladatok és tevékenységek
17.	A tűzoltó készülékek összeszerelése	X	X	X	X	X	A gyártó előírásait figyelembe véve kell elvégezni. A véletlen működtetés megelőzése érdekében biztosítószerelvényt kell alkalmazni és egyedi azonosítására alkalmas plombafogóval fémzárolni, vagy annak megfelelő eljárást kell használni.
18.	A karbantartást igazoló címke kitöltése	X	X	X	X	X	Minden karbantartási ciklust jelölni kell az 5. és 7. szakaszban foglalt előírások szerint.

C. FÜGGELÉK (előírás)

A középkarbantartás műveletei

1.	A táblázatban megadottak a B. függelékben szereplőkkel együtt végzendők el.
2.	A nyomásjelző műszerrel felszerelt, állandó nyomású tűzoltó készüléken, a gyártó előírásai szerint, a nyomásjelző működőképességét kell ellenőrizni.
3.	A tűzoltó készüléket ki kell üríteni, kivéve a halonnal és a szén-dioxiddal oltókat.
4.	A gyártó útmutatása szerint meg kell vizsgálni az oltóanyagot (lásd 8.1.)
5.	Nagyítóval részletesen vizsgálni kell a tűzoltó készüléket. Vizsgálni kell, hogy léteznek-e korróziós, sérült helyek: – a zárószerelvényeken, az elsütőfej-szerelvényen, – a nyomásjelző műszeren, – a tömlő- és a pisztolyszerelvényen.
6.	Világítóeszköz és tükör segítségével meg kell vizsgálni a tartály belsejét, különös tekintettel a korróziós nyomokra és a belső bevonat hibátlanóságára vonatkozóan. A hegesztési varratok épségét fokozottan vizsgálni kell. A tevékenység során a gyártó előírásai szerint kell eljárni, kétes esetekben pedig a gyártóhoz kell fordulni.
7.	Meg kell vizsgálni minden záróelemet a csatlakozó menet, alak, méret és bevonat szempontjából.
8.	A tűzoltó készülék összeszerelése. A tűzoltó készüléket a gyártó előírásait figyelembe véve meg kell tölteni oltóanyaggal és össze kell szerelni.
9.	A biztosító- és biztonsági szerelvények felszerelését követően a karbantartást igazoló címke kitöltése.

D. FÜGGELÉK (előírás)

A teljes körű karbantartás műveletei

1.	A táblázatban szereplő feladatokat a B. és C. függelékben felsorolt eljárásokkal együtt kell elvégezni.
2.	A tűzoltó készülékek teljes szétszerelését követően a hibás részeket selejtezni szükséges, majd ezeket újjal kell pótolni.
3.	A tartályt a rajta lévő jelölés értékének megfelelő nyomáson nyomáspróbának kell alávetni. A jelöletlen tartályokat javítani nem szabad, azokat selejtezni kell. Az MSZ 1040 szerinti tűzoltó készülékeknél a nyomáspróbát a legfeljebb 25 kg össztömegű tűzoltó készülék esetén festetlen, az annál nagyobb össztömegű tűzoltó készülék esetén a hegesztési varratok környezetében, fémtisztá állapotban szükséges végezni.
4.	Nyomáspróbának kell alávetni a biztonsági szelepet és a tűzoltó készülék mindazon szerelvényét, amely a működtetés során a nyomás által terhelt.
5.	A biztonsági szerelvényt (pl. biztonsági szelep) a gyártó előírásait figyelembe véve ellenőrizni és szükség esetén beállítani vagy cserélni kell.
6.	Meg kell tölteni, össze kell szerelni és biztosítószerelvénnel kell ellátni a tűzoltó készüléket, majd ki kell tölteni a karbantartást igazoló címkeit.

E. FÜGGELÉK (tájékoztató)

.....
A készenlétben tartó neve

.....
Az ellenőrzést végző neve

A tűzoltó készülékek ellenőrzési és javítási nyilvántartása
A javító(k) neve:

Sor- szám	A tűzoltó készülék			Az ellenőrzés időpontja (negyedév)				Javítás	Megjegyzés
	készenléti helye	típusa	gyári száma	I.	II.	III.	IV.		

”

**A honvédelmi miniszter
17/2004. (VII. 7.) HM
rendelete**

a Magyar Honvédség, valamint a miniszter közvetlen irányítása (felügyelete) alá tartozó szervezetek hivatásos és szerződéses állományának beosztási kategóriába történő részletes besorolásáról, illetve az ezen beosztásokban elérhető rendfokozatokról szóló 30/2001. (XII. 27.) HM rendelet módosításáról

A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 287. §-a (2) bekezdésének *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a Magyar Honvédség, valamint a miniszter közvetlen irányítása (felügyelete) alá tartozó szervezetek hivatásos és szerződéses állományának beosztási kategóriába történő részletes besorolásáról, illetve az ezen beosztásokban elérhető rendfokozatokról szóló 30/2001. (XII. 27.) HM rendelet (a továbbiakban: R.) módosítására – a katonai ügyészségek vonatkozásában a legfőbb ügyész egyetértésével – a következőket rendelem el:

1. §

Az R. a következő 4/A. §-sal egészül ki:
„4/A. § A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem rektorát – amennyiben hivatásos katona – vezérőrnagy, a rektorhelyetteseket, a főtitkárt, valamint a dékánt ezredesi illetmény és juttatások illetik meg.”

2. §

Az R. 1. számú melléklete *A)* pontjának a „HM, HM SZERVEZETEK” cím alatti táblázata a következők szerint módosul:

a) a „HM” megjelölésű oszlop
– „VII.” besorolási kategóriájának „dandártábornok” rendfokozati sora
„PÁT titkárságvezető” beosztási megnevezéssel;
– „VI.” besorolási kategóriájának „ezredes” rendfokozati sora
„főigazgató-helyettes”;
b) a „HM szervezetek” megjelölésű oszlop
– „VII.” besorolási kategóriájának „dandártábornok” rendfokozati sora
„IKH főigazgató” beosztási megnevezéssel;
– „VI.” besorolási kategóriájának „ezredes” rendfokozati sora
„szakreferens (ig.)”;
– „V.” besorolási kategóriájának „alezredes” rendfokozati sora
„referatúra vezető”,
„belső ellenőr”,
„kiemelt hatósági főorvos”
beosztási megnevezésekkel egészül ki.

3. §

Az R. 1. számú melléklete *B)* pontjának az „1. Vezérkari főnök közvetlen alárendeltjei, helyőrség-támogatók” cím alatti táblázata a következők szerint módosul:

a) a „VKF közvetlen alárendeltségében lévő e. szintű szervezetek” megjelölésű oszlopban

– a „VI.” besorolási kategória „ezredes” rendfokozati sora

„Nemzeti Összekötő Képviselő vezető”;

b) a „Helyőrség-támogatók” megjelölésű oszlopban

– az „V.” besorolási kategória „alezredes” rendfokozati sora

„parancsnok (dandár szintű szervezetek)”;

– a „IV.” besorolási kategória „őrnagy” rendfokozati sora

„parancsnok-helyettes (dandár szintű szervezetek)”

beosztási megnevezéssel egészül ki.

4. §

(1) Az R. 1. számú melléklete B) pontjában a „2. Fegyvernemek, szolgálati ágak I.” cím alatti táblázat „gépesített lövész, harckocsi” oszlop-megnevezés helyébe „lövész, harckocsi, könnyű vegyes” megnevezés lép.

(2) Az (1) bekezdés szerinti „lövész, harckocsi, könnyű vegyes” megnevezésű oszlopban a „Központi Gyakorló és Lőtérparancsnokság (KGYLP)” megnevezés „Bakony Harckiképző Központ (BHKK)” megnevezésre, a „KGYLP” rövidítés „BHKK” rövidítésre változik, egyben

– a VI. besorolási kategória „ezredes” rendfokozati sora

„5/62.kl.z. zászlóaljparancsnok (ddpk.h.)”;

– az V. besorolási kategória „alezredes” rendfokozati sora

„5/62.kl.z. parancsnok helyettes”;

„5/62.kl.z. törzsfőnök (pk.h.)”;

– a „IV.” besorolási kategória „őrnagy” rendfokozati sora

„ÖÁZ részlegvezető”;

– a „III.” besorolási kategória „százados” rendfokozati sora

„ÖÁZ részlegvezető-helyettes”

beosztási megnevezéssel egészül ki.

(3) Az (1) bekezdés szerinti táblázat „műszaki” megnevezésű oszlopában

– az „V.” besorolási kategória „alezredes” rendfokozati sora

„ÖÁZ parancsnok”;

– a „IV.” besorolási kategória „őrnagy” rendfokozati sora

„ÖÁZ parancsnok-helyettes”;

„törzsfőnök (pkh.)”;

„részlegvezető”;

– a „III.” besorolási kategória „százados” rendfokozati sora

„ÖÁZ részlegvezető-helyettes”

beosztási megnevezésekkel egészül ki.

(4) Az (1) bekezdés szerinti táblázat „felderítő, elektronikai harc” megnevezésű oszlopában

– a „IV.” besorolási kategória „őrnagy” rendfokozati sora

„ÖÁZ részlegvezető”;

– a „III.” besorolási kategória „százados” rendfokozati sora

„ÖÁZ részlegvezető-helyettes”

beosztási megnevezéssel egészül ki.

(5) Az (1) bekezdés szerinti táblázat „vegyszervédelmi” megnevezésű oszlopában

– a „IV.” besorolási kategória „őrnagy” rendfokozati sora

„ÖÁZ részlegvezető”;

– a „III.” besorolási kategória „százados” rendfokozati sora

„ÖÁZ részlegvezető-helyettes”

beosztási megnevezéssel egészül ki.

5. §

Az R. 1. számú melléklete B) pontjában a „4. Logisztika és egészségügy” cím alatti táblázat „csapatlogisztika” megnevezésű oszlopa a következők szerint módosul:

– az „V.” besorolási kategória „alezredes” rendfokozati sora

„ÖÁZ parancsnok”;

– a „IV.” besorolási kategória „őrnagy” rendfokozati sora

„ÖÁZ parancsnok-helyettes”;

„törzsfőnök (pkh.)”;

„részlegvezető”;

– a „III.” besorolási kategória „százados” rendfokozati sora

„ÖÁZ részlegvezető-helyettes”

beosztási megnevezésekkel egészül ki.

6. §

Az R. 1. számú melléklete B) pontjában a „6. Egyéb szervek, zenészek” cím alatti táblázat „kiképző központok” megnevezésű oszlopa a következők szerint módosul:

– az „V.” besorolási kategória „alezredes” rendfokozati sora

„tanfolyamparancsnok”;

– a „IV.” besorolási kategória „őrnagy” rendfokozati sora

„tanfolyamparancsnok-helyettes”;

– a „II.” besorolási kategória „főhadnagy” rendfokozati sora

„szakcsoporthoz vezető”

beosztási megnevezéssel egészül ki.

7. §

(1) Az R. 2. számú melléklete *B)* pontjában a „2. Fegyveremek, szolgálati ágak I.” cím alatti táblázat „gépesített lövész, harckocsi” oszlop megnevezése „lövész, harckocsi, könnyű vegyes” megnevezésre változik, egyben annak az „V.” besorolási kategória „örmester” rendfokozati sora „zászlóalj, század, szakasz parancsnoki és helyettesi harcjármű irányzó” beosztási megnevezéssel egészül ki.

(2) Az (1) bekezdés szerinti cím alatti táblázat „felderítő, elektronikai harc” megnevezésű oszlopa a következők szerint módosul:

- a „VI.” besorolási kategória „törzsörmester” rendfokozati sora
„kihallgató részleg parancsnok”;
- az „V.” besorolási kategória „örmester” rendfokozati sora
„kihallgató”

beosztási megnevezéssel egészül ki.

8. §

Az R. 2. számú melléklete *B)* pontjában a „4. Logisztika és egészségügy” cím alatti táblázat „csapatlogisztika” megnevezésű oszlopa a „VIII.” besorolási kategória „zászlós” rendfokozati sorában a „tűzszerész rajparancsnok (KGYLP)” megnevezés „tűzszerész rajparancsnok (BHKK)” megnevezésre változik, egyben

- a „VIII.” besorolási kategória „zászlós” rendfokozati sora
„dandár, ezred, raktárvezető”;
- a „VII.” besorolási kategória „főtörzsörmester” rendfokozati sora
„zászlóalj szintű szervezetek raktárvezető”;
- a „VI.” besorolási kategória „törzsörmester” rendfokozati sora
„század raktárvezető”

beosztási megnevezéssel egészül ki.

9. §

Az R. 2. számú melléklete *B)* pontjában az „5. Híradó – informatika – elektronika – távközlés” cím alatti táblázat „Híradó” megnevezésű oszlopa a következők szerint módosul:

- a „VIII.” besorolási kategória „zászlós” rendfokozati sora
„THK információvédelmi csoportparancsnok”;
 - a „VII.” besorolási kategória „főtörzsörmester” rendfokozati sora
„információvédelmi állomás parancsnok”
- beosztási megnevezéssel egészül ki.

10. §

Az R. 2. számú melléklete *B)* pontjában a „6. Egyéb szervek, zenészek” cím alatti táblázat „kiképző központok” megnevezésű oszlopa a következők szerint módosul:

- a „VIII.” besorolási kategória „zászlós” rendfokozati sora
„kiképző szakcsoport szakoktató”;
- a „VII.” besorolási kategória „főtörzsörmester” rendfokozati sora
„kiképző szakcsoport kiképző tiszthelyettes”;
- a „VI.” besorolási kategória „törzsörmester” rendfokozati sora
„rajparancsnok”;
- az „V.” besorolási kategória „örmester” rendfokozati sora
„rajparancsnok-helyettes”

beosztási megnevezéssel egészül ki.

11. §

Az R. 4. számú melléklete „I. BESOROLÁSI OSZTÁLY” cím alatti táblázatának „HM, HM szervezetek, KFGH” megnevezésű oszlopa a következők szerint módosul:

- az „alezredes” rendfokozati sor
„kiemelt referens”,
„kiemelt fejezeti belső ellenőr”;
- az „örnagy” rendfokozati sor
„referens”,
„fejezeti belső ellenőr”,
„vezető pénzügyi referens (e., ÖÁZ)”,
„pénzügyi referens főtiszt (dd.)”,
„tervező-szervező főtiszt”,
„pénzügyi főtiszt”;
- a „százados” rendfokozati sor
„belső ellenőr”

beosztási megnevezésekkel egészül ki.

12. §

Az R. 4. számú melléklete „I. BESOROLÁSI OSZTÁLY” cím alatti táblázatának „ZMNE” megnevezésű oszlopa a következők szerint módosul:

- az „alezredes” rendfokozati sor
„egyetemi (főiskolai) oktató”;
- az „örnagy” rendfokozati sor
„főiskolai tanársegéd”

beosztási megnevezéssel egészül ki.

13. §

Az R. 4. számú melléklete „I. BESOROLÁSI OSZTÁLY” cím alatti táblázatának „Katonai szervezetek” megnevezésű oszlopa a következők szerint módosul:

– az „őrmagy” rendfokozati sor „térképész főtitzt”, „meteorológus főtitzt”;
 – a „százados” rendfokozati sor „munkavédelmi tiszt”, „környezetvédelmi tiszt”, „belső ellenőr”, „információvédelmi tiszt”, „rejtjelző tiszt”, „kommunikációs tiszt”;
 – a „főhadnagy” rendfokozati sor „tűzserész és hadihajós ezred tűzserész szakaszcsoportparancsnok és hajóparancsnok” beosztási megnevezésekkel egészül ki.

14. §

(1) Az R. 4. számú melléklete „II. BESOROLÁSI OSZTÁLY” cím alatti táblázat „Katonai szervezetek” megnevezésű oszlopának „zászlós” rendfokozati sorában az „aknakutató és tűzserész zászlóalj tűzserész rajparancsnok” beosztási megnevezés helyébe a „tűzserész és hadihajós ezred tűzserész rajparancsnok” beosztási megnevezés lép, egyben a

„dokumentációkezelő (rejtjel-felügyeleti rlg.)”, „rejtjelző kidolgozó-nyilvántartó (z. törzsek)”;
 – a „főtörzsőrmester” rendfokozati sor „vegyivédelmi zászlóalj laboráns”, „század törzs személyügyi tiszthelyettes”, „vámügyi tiszthelyettes”, „THK információvédelmi csoport szakbeosztottak”;
 – a „törzsőrmester” rendfokozati sor „információvédelmi állomás szakbeosztottak”

beosztási megnevezésekkel egészül ki.

(2) Az R. 4. sz. melléklete „II. BESOROLÁSI OSZTÁLY” cím alatti táblázat „HM, HM szervezetek, KGFH” megnevezésű oszlop

– a „törzszászlós” rendfokozati sora „pénzügyi referens zászlós”;
 – a „zászlós” rendfokozati sora „pénzügyi referens zászlós”

beosztási megnevezésekkel egészül ki.

15. §

Az R. 5. számú melléklete helyébe e rendelet 1. számú melléklete, az R. 6. számú melléklete helyébe pedig e rendelet 2. számú melléklete lép.

16. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban 2004. április 1-jétől kell alkalmazni.

(2) A hatálybalépéssel egyidejűleg: az R. 6. §-ának „a beosztott ügyészek és katonai bírák elérhető legmagasabb

rendfokozata alezredes,”; az R. 8. §-ának „a tisztek – kivéve a bírósági vezetői kinevezéssel rendelkező katonai bírakat – elérhető legmagasabb rendfokozata alezredes, a zászlósok (tiszthelyettesek) elérhető legmagasabb rendfokozata törzszászlós.” szövegrész; az R. 1. számú mellékletének A) pontja alatti „HM, HM szervezetek” megnevezésű táblázat „HM” megnevezésű oszlopa VI. besorolási kategóriája „ezredes” rendfokozati sorából a „PÁT titkárság-vezető” szövegrész; az R. 1. számú melléklete B) pontja alatti „A MAGYAR HONVÉDSÉG KATONAI SZERVEZETEI” cím alatti rész „2. Fegyvernemek, szolgálati ágak I.” táblázat „lövész, harckocsi, könnyű vegyes” megnevezésű oszlopában a „III.” besorolási kategória „százados” rendfokozati sorából az „ŐÁZ részlegvezető helyettese”, illetve a „felderítő elektronikai harc” megnevezésű oszlop „III.” besorolási kategória „százados” rendfokozati sorából az „ŐÁZ részlegvezető és helyettese”, valamint a „vegyivédelmi” megnevezésű oszlop „III.” besorolási kategória „százados” rendfokozati sorából az „ŐÁZ részlegvezető és helyettese” beosztási megnevezések; az R. 2. számú melléklet B) pontja alatti „2. Fegyvernemi szolgálati ágak I.” táblázat „vegyivédelmi” megnevezésű oszlopa „V.” besorolási kategória „őrmester” rendfokozati sorából a „laboráns”; az R. 2. számú mellékletének B) pontja alatt a „4. Logisztika és egészségügy” táblázat „csapatlogisztika” megnevezésű oszlopa „VII.” besorolási kategória „főtörzsőrmester” rendfokozati sorából a „raktárvezető”, illetve a „VI.” besorolási kategória „törzsőrmester” rendfokozati sorból a „raktár és”, valamint a „V.” besorolási kategória „őrmester” rendfokozati sorából a „század raktárvezető”; az R. 2. számú mellékletének B) pontja alatt az „5. Híradó-informatika-elektronika-távközlés” táblázat „Híradó” megnevezésű oszlopa „V.” besorolási kategória „őrmester” rendfokozati sorból a „rejtjelző”; az R. 4. számú melléklete „I. BESOROLÁSI OSZTÁLY” megnevezésű táblázat „HM, MH szervezetek KGFH” megnevezésű oszlopának „alezredes” rendfokozati sorából a „kiemelt felügyeleti főellenőr”, az „őrmagy” rendfokozati sorból a „felügyeleti főellenőr”, a „vezető pénzügyi referens (e. szintű szervezet)”, valamint a „pénzügyi főtitzt (HM KPSZH)”; a „százados” rendfokozati sorból „vezető pénzügyi referens (z. szintű szervezet)”; „II. BESOROLÁSI OSZTÁLY” cím alatti táblázat „HM, HM szervezetek, KGFH” megnevezésű oszlopa „törzszászlós” rendfokozati sorából a „pénzügyi referens (dd., e. szintű), a „zászlós” rendfokozati sorból a „pénzügyi referens (z. szintű)”; az R. 4. számú melléklete „I. BESOROLÁSI OSZTÁLY” táblázatnak a „ZMNE” megjelölésű oszlopa „százados” rendfokozati sorából a „főiskolai tanársegéd”, valamint e táblázat „Katonai szervezetek” megjelölésű oszlopa „százados” rendfokozati sorából a „távközlési központ alosztály beosztott tiszt”, illetve a „II. BESOROLÁSI OSZTÁLY” táblázatnak a „Katonai szervezetek” megnevezésű oszlopa „főtörzsőrmester” rendfokozati sorából a „rajparancsnok (MISTRAL)”, továbbá a „törzsőrmester” rendfokozati sorból a „laboráns (vegyivédelmi zászlóalj) asszisztens” és a „kiképző központok kiképző rajparancsnokai” szövegrész hatályát veszti.

Juhász Ferenc s. k.,
 honvédelmi miniszter

1. számú melléklet a 17/2004. (VII. 7.) HM rendelethez

[5. számú melléklet a 30/2001. (XII. 27.) HM rendelethez]

A katonai ügyészségek hivatásos tábornoki, főtiszt, tiszt, zászlósi, tiszthelyettesi állományának beosztási kategóriába történő részletes besorolása, valamint az ezen beosztásokban elérhető rendfokozatok

I. BESOROLÁSI OSZTÁLY

Rendfokozat	Beosztás megnevezése
dandártábornok	Katonai Főügyészség Katonai Ügyek Főosztályának vezetője, Katonai Fellebbviteli Ügyészség vezetője, Budapesti Katonai Ügyészség vezetője
ezredes	Katonai Főügyészségi osztályvezető ügyész, Katonai Fellebbviteli Ügyészség vezetőhelyettese, Katonai ügyészségek ügyészségvezetői, Katonai Főügyészségi főosztályvezető-helyettes, Budapesti Katonai Ügyészség vezetőhelyettese,
*alezredes	ügyészségvezető-helyettes, Katonai Főügyészség pénzügyi és számviteli osztályvezető, Katonai Főügyészségi osztályvezető-helyettes, Katonai Főügyészségi, illetve fellebbviteli ügyész**
*őrnagy	Katonai főügyészségi ügyviteli irodavezető, Katonai főügyészségi laborvezető, titkár
százados	fogalmazó

Megjegyzés:

* Speciális előmeneteli rendhez tartozó vezető beosztású főtiszt.

** A katonai főügyész döntése alapján – az ügyészi állományból összesen négy beosztás ezredesi rendfokozattal rendszeresíthető.

II. BESOROLÁSI OSZTÁLY

Rendfokozat	Beosztás megnevezése
törzszászlós	részlegvezető, segítő, vezető ügykezelő (irodavezető)
zászlós	statisztikus, lajstromvezető, irattáros-bűnjelkezelő, bűnügyi technikus, pénzügyi anyagellátó
főtörzsőrmester	ügykezelő, gépjárművezető

A katonai tanácsokkal rendelkező bíróságok hivatásos főtiszti, tiszti, zászlósi, tiszthelyettesi állományának beosztási kategóriába történő részletes besorolása, valamint az ezen beosztásokban elérhető rendfokozatok

I. BESOROLÁSI OSZTÁLY

Rendfokozat	Beosztás megnevezése
dandártábornok	Fővárosi Ítéltábla katonai tanácsa tanácselnöke
ezredes	Fővárosi Bíróság büntető kollégiuma vezető-helyettese, megyei (fővárosi) bíróság katonai tanácsa tanácselnöke, ítélőtábla katonai bírāja,
*alezredes	megyei (fővárosi) bíróság katonai bírāja
*őrnagy	titkár
százados	fogalmazó

II. BESOROLÁSI OSZTÁLY

Rendfokozat	Beosztás megnevezése
törzsszászlós	irodavezető
főtörzssórmester	tisztviselő (jegyzőkönyvvezető)

2. számú melléklet a 17/2004. (VII. 7.) HM rendelethez

[6. számú melléklet a 30/2001. (XII. 27.) HM rendelethez]

A Magyar Köztársaság katonai nemzetbiztonsági szolgálatai hivatásos tábornoki, főtiszti, tiszti, zászlósi, tiszthelyettesi állományának beosztási kategóriába történő részletes besorolása, valamint az ezen beosztásokban elérhető rendfokozatok

I. BESOROLÁSI OSZTÁLY

Besorolási kategória	Elérhető legmagasabb rendfokozat	Beosztás	
		MK Katonai Biztonsági Hivatal	MK Katonai Felderítő Hivatal
VII.	dandártábornok	igazgató*	igazgató*
	ezredes	igazgató, főosztályvezető	igazgató, főosztályvezető, főigazgatói irodavezető (főov.)
VI.	ezredes	igazgatóhelyettes, főosztályvezető-helyettes, osztályvezető	igazgatóhelyettes, főosztályvezető-helyettes, véderő-, katonai és légügyi attasé, osztályvezető, központparancsnok
	alezredes	igazgatóhelyettes, főosztályvezető-helyettes, osztályvezető	véderő-, katonai és légügyi attasé, osztályvezető, központparancsnok
V.	alezredes	osztályvezető-helyettes, kiemelt biztonsági főtiszt, kiemelt főreferens	referens, főmérnök, biztonságvédelmi főtiszt, véderő-, katonai és légügyi attasé helyettes, osztályvezető-helyettes, központparancsnok-helyettes

Besorolási kategória	Elérhető legmagasabb rendfokozat	Beosztás	
		MK Katonai Biztonsági Hivatal	MK Katonai Felderítő Hivatal
	őrnagy	osztályvezető-helyettes, alosztályvezető, részlegvezető	alosztályvezető, biztonságvédelmi főtitzt, véderő-, katonai és légügyi attasé helyettes, osztályvezető-helyettes, központparancsnok-helyettes
IV.	őrnagy	főreferens, biztonsági főtitzt	beosztott főtitzt
	százados	biztonsági titzt, referens	attasé hivatal titkár, beosztott titzt

Megjegyzés:

* Tábornoki rendfokozattal rendszeresített igazgatói beosztás.

1. MK KBH-nál: műveleti; HM; 1.; 2. KBI igazgató.

2. MK KFH-nál: hírszerző; rádióelektronikai felderítő; elemző és értékelő; humán igazgató.

– Azon beosztásoknál, ahol két elérhető legmagasabb rendfokozat került meghatározásra, ott az egyes beosztásokra vonatkozó elérhető legmagasabb rendfokozat a katonai nemzetbiztonsági szolgálatok állománytáblájában, illetve munkaköri jegyzékében kerül meghatározásra.

II. BESOROLÁSI OSZTÁLY

Besorolási kategória	Elérhető legmagasabb rendfokozat	Beosztás	
		MK Katonai Biztonsági Hivatal	MK Katonai Felderítő Hivatal
X.	főtörzszászlós	bez. bizt. zls.	vezénylő zászlós
IX.	törzszászlós	biztonsági zászlós, operatív technikus, biztonsági adatkezelő	főelőadó, előadó, vezető ügykezelő, részlegvezető, vezető szakasszisztens, váltásvezető, szakoktató, szaktechnikus, speciális beosztást betöltő zászlós, adattfeldolgozó, ügykezelő, forrásgépkezelő
VIII.	zászlós	biztonsági ügyintéző	speciális beosztást betöltő zászlós, előadó, ügykezelő, nyilvántartó, technikus, diszpécser, szakasszisztens, forrásgépkezelő
VII.	főtörzsőrmester	biztonsági tiszthelyettes	speciális beosztást betöltő tiszthelyettes, ügykezelő, kezelő, távírász, beszerző tiszthelyettes, gépjárművezető, forrásgépkezelő

**A honvédelmi miniszter
18/2004. (VII. 7.) HM
rendelete**

**a Honvédelmi Minisztérium fejezetéhez tartozó
szervezetek állománya ételmezési pénznormáinak
megállapításáról**

A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 287. § (2) bekezdés *f)* pontjában, a hadköteles katonák szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIV. törvény 146. §-a (2) bekezdésének *d)* pontjában, valamint a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvény 50. § *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján – figyelemmel a hivatásos, szerződéses és hadköteles katonák térítésmentes és kedvezményes természetbeni ellátásáról szóló 2/1998. (II. 4.) HM rendeletre – a személyi állomány ételmezési ellátási színvonalának megőrzése érdekében a Honvédelmi Minisztérium fejezetéhez tartozók ételmezési alap- és pótnormáit a következők szerint állapítom meg:

1. §

A rendelet hatálya a Honvédelmi Minisztériumra (a továbbiakban: HM), a HM közvetlenül alárendelt szervezeteire, a katonai oktatási intézmények, a katonai nemzetbiztonsági szolgálatok, továbbá a Magyar Honvédség (a továbbiakban: MH) ételmezési pénznormáival gazdálkodó szervezeteire terjed ki.

2. §

Az ételmezési alapszabványok és pótnormák átfogóan növelt bruttó értéke

a) I. számú ételmezési norma	770 Ft/fő/nap
b) II. számú ételmezési norma	930 Ft/fő/nap
c) III. számú ételmezési norma	1 500 Ft/fő/nap
d) IV. számú ételmezési norma	667 Ft/fő/nap
e) V/a. számú ételmezési norma	788 Ft/fő/nap
f) VI. számú ételmezési norma	870 Ft/fő/nap
g) start ételmezési pótnorma	540 Ft/fő/nap
h) pótnorma fizikai igénybevitelkor, gyakorlaton, éjszakai munkavégzéskor	161 Ft/fő/nap
i) konyha, étkezde felszerelési norma	31 Ft/fő/nap
j) tisztítószer norma	10 Ft/fő/nap
k) tisztálkodószer norma	110 Ft/fő/hó
l) tisztálkodószer és bőrápoló készítmény norma	625 Ft/fő/hó
m) repülő-műszaki ételmezési támogatás	16 500 Ft/fő/hó
n) multivitamin tabletta norma (XI. 01–IV. 30.)	17 Ft/fő/nap

o) 1. sz. védőital	94 Ft/fő/nap
p) 2. sz. védőital	32 Ft/fő/nap
q) 3. sz. védőital	60 Ft/fő/nap

3. §

(1) A tiszti, összevont (üzemi) étkezdében – a hivatásos, szerződéses és hadköteles katonák térítésmentes és kedvezményes természetbeni ellátásáról szóló 2/1998. (II. 4.) HM rendeletben meghatározott igényjogosultak részére – egy adag ebéd nyersanyag nettó költsége 269 Ft/fő/ebéd. A bruttó térítési díj egységesen 310 Ft + 60 Ft (összesen 370 Ft). A reggeli és vacsora térítési díja megegyezik a NORMAFÜZET-ben előírt I. számú ételmezési norma nyersanyag értékének bruttó összegével. Az egységes térítési díjtól eltérni nem lehet.

(2) Ételmezési vállalkozási tevékenység folytatására nem jogosult honvédelmi szervezettel azonos objektumban, vagy annak közvetlen közelében működő a honvédelmi feladatok végrehajtásában közreműködő, vagy annak érdekében tevékenykedő gazdasági társaságok és költségvetési szervek alkalmazottai által a – az intézményi bevételekkel kapcsolatos feladatokról szóló 6/2000. (HK 3.) HM utasítás 3. § (1) bekezdés *b)* pont második francia bekezdés alapján előírt – munkahelyi étkezés térítési díját az I. számú ételmezési norma nyersanyagértéke és az adott honvédelmi szervezet egyéb közvetlen és közvetett költség-hányada, valamint a hatályos ÁFA kulcs szorzata alapján kell megállapítani (önköltség számítás szabályzat szerint).

4. §

(1) Az alap- és pótnormák megállapításából adódó feladatokról, valamint a résznormák megoszlásáról és a normák kézhez fizetésének szabályairól az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató parancsnok NORMAFÜZET-ben intézkedik.

(2) A honvédkórházak és az MH rehabilitációs intézetek ételmezési normájából csak a kórházban, rehabilitációs intézetben ápolott betegek természetbeni ételmezési ellátását lehet támogatni. A kórházi, rehabilitációs betegosztályonként szükséges differenciált (diétás) napi ételmezési pénznormát – a jóváhagyott ételmezési norma összegén belül – a kórház, rehabilitációs intézet vezetője állapítja meg. A HM és az MH igényjogosult állománya normál (nem diétás) étkeztetésére a jóváhagyott norma szerinti havi átlagos pénzügyi tervezése és felhasználása kötelező, az ételmezési norma szerint jóváhagyott költségvetési előirányzatot kiemelten kell kezelni, az nem csoportosítható át.

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő hónap első napján lép hatályba. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti a Honvédelmi Minisztérium fejezetéhez tartozó szervezetek állománya élelmezési pénznormáinak megállapításáról szóló 2/2003. (I. 16.) HM rendelet.

Juhász Ferenc s. k.,
honvédelmi miniszter

**Az igazságügy-miniszter
25/2004. (VII. 7.) IM
rendelete**

**a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága
részére történő egyes belső ellenőrzési jogosítványok
átruházásáról**

Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 13. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, figyelemmel a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ber.) 4. §-ának (4) bekezdésére a következőket rendelem el:

A rendelet hatálya

1. §

E rendelet hatálya kiterjed a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságára, mint középírányító szerve (a továbbiakban: országos parancsnokság), valamint az irányítása alá tartozó költségvetési szervekre (a továbbiakban: költségvetési szerv).

2. §

(1) Az országos parancsnokság a költségvetési szerveknél a Ber. 2. §-ának a)–d) és f) pontjában meghatározott ellenőrzéseket, továbbá – a Ber. 2. §-ának e) pontja szerinti módszertan alapján – a költségvetési szervek éves elemi költségvetési beszámolója tekintetében megbízhatósági ellenőrzést végezhet a Ber. előírásai szerint, az e rendeletben foglaltak figyelembevételével.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt ellenőrzési jogkör nem érinti a költségvetési szerveknél a belső ellenőrzés rendszerének kialakítását és működtetését, valamint az Igazságügyi Minisztériumnak (a továbbiakban: IM) a Ber. 4. §-ának (3) bekezdése szerinti ellenőrzési jogkörét.

Az ellenőrzések tervezése

3. §

(1) Az országos parancsnokság éves ellenőrzési tervében – a Ber. 21. § (3) bekezdésének megfelelő tartalommal – elkülönítetten kell szerepeltetni a költségvetési szervekre vonatkozó ellenőrzési tervet.

(2) A párhuzamos ellenőrzések elkerülése érdekében az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője a tervét megelőző év október 31-éig az éves ellenőrzési tervet egyezteteti az IM belső ellenőrzési vezetőjével.

Az egyeztetés kiterjed:

- a) az ellenőrzési tervet megalapozó elemzésekre,
- b) a tervezett ellenőrzések tárgyra,
- c) az ellenőrzések céljára,
- d) az ellenőrizendő időszakra,
- e) az ellenőrzések típusára és módszereire,
- f) az ellenőrzések ütemezésére,
- g) az ellenőrizendő költségvetési szervekre.

(3) A költségvetési szerv belső ellenőrzési vezetője a tárgyévet követő évre vonatkozó éves ellenőrzési tervét megküldi az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetőjének minden év november 15-éig.

(4) Az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője a költségvetési szervek éves ellenőrzési tervei alapján összefoglaló éves ellenőrzési tervet készít, és azt – az éves ellenőrzési tervekkel együtt – minden év december 7-éig megküldi az IM belső ellenőrzési vezetőjének.

Ellenőrzési program

4. §

(1) A Ber. 23. §-ában meghatározott ellenőrzési programot az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője hagyja jóvá.

(2) Amennyiben a belső ellenőrzési vezető is részt vesz az ellenőrzésben, a programot az országos parancsnok hagyja jóvá.

Ellenőrzési jelentés

5. §

(1) A Ber. 28. §-ának (1)–(7) bekezdésében meghatározott eljárást követően lezárt ellenőrzési jelenést az országos parancsnok megküldi az ellenőrzött költségvetési szerv vezetőjének, aki a jelentésben foglaltak végrehajtására intézkedési tervet készít.

(2) Az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője a lezárt ellenőrzési jelentést tájékoztatásul megküldi az IM belső ellenőrzési vezetőjének.

Intézkedési terv

6. §

(1) A Ber. 29. §-ának (1)–(4) bekezdésében meghatározott eljárást követően az elfogadott intézkedési tervet az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője megküldi az országos parancsnoknak.

(2) Amennyiben az országos parancsnok, illetve az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője az intézkedési tervet vitatja, megbeszélést kell tartani, amelyen részt vesz az országos parancsnok, az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője, a vizsgálatot végző ellenőrök és az ellenőrzött költségvetési szerv vezetője.

(3) A (2) bekezdés szerinti megbeszélésre az ellenőrzött költségvetési szerv részéről – a vezetőn kívül – más személyek is meghívhatók.

(4) A megbeszélésről emlékeztetőt kell felvenni, és az abban rögzítettek szerint kell az intézkedési tervet véglegesíteni.

(5) A véglegesített intézkedési tervet az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője tájékoztatásul megküldi az IM belső ellenőrzési vezetőjének.

Éves ellenőrzési jelentés és éves összefoglaló ellenőrzési jelentés

7. §

(1) A költségvetési szerv vezetője az éves ellenőrzési jelentést legkésőbb a tárgyévet követő év március 15-éig megküldi az országos parancsnoknak.

(2) Az országos parancsnok a költségvetési szervek, valamint az országos parancsnokság éves ellenőrzési jelentéseit és az azok alapján készített éves összefoglaló ellenőrzési jelentést megküldi az IM részére a tárgyévet követő év április 7-éig.

Az éves elemi költségvetési beszámoló megbízhatósági ellenőrzéséről készült ellenőrzési jelentés

8. §

Az éves költségvetési beszámolók megbízhatósági ellenőrzéséről készült ellenőrzési jelentést az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője a jelentések el-

készülte után haladéktalanul, de legkésőbb a tárgyévet követő év május 25-éig megküldi az IM belső ellenőrzési vezetőjének.

Vegyes és záró rendelkezések

9. §

(1) Az országos parancsnokság részéről történő belső ellenőrzési jogosítványok átruházása alapján végzett ellenőrzések részletes eljárási rendjét a Ber. 5. §-ában megjelölt, az országos parancsnokság belső ellenőrzési kézikönyvében kell szabályozni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti részletes eljárási rend szabályozását az országos parancsnokság belső ellenőrzési vezetője az IM belső ellenőrzési vezetőjével egyeztetni.

10. §

Az IM fejezethez tartozó költségvetési szerv középírányító szervként történő elismeréséről, a gazdálkodási jogosítványok megosztási rendjéről és a büntetés-végrehajtási szervek alapító okiratainak módosításáról szóló 32/2002. (XII. 21.) IM rendelet (a továbbiakban: Kir.) 6. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az Országos Parancsnokság és az irányítása alá tartozó költségvetési szervek Szervezeti és Működési Szabályzatának, az érintett szervezeti egységek ügyrendjének, valamint a személyi állomány érintett tagjai munkaköri leírásának módosítását a rendelet hatálybalépését követő 60 napon belül el kell végezni.”

11. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba. Ezzel egyidejűleg hatályát veszti a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága felügyeleti ellenőrzésbe való bevonásáról szóló 13/1999. (X. 13.) IM rendelet, valamint a Kir. 3. §-a.

(2) Az e rendelet 7. §-ában foglaltakat először a 2004. évre vonatkozó éves ellenőrzési jelentés és éves összefoglaló ellenőrzési jelentés elkészítése során kell alkalmazni.

Dr. Bárándy Péter s. k.,
igazságügy-miniszter

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
11/2004. (VII. 7.) KvVM
rendelete**

**a környezet- és természetvédelem, a vízügy, továbbá
a meteorológia területén adományozható miniszteri
elismerésekről szóló 6/2003. (IV. 28.) KvVM rendelet
módosításáról**

A Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 7. §-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A környezet- és természetvédelem, a vízügy, továbbá a meteorológia területén adományozható miniszteri elismerésekről szóló 6/2003. (IV. 28.) KvVM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. §-a (1) bekezdésének *a*) pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

[A környezet- és természetvédelem, a vízügy, továbbá a meteorológia területén végzett kiemelkedően eredményes tevékenység, illetve ezek eredményességének fokozása érdekében kifejtett munka elismerésére a következő szakmai díjat, emléklapet és oklevelet alapítom:]

„*a*) Szakmai díjak
Környezetünkért Díj,
Pro Natura Díj,
Vásárhelyi Pál Díj,
Schenzl Guidó Díj,
Zöld Toll Díj;”

2. §

A Rendelet 3. §-ának (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) A 2. §-ban meghatározott miniszteri elismerések közül a szakmai díjakkal [2. § (1) *a*)] pénzjutalom jár. A jutalom összege személyenként a mindenkor köztisztviselői illetményalap nyolcszorosa, intézmény, szervezet esetén tízszerese. A pénzjutalom forrása a Minisztérium költségvetése.”

3. §

A Rendelet a következő 9/A. §-sal egészül ki:

„9/A. § (1) A környezetünk érdekében kiemelkedő újságírói tevékenységet folytató személyek elismerésére évente 3 db Zöld Toll Díj adományozható.

(2) A díj írott sajtó, televízió és rádió kategóriában kerül kiosztásra.

(3) A díjjal egyedi kivitelezésű, névre szóló toll, adományozást igazoló okirat és pénzjutalom jár.

(4) Az adományozásra évente egyszer a Környezetvédelmi Világnapon – június 5-én – kerül sor.”

4. §

A Rendelet 1. számú mellékletének „SZAKMAI DÍJAK” része 1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. *A Zöld Toll Díj*

– A díjra a hazai tömegkommunikációban, az írott és elektronikus sajtóban, az internetes médiumokban dolgozó, a környezetügy iránt elkötelezett, olyan kiemelkedő újságírói tevékenységet nyújtó személyeket lehet javasolni, akik a környezet- és természetvédelemmel, vízüggel és a meteorológiával kapcsolatos témákat objektíven, sokoldalúan mutatják be, az eredményeket és a kihívásokat egyaránt megjelenítik, a közvéleményt aktivizálják és felhívják a figyelmet a természeti és környezeti értékek fontosságára és sérülékenységére, valamint a fenntartható fejlődés elvére.

– A díjat ugyanaz a személy 5 éven belül csak egyszer kaphatja meg. Újabb díj adományozására csak olyan teljesítmény alapján lehet javaslatot tenni, amelyet a javasolt személy a korábban adományozott díj óta ért el.

– A javaslatot a Zöld Toll Bizottsághoz kell benyújtani.

– A javaslat benyújtási határideje április 30.”

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

6. §

A díj átadására első alkalommal 2004. július 20-án kerül sor.

7. §

E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg

a) hatályát veszti a Rendelet 5. §-a,

b) a Rendelet 1. számú melléklete „OKLEVÉL” részének „a KvVM Személyügyi Főosztályához” szövegrész helyébe „a KvVM Humán Erőforrás Önálló Osztályához” szövegrész lép.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 25/2004. (VII. 7.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak országos népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítése tárgyában hozott határozata ellen benyújtott kifogások alapján – *dr. Erdei Árpád és dr. Harmathy Attila* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, továbbá *dr. Bihari Mihály, dr. Holló András, dr. Kiss László és dr. Kukorelli István* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 11/2004. (IV. 1.) OVB határozatát megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Murányi József 2004. március 5-én véleménynyilvánító országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányát nyújtotta be hitelesítés céljából az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB). Az aláírásgyűjtő íven a következő kérdés szerepel:

„Egyetért-e azzal, hogy a Magyar Köztársaság Országgyűlése a jelenleginél kisebb létszámmal működjön?”

Az OVB eljárása során megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív a hatályos törvényi rendelkezéseknek megfelel.

A népszavazás tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozik, a kérdés megfogalmazása megfelel az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvényben (a továbbiakban: Nsztv.) foglalt feltételeknek, és az aláírásgyűjtő ív megfelel a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) alaki követelményeinek. Erre tekintettel az OVB az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát és az azon szereplő kérdést a 11/2004. (IV. 1.) OVB határozatával hitelesítette.

E határozat ellen a törvényes határidőn belül két kifogás érkezett. Az Alkotmánybíróság azokat egyesítette és egy eljárásban bírálta el.

2. Az alkotmánybírószági eljárás kezdeményezői a 11/2004. (IV. 1.) OVB határozattal hitelesített, népszavazásra bocsátandó kérdést több szempontból kifogásolták.

a) Az egyik kifogás szerint a kérdés nem válaszolható meg egyértelműen, ezért arról – tekintettel az Nsztv. 13. § (1) bekezdésére – nem lehet népszavazást tartani. A kifogás előterjesztője úgy véli, a kérdésből nem derül ki egyértelműen, hogy az Országgyűlés vagy az Országgyűlés Hivatala létszámának csökkentésére irányul-e a kezdeményezés, továbbá bizonytalan, hogy a „kisebb létszám” a parlament létszámának mekkora csökkentésére vonatkozik.

b) Mindkét kifogás előterjesztője hivatkozott arra, hogy a kérdés népszavazásra bocsátását kizárja az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének d) pontja. Az előterjesztők úgy vélik, a tervezett népszavazás a választási rendszer megváltoztatására, valamint az Országgyűlés szervezetének átalakítására irányul, ezért népszavazásból kizárt tárgykörnek minősül.

A fenti érvek alapján a kifogások előterjesztői azt kérték az Alkotmánybíróságtól, hogy semmisítse meg az OVB aláírásgyűjtő ívet hitelesítő határozatát, és kötelezze a tesztületet új eljárás lefolytatására.

3. A kifogások az Alkotmány következő rendelkezéseit érintették:

„2. § (2) A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja.”

„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”

„28/C. § (5) Nem lehet országos népszavazást tartani: (...)

d) az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási (-átalakítási, -megszüntetési) kérdésekről

(...)”

Az Nsztv. – a kifogásokkal összefüggésben – az alábbiakat tartalmazza:

„10. § Az Országos Választási Bizottság megtagadja az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,

b) a kérdésben nem lehet országos népszavazást tartani,

c) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,

d) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.”

„13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

A Ve. 118. § (3)–(5) bekezdései a következőképpen szólnak:

„(3) Valamennyi aláírásgyűjtő ívet a népszavazásra javasolt kérdéssel kell kezdeni. Az aláírásoknak a kérdéssel azonos oldalon kell szerepelniük.

(4) Az aláírásgyűjtő íveken a saját kezű aláírás mellett – az aláírás hitelességének ellenőrzése céljából – fel kell tüntetni a kezdeményező olvasható családi és utónevét, lakcímét, valamint személyi azonosítóját.

(5) Az aláírásgyűjtő ívet az aláírást gyűjtő polgár az aláírásával látja el.”

4. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben irányadó hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § *h)* pontjában foglaltaknak megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg, amely – egyebek mellett – kimondja:

„(1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet – az Alkotmánybírósághoz címezve – az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. (...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

Az Alkotmánybíróság az OVB határozatai ellen benyújtott kifogások elbírálása során kialakította következetes gyakorlatát. Az Alkotmánybíróságnak a kifogások alapján lefolytatott eljárása jogorvoslati eljárás. Az Alkotmánybíróság a jogorvoslati eljárásban azt vizsgálja, hogy a beérkezett kifogások megfelelnek-e a Ve.-ben foglalt feltételeknek és az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítési eljárásában az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el. Eljárása során az Alkotmánybíróság e feladatát alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el. [1220/H/1992. AB határozat, ABH 1992, 630, 631.; 25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.; 32/2001. (VII. 11.) AB határozat, ABH 2001, 287, 292.]

II.

1. Az Alkotmánybíróságnak a kifogások alapján először arra kellett választ adnia, hogy az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének *d)* pontja kizárja-e a népszavazás tartását a kezdeményező által megfogalmazott kérdésben. Az Alkotmány említett rendelkezése alapján nem lehet népszavazást tartani az Országgyűlés hatáskörébe tartozó „személyi és szervezetalakítási (-átalakítási, -megszüntelési) kérdésekről.”

Az Alkotmány említett rendelkezését a Magyar Köztársaság Alkotmányának módosításáról szóló 1997. évi

LIX. törvény 3. §-a állapította meg, 1997. július 30-tól. A népszavazással és népi kezdeményezéssel kapcsolatos több alapvető jelentőségű, alkotmányos szabályt a törvényhozó ezzel a módosítással az Alkotmányban jelenített meg. Ettől az időponttól kezdve, több európai ország alkotmányához hasonlóan, az Alkotmány tartalmazza a népszavazás fajtáira, a népszavazás kezdeményezésére jogosultakra, a tiltott tárgyakra, a népszavazás eredményességére vonatkozó legfontosabb szabályokat.

Ezt megelőzően a népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló 1989. évi XVII. törvény 1989. június 15-től 1998. február 26-ig azt a rendelkezést tartalmazta a 6. § (1) bekezdés *b)* pontjában, hogy „nem bocsáthatók népszavazásra az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi kérdésekben való döntések (kinevezések).”

Megállapítható, hogy az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének *d)* pontja a tiltott tárgyak körét bővítette.

Az Alkotmány szabálya szerint már nem csak személyi kérdésekben való döntésekről nem lehet országos népszavazást tartani, hanem az Országgyűlés hatáskörébe tartozó szervezetalakítási (szervezetátalakítási, szervezetmegszüntelési) kérdésekről sem. Olyan következtetésre nem lehet jutni az Alkotmány szövege alapján, hogy a tilalom csupán valamely szerv belső szervezetének átalakítását érintő kérdésre vonatkozik. Az Alkotmány szervezetalakítás alatt nem csupán valamely szerv belső szervezetének megállapítását érti, hanem a szerv létrehozását vagy átalakítását is.

Az OVB-nek, illetve az Alkotmánybíróságnak ezért esetről estre kell eldöntenie, hogy a népszavazást kezdeményező által megfogalmazott kérdés az Országgyűlés hatáskörébe tartozó szervezetalakítási kérdés-e.

A jelen ügyben vizsgált kérdés „a Magyar Köztársaság Országgyűlése” létszámára vonatkozik. Az Országgyűlés létszámát törvény határozza meg, ezért a kérdés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett vizsgálnia, hogy az Országgyűlés létszámára vonatkozó kérdés szervezetalakítási kérdés-e.

Az Alkotmány 19. § (1) bekezdés kimondja, hogy a Magyar Köztársaság legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerve az Országgyűlés. E szervre mint szervezetre az Alkotmány viszonylag kevés szabályt tartalmaz. Az Alkotmány 21. § (1) bekezdése szól arról, hogy az Országgyűlés elnököt, alelnököket és jegyzőket választ tagjai sorából. A (2) bekezdés előírja, hogy az Országgyűlés állandó bizottságokat alakítson tagjaiból, és lehetővé teszi, hogy bármely kérdés megvizsgálására bizottságot küldjön ki. A 19/C. § (3) bekezdése az Országgyűlés egyik bizottságaként nevesíti a Honvédelmi Bizottságot. Az Alkotmány rendelkezései értelmében az Országgyűlés tagjai az országgyűlési képviselők. Az Országgyűlés olyan szerv, amely döntéseit a hatáskörébe tartozó kérdésekben az országgyűlési képviselők meghatározott többségének szavazatával hozza.

Az Országgyűlés mint szerv megbízatása az alakuló ülésével kezdődik és működése az új Országgyűlés alakuló üléséig tart. Az országgyűlési képviselők általános választásán megválasztott képviselők a megbízólevelüket az Országgyűlés alakuló ülését megelőzően a köztársasági elnöknel nyújtják be.

Az említett rendelkezésekből azt lehet megállapítani, hogy Országgyűlésen a Magyar Köztársaságnak azt a – legfelsőbb államhatalmi és népképviselői – szervét kell érteni, amelyet mint szervet egyebek között az jellemez, hogy az országgyűlési képviselők általános választásán megválasztott országgyűlési képviselők közül áll. Olyan testület, amely az így megválasztott létszámú képviselőkkel alakul meg.

Az Országgyűlés döntési jogkörébe tartozó szervezet-alakító kérdésekről az Országgyűlés számos formában és minőségében dönthet. Alkotmányozó hatalomként az Alkotmányban szereplő állami szervtípusokat is alakíthatja, törvényhozóként az alkotmányban nem szereplő kérdésekben szabályozhat az Alkotmány keretei között. Szerveket hozhat létre, szüntethet meg, alakíthat át, de határozati formában is hozhat egyes – pl. a saját belső szervezetére vonatkozó – szervezet-alakító döntéseket. Az Országgyűlés alkotmányozóként és törvényhozóként is szabályozhatja a saját létrejöttét, működése szabályait. Ugyanúgy, ahogyan bármely más szerv létrejöttére, alakulására, összetételére vonatkozó országgyűlési szabályozás szervezet-alakításnak minősül, ennek minősül az is, ha az Országgyűlés a saját összetételét, a képviselők számát illetően hoz döntést.

Az Alkotmány nem tartalmaz szabályt az Országgyűlés tagjainak létszámára. Ennek meghatározása mégis az Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

Az országgyűlési képviselők számát az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Ovtv.) 4. § (1) bekezdése tartalmazza. Eszerint az országgyűlési képviselők száma összesen háromszáznolcvanhat. Az országgyűlési képviselők száma – minthogy az Országgyűlés a képviselők közül áll – az Országgyűlés mint szerv alakításának a kérdései közé tartozik. Az Országgyűlésnek a képviselők számára vonatkozó döntése az Országgyűlés létrehozásával közvetlenül összefüggő, az Országgyűlést mint népképviselői szervet alakító kérdés. Az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének d) pontja valamennyi szervezet-alakítási kérdésben kizárja a népszavazást, az Országgyűlés tekintetében ezért nemcsak a parlamenti bizottsági struktúra és a frakciók tevékenységének kérdése nem lehet népszavazás tárgya, hanem az országgyűlési képviselők száma sem.

A véleménynyilvánító népszavazás kezdeményezői által megfogalmazott kérdés az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének d) pontja tiltó rendelkezésébe ütközik.

2. Jóllehet az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés d) pontja kizárja mind a véleménynyilvánító, mind az ügydöntő népszavazást szervezet-alakítási kérdésekben, a kifogások-

ban foglaltak alapján az Alkotmánybíróság a jelen esetben mégis vizsgálta, hogy a kérdés megfelel-e az egyértelműségi követelményeknek.

Az Alkotmánybíróság a 25/1999. (VII. 7.) AB határozatban hangsúlyozta: „A népszavazásra bocsátandó kérdés megfogalmazásakor, a kérdés hitelesítésekor, az aláírás-gyűjtés megkezdésekor nem ítéltető meg, hogy az aláírás-gyűjtés fakultatív vagy kötelező és ügydöntő népszavazáshoz vezet-e.” (ABH 1999, 251, 262.)

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a népszavazáshoz való jog alanyi jogi jellegéből következően a népszavazásra szánt kérdés egyértelműségének megítélésekor az Alkotmánybíróságnak e jogorvoslati eljárás során meg-szorítóan kell értelmeznie a hatáskörét. Az egyértelműség követelményének vizsgálata ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy a népszavazásra szánt kérdés egyértelműen megválaszolható-e, azaz a kérdésre „igen”-nel vagy „nem”-mel egyértelműen lehet-e felelni, és a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés meg tudja állapítani, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség. [Előszőr: 52/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 399, 402–404.]

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a népszavazásra szánt kérdés egyértelműen az országgyűlési képviselők számának és nem az Országgyűlés Hivatalában dolgozók létszámának csökkentésére irányul.

Az Ovtv. 4. § (1) bekezdése így rendelkezik: „Az országgyűlési képviselők száma összesen háromszáznolcvanhat.” Az aláírás-gyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdésre a választópolgár szempontjából nézve egyértelműen lehet „igen”-nel vagy „nem”-mel felelni, és az esetleges népszavazás során a választópolgárok egyértelműen kifejezhetik az országgyűlési képviselők száma csökkentésére irányuló akaratukat.

Az egyértelműség követelményének vizsgálatába azonban nemcsak az tartozik bele, hogy az Országgyűlés el tudja dönteni, terheli-e jogalkotási kötelezettség, hanem bele-tartozik az is az 52/2001. (XI. 29.) AB határozatban kifejezték szerint, hogy a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés el tudja dönteni, milyen jogalkotási feladatot tartalmaz a kérdés (ABH 2001, 399, 402–404.).

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az aláírás-gyűjtő ív mintapéldányán lévő kérdés alapján nem lehet egyértelműen megítélni, hogy a választópolgároknak a képviselők száma csökkentésére irányuló állásfoglalása milyen létszámmal működő Országgyűlés kialakítására készíti a jogalkotót. Annak, hogy a kérdés szerint „a jelenleginél kisebb létszámmal működjön” az Országgyűlés, eleget lehet tenni a képviselők számának jelentékeny, de elhanyagolható mérvű csökkentésével is. Ez egyrészt az Országgyűlés működésképtelenségének veszélyét idézheti fel, másrészt az Országgyűlés döntése a képviselők számának csökkentéséről formális, nem érdemi, a választói akaratnak nem megfelelő döntéssé válhat.

Ezért nem állapítható meg a kérdés alapján, hogy a választópolgári akarat érvényre juttatása érdekében, ügy-

döntő népszavazás esetén, az Ovtv.-t a létszámot illetően milyen keretek között lenne köteles az Országgyűlés módosítani. A kérdés ennek meghatározásához semmilyen támpontot nem ad, hanem egyedül a képviselők száma változásának irányát határozza csak meg. (A jelen határozat II. 1. pontjában kifejtettekre figyelemmel ugyanakkor a kérdés megfelelően határozott tartalommal sem tehető fel.)

3. Az egyértelműség körében az Alkotmánybíróság vizsgálta azt is, hogy az aláírásgyűjtő ív megfelel-e azoknak a formai követelményeknek, amelyek a kérdés egyértelműségére hatást gyakorolhatnak.

Az Alkotmánybíróság 25/1999. (VII. 7.) AB határozata megállapította, hogy „az Alkotmány 28/C. § (2)–(3) bekezdése alapján a választópolgárok által kezdeményezett népszavazás esetén a kezdeményezők, illetve a tőlük összegyűjtött és hitelesített aláírások számától függ az, hogy az érvényes és eredményes népszavazás eredménye kötelező-e az Országgyűlésre vagy sem. Az Alkotmány megfelelő szabályai úgy rendelkeznek, hogy ha az összegyűjtött aláírások száma a 200 000-t meghaladja, a népszavazást kötelező elrendelni, és ebben az esetben a népszavazás eredménye köti az Országgyűlést. ... A népszavazásra bocsátandó kérdés megfogalmazásakor, a kérdés hitelesítésekor, az aláírásgyűjtés megkezdésekor nem ítéltethető meg, hogy az aláírásgyűjtés fakultatív vagy kötelező és ügydöntő népszavazáshoz vezet-e. Sem az aláírásgyűjtés szervezői, sem a népszavazást elrendelő Országgyűlés nem rendelkezik befolyással a választópolgárok által kezdeményezett népszavazás jellegére. A népszavazás kötelező és ügydöntő jellege – az Alkotmány hivatkozott rendelkezéseiből következően – az aláírások számától függ, ezért a népszavazásra bocsátandó kérdés hitelesítésekor számolni kell azzal, hogy a választópolgári kezdeményezés eredménye kötelező és ügydöntő népszavazás lesz.”

A jelen esetben az aláírásgyűjtő ív mintapéldánya a következőket tartalmazza: „ALÁÍRÁSGYŰJTŐ ÍV Alulírottak véleménynyilvánító országos népszavazás kitűzését kezdeményezzük az alábbi kérdésben: „Egyetért-e az az, hogy a Magyar Köztársaság Országgyűlése a jelenleginél kisebb létszámmal működjön?”” Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán külön rovat szerepel az olvasható családi és utónév, a személyi azonosító, a lakcím és a saját kezű aláírás feltüntetésére. Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát „az aláírást gyűjtő polgár aláírása” szövegrész zárja.

A Ve. 118. §-a, amikor meghatározza az aláírásgyűjtő ív kötelező adattartalmát, egyúttal kizárja azt, hogy az aláírásgyűjtő íven más adat is szerepeljen. A Ve. nem teszi sem kötelezővé, sem lehetővé annak feltüntetését, hogy a kezdeményezés véleménynyilvánító vagy ügydöntő népszavazásra irányul-e a népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányát hitelesítés céljából benyújtó személy szándéka szerint. Nem korlátozható a választópolgárok által kezdeményezett népszavazás jellege. Népszavazás kitűzésére irányuló állampolgári kezdeményezés támogatására a hitelesített mintapéldánnyal meg-
egyező aláírásgyűjtő íveken bárki gyűjthet aláírást.

Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát a Ve. felhatalmazása alapján kiadott, „A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény végrehajtásáról az országos népszavazáson” című, 34/2002. (XII. 23.) BM rendelet 5. számú mellékletének 6. számú mintája határozza meg. Ez a rendelet szintén nem teszi lehetővé annak feltüntetését az aláírásgyűjtő íven, hogy a kezdeményezés milyen népszavazásra irányul.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a népszavazás kezdeményezői által megfogalmazott, véleménynyilvánító népszavazásra feltett kérdés nem teszi eleget az – Nsztv. 13. § (1) bekezdésében foglalt – egyértelműség követelményének, és az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a Ve. 118. §-ában foglaltaknak, ezért az Alkotmánybíróság az OVB határozatát ezen okok miatt megsemmisítette, és az OVB-t új eljárásra utasította.

Az Alkotmánybíróság – figyelemmel a vizsgált OVB határozat Magyar Közlönyben való megjelenésére – elrendelte e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

*Dr. Tersztyánszkyné
dr. Vasadi Éva s. k.,*
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 405/H/2004/7.

Dr. Erdei Árpád alkotmánybíró párhuzamos indokolása

Egyetértek a határozat rendelkező részével, nem értek egyet viszont az indokolás II. részének 1. pontjába foglalt azon megállapításokkal, amelyek szerint a népszavazás kezdeményezői által megfogalmazott kérdés az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének d) pontja szerinti tilalomba ütközik.

Ugyanakkor a rendelkező részt álláspontom szerint az indokolás II. részének 2. és 3. pontjába foglaltak kellően indokolják, a rendelkező részt tehát ezekkel az indokokkal tartom elfogadhatónak.

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró párhuzamos indokolása

Egyetértek a határozat rendelkező részével, az indokolás tekintetében azonban álláspontom a következő:

I.

1. Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott a népszuverenitásnak a népszavazás útján közvetlenül, illetve választott képviselőkön keresztül történő gyakorlásával.

A jelen ügy elbírálásánál a következő, elvi tételeket megfogalmazó határozatokat kell alapul venni:

– A 2/1993. (I. 22.) AB határozat rendelkező részében az Alkotmányt értelmezve kimondta azt az elvi tételt, hogy a magyar alkotmányos rendben a népszuverenitás gyakorlásának elsődleges formája a képviselet; népszavazás csak az Alkotmány és az alkotmányosan hozott törvények keretei között dönthet az Országgyűlés hatáskörébe tartozó ügyekben. Annak a kérdésnek az értelmezésével, hogy népszavazással kikényszeríthető-e az Országgyűlés feloszlata a mandátum lejárta előtt, az Alkotmánybíróság a burkoltan alkotmánymódosításra irányuló népszavazást elutasította (ABH 1993, 33, 37.).

– Az Alkotmánybíróság a 25/1999. (VII. 7.) AB határozatban fenntartotta azt az említett, korábbi határozatban kifejtett álláspontját, hogy a képviseleti szervek hatásköre elvileg teljes és általános, ezzel szemben a közvetlen demokrácia intézményei kivételesek. Az Alkotmánybíróság azt a népszavazásra bocsátani kívánt kérdést vizsgálta ebben az ügyben, hogy „kívánja-e Ön, hogy a köztársasági elnököt közvetlen módon a választópolgárok válasszák?”. Az Alkotmánybíróság határozata szerint a kérdésről nem lehet népszavazást tartani, mert a kérdés burkoltan az Alkotmány módosítására irányul, a népszavazás nem veheti át az Országgyűlés hatáskörét (ABH 1999, 251, 263.).

– Szintén az Alkotmány rendelkezéseinek értelmezése alapján nem látta megengedhetőnek az Alkotmánybíróság az Alkotmánynak a honvédelmi kötelezettséget kimondó 70/H. §-ával formálisan ellentétben nem álló, de a 70/H. § (2) bekezdésének kiüresítési veszélyével járó népszavazást [50/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 359, 369.].

A fenti határozatok alapján megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság a népszavazás szerepét tartotta szem előtt határozatainak meghozatalánál és ennek megfelelően vizsgálta az alkotmányos összefüggéseket, figyelmet szentelve a népszavazás lehetséges burkolt, közvetetten jelentkező következményeinek.

2. A vizsgálat tárgyát képező kérdésnél nem alkotmánymódosításról van szó, hanem az Országgyűlés kisebb létszámáról. Ebben az esetben a kérdésnek az Alkotmány 28/C. §-a (5) bekezdésének *d)* pontjához való viszonyát

kell tisztázni. Az Alkotmánynak e szerint a szabálya szerint nem lehet országos népszavazást tartani az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási (-átalakítási, -megszüntetési) kérdésekről. A kérdés az, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó szervezeti átalakítást jelent-e az Országgyűlés olyan megváltoztatása, amelynek következtében a jelenlegihez viszonyítva csökkenne a képviselők létszáma.

A képviselők létszámának csökkentése a választási rendszer megváltoztatásával jár együtt. Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény az Ellenzéki Kerekasztal követeléseinek megfelelően jött létre. A törvény javaslatának miniszteri indokolása kifejtette, hogy a választójog és a képviselet tartalma a legérzékenyebb közjogi kérdés. „A képviseleti szervek megalakításának módját meghatározó választójogi törvény szabályai nem alakíthatók tetszőlegesen. Ezeknek a normáknak szervesen kell kapcsolódnia az adott társadalmi viszonyokhoz, és garanciát kell nyújtani a politikai erők reális képviseletének megteremtésére.” A törvény kombinált rendszert vezetett be: 176 képviselő egyéni választókerületből, 152 képviselő területi választókerületből, 58 képviselő országos listáról kerül be az Országgyűlésbe. Ezt a rendszert kell átalakítani ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők száma csökkenjen.

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvényben meghatározott erről a rendszerről a 3/1991. (II. 7.) AB határozat megállapította, hogy a szavazatok számarányához fűz következményeket, hatást gyakorol a pártok képviseletére és erőviszonyaira (ABH 1991, 15, 17.). A kisebb létszám kialakítása az Országgyűlés összetételének átalakítását jelenti, amelyben a számarányok változásának jelentős következményei lehetnek.

A 27/1998. (VI. 16.) AB határozat kifejtette, hogy a választási rendszerből következő arányok szerint alakul a pártoknak a parlamentbe való bejutása, ebből következik a képviselőcsoportok alakulása, a bizottságok tagságának kialakítása, a bizottsági munka pedig nem választható el az Országgyűlés lényegi feladatellátásától (ABH 1998, 197, 202–206.).

A fentiek alapján az állapítható meg, hogy a képviselők létszámának csökkentésére vonatkozó népszavazás nem szemléltethető elszigetelten, hanem a választási rendszerrel összefüggésben, az Országgyűlés szervezetének és működésének lényeges változási lehetőségével. Ez pedig azt jelenti, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó szervezetátalakításról van szó, ami az Alkotmány 28/C. §-a (5) bekezdésének *d)* pontja szerint nem lehet népszavazás tárgya.

II.

Az aláírásgyűjtő ív a kérdés fölött feltüntette, hogy véleménynyilvánító országos népszavazást kezdeményeznek.

Az Alkotmány 28/C. §-ának (1) bekezdése azt mondja ki, hogy országos népszavazást véleménynyilvánítás vagy döntéshozatal céljából lehet tartani, a (2) bekezdése szerint országos népszavazást kell tartani legalább 200 000 választópolgár kezdeményezésére, a (3) bekezdése pedig az ilyen esetben lefolytatott eredményes népszavazás alapján hozott döntést az Országgyűlésre kötelezőnek minősíti.

A 25/1999. (VII. 7.) AB határozat az Alkotmány módosítására irányuló kérdést tartalmazó aláírásgyűjtést vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy az aláírásgyűjtés kezdeményezésekor nem lehet megállapítani, véleménynyilvánító vagy ügydöntő népszavazásra kerül-e sor, mert ezt csak az összegyűjtött aláírások száma határozza meg (ABH 1999, 251, 262–263.).

Mind az Alkotmány hivatkozott szabálya, mind az Alkotmánybíróság említett határozata azt a feltételezést juttatja kifejezésre, hogy az aláírásgyűjtés kezdeményezésekor még nem lehet tudni, hány választópolgár írja alá majd az ívet, fejezi ki csatlakozási szándékát. Ezek a szabályok nem tiltják meg azonban azt, hogy az aláírásgyűjtés eleve véleménynyilvánító népszavazásra irányuljon. Indokolatlan korlátozása volna a népszuverenitás közvetlen gyakorlásának, ha a csak véleménynyilvánításra irányuló népszavazást kizárnák.

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István alkotmánybíró különvéleménye

Az Alkotmánybíróság határozatának indokolása három érveléssel támasztja alá a rendelkező részben foglalt döntést. Álláspontom szerint egyik érv sem szolgáltat alapot az Országos Választási Bizottság 11/2004. (IV. 1.) OVB határozatának megsemmisítésére. Az Alkotmánybíróságnak az OVB határozatát helyben kellett volna hagynia.

1. Az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének *d)* pontja szerint nem tartható országos népszavazás „az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi és szervezeti alakítási (átalakítási, megszüntetési) kérdésekről”. Az Alkotmánybíróság többségi döntése szerint a kérdés ellentétes az Alkotmány idézett rendelkezésével, mert az „országgyűlési képviselők száma – minthogy az Országgyűlés a képviselők-ből áll – az Országgyűlés mint szerv alakításának a kérdése közé tartozik.” Ez a megállapítás abból a – határozat indokolásában is megfogalmazott – felfogásból következik, hogy az Alkotmánybíróságnak „esetről esetre kell eldöntenie”, hogy az Alkotmányban tiltott szervezeti alakítási kérdéssről van-e szó. Úgy vélem, hogy ha az eseti mérlegelés elszakad az Alkotmány szövegétől és struktúrájától, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatától, akkor a testület íté-

kezése parttalanná és kiszámíthatatlanná válik. (Az ítélezési gyakorlat bizonytalanságaira nem lehet magyarázat, hogy az Alkotmánynak a népszavazásra vonatkozó hatályos rendelkezései nem könnyítik meg az alkotmány értelmezőjének helyzetét.)

A népszavazás kezdeményezői által megfogalmazott kérdés álláspontom szerint nem ütközik az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének *d)* pontjába.

Az Országgyűlés szervezeti alakító hatalma egyrészt kiterjed saját belső *szervezetének* meghatározására. Az Alkotmány 21. § (2) bekezdése alapján az Országgyűlés állandó és ideiglenes bizottságokat hozhat létre, valamint a 24. § (4) bekezdése alapján a Hárszabályban állapítja meg saját működésének és szervezetének szabályait.

Az Országgyűlés szervezeti alakító hatalma másrészt kiterjed a *szervezetén kívüli* egyes intézmények szabályozására. Az Alkotmány 19. § (2) bekezdése és (3) bekezdés *a)* pontja alapján az Országgyűlés törvényben határozza meg a kormányzás szervezetét. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 2. § *a)* pontja szerint az Országgyűlés törvényben állapítja meg – egyebek mellett – a társadalom meghatározó jelentőségű intézményeire, az állam szervezetére, működésére vonatkozó alapvető rendelkezéseket. Az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének *d)* pontja a belső és a külső szervezeti alakítás (átalakítás, megszüntetés) tekintetében is kizárja az országos népszavazást.

Ezen túlmenően, az *Alkotmányban szabályozott állami intézmények* szervezetének az Alkotmány kereteit meghaladó átalakítása az Országgyűlés mint az Alkotmány módosítására egyedül jogosult intézmény hatáskörébe tartozik. Az ilyen jellegű szervezeti alakítási kérdésekben történő népszavazást az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének *d)* pontján túl az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *a)* pontja és a 24. § (3) bekezdése is kizárja, mivel az Alkotmány módosításáról választópolgárok által kezdeményezett népszavazás nem tartható. [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251.]

Mindazonáltal az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének *d)* pontja nem képezheti akadályát minden olyan népszavazási kezdeményezésnek, amelynek eredményessége esetén az Országgyűlés törvényben – a népszavazás során megnyilvánult választópolgári akarat végrehajtásával összefüggésben, de szabad mérlegelés alapján – egyes állami intézményeken, illetve saját szervezetén belüli szervezeti átalakításról rendelkezhet. Az Alkotmánybíróság az 51/2001. (XI. 29.) AB határozatban megállapította: „Az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdések közül alig van olyan, amelynek nincs költségvetési kapcsolódása. (...) Önmagában az, hogy a népszavazás eredménye esetlegesen érinti az Országgyűlés mozgásterét a következő költségvetési törvény megalkotásakor, nem teszi tiltottá a népszavazást.” (ABH 2001, 392, 395.) Az Országgyűlés hatáskörébe tartozó normatív döntések – a költségvetési kiadásokhoz hasonlóan – szinte kivétel nélkül járhatnak

együtt szervezeti átalakításokkal. Az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdése *d)* pontjának kiterjesztő értelmezése ezért ellehetetlenítené az országos népszavazás intézményét.

Az országgyűlési képviselők számának meghatározása és ezzel összhangban a választási rendszer kialakítása az Országgyűlés mint törvényhozó hatalom hatáskörébe tartozik. Az Alkotmánybíróságnak azonban jelen ügyben nem kellett állást foglalnia arról, hogy a választási rendszer megváltoztatása az Országgyűlés mint állami intézmény szervezetének megalakítására vonatkozó szabályozásnak tekintendő-e, mivel a népszavazási kezdeményezés nem a választási rendszer átalakítására irányul. A képviselők létszámának csökkenése ugyanis nem jár együtt szükségképpen a választási rendszer megváltoztatásával.

Az Országgyűlést a választások útján az Alkotmány 2. § (2) bekezdése alapján a választópolgárok akarata konstituálja és nem önmagát hozza létre. A mandátumigazolás az Országgyűlés deklaratív aktusa. Az Országgyűlés megalakítását értelmetlen az Országgyűlés hatásköréként felfogni: a *d)* pont ugyanis az Országgyűlés hatáskörébe tartozó szervezetalkítási (-átalakítási, -megszüntetési) kérdésekben zárja ki a népszavazást.

Az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdésének *d)* pontja alapján az *állami intézmények, és azon belül az Országgyűlés szervezetének* átalakításáról nem tartható népszavazás. A parlamenti bizottsági struktúra és a frakciók tevékenysége elsősorban a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Házaszályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozaton alapul, a frakciók száma pedig legfőképp az országgyűlési választások eredményétől függ. A „kisebb parlament” – a törvényhozó mérlegelésétől függően – nem feltétlenül eredményezi az Országgyűlés parlamenti jogban szabályozott belső szervezetének a módosulását. A kezdeményezett népszavazás egyébként nem erre, hanem csupán általában a létszám csökkentésére vonatkozik, amit az Alkotmány alapján nem tudok szervezet létrehozására irányuló kezdeményezésként értékelni.

2. Az Alkotmánybíróság jelen határozatában úgy ítélte meg, hogy a népszavazásra szánt kérdés nem felel meg az úgynevezett jogalkotói egyértelműség követelményének, mivel a kérdésből nem derül ki, hogy a kezdeményezők milyen létszámú parlament kialakítását kívánják elérni. A kérdés hiányossága – a határozat indokolása szerint –, hogy nem foglal magában olyan kereteket, amelyek kizárnák egyfelől az Országgyűlés működését ellehetetlenítő mértékű, másfelől a jelentéktelen, elhanyagolható mértékű csökkentést. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata nem követelt meg ilyen pontosságot a népszavazás kezdeményezőitől. A testület ezzel a döntésével eltért a népszavazásra szánt kérdések egyértelműségére vonatkozóan kialakított alkotmánybírói gyakorlattól, és a kiszámíthatatlan „eseti mérlegelést” ezen a téren is elfogadhatatlannak tartom.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a népszavazáshoz való jog alanyi jogi jellegéből következően a népszavazásra szánt kérdés egyértelműségének megítélésekor az Alkotmánybíróságnak e jogorvoslati eljárás során megkövetelnie kell értelmeznie a hatáskörét. Az egyértelműség követelményének vizsgálata ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy a népszavazásra szánt kérdés egyértelműen megválaszolható-e, azaz a kérdésre „igen”-nel vagy „nem”-mel egyértelműen lehet-e felelni [választópolgári egyértelműség], és a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés meg tudja állapítani, hogy terheli-e jogalkotói kötelezettség [jogalkotói egyértelműség]. [Előszőr: 52/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 399, 402–404.]

A jogszabályok értelemszerűen nem támasztanak olyan követelményt a népszavazás kezdeményezőivel szemben, hogy pontos normaszöveget fogalmazzanak meg az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán. Ezért magától értetődik, hogy a népszavazáson eldöntött kérdésekben a jogalkotó többféle tartalmú normaszöveggel is eleget tehet a népszavazási akaratnak. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata szerint a jogalkotónak az Alkotmány által meghatározott kereteket és a népszavazáson megnyilvánult választópolgári akaratot egyaránt figyelembe véve kell döntenie jogalkotói kötelezettségéről. A jogalkotó feladata a népszavazási kérdés és a hatályos jogrend fogalmi készletének összehangolása is. Ha egy népszavazási kérdés alapján alkotmányos és alkotmányellenes tartalmú jogszabály is alkotható, a jogalkotó köteles tartózkodni alkotmányellenes jogszabály megalkotásától. [15/2003. (IV. 18.) AB határozat, ABH 2003 I., 208, 213.] Ezeket a megfontolásokat tartotta szem előtt az Alkotmánybíróság a közelmúltban a kórház-privatizációval, valamint a kettős állampolgársággal kapcsolatos népszavazási kezdeményezés esetén is, amelyekben a testület körvonalazta a jogalkotói egyértelműség határait. [52/2003. (XI. 11.) AB határozat, ABH 2003 I., 596, 600–603.; 5/2004. (III. 2.) AB határozat, ABK 2004. március, 162, 167–168.]

Mindezeket alapul véve úgy ítélem meg, hogy a kérdés megfelel a jogalkotói egyértelműség követelményének. Véleménynyilvánító népszavazás esetén a jogalkotó az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán lévő kérdés alapján egyértelműen meg tudta volna ítélni a választópolgárok nem kötelező erejű állásfoglalását. Amennyiben üggyöntő népszavazásra került volna sor, a jogalkotó – a hatályos törvények, különösen az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény figyelembevételével – egyértelműen meg tudta volna ítélni a választópolgárok jogalkotói akaratát, és el tudta volna döntení, hogy a választópolgári akarat érvényre juttatása érdekében melyik törvényt és milyen keretek között szükséges módosítani.

Véleménynyilvánító népszavazás esetén a jogalkotó politikai és célszerűségi mérlegelésén múlik a törvényt módosítás, ezzel szemben eredményes üggyöntő népszavazás

esetén a jogalkotó alkotmányos kötelezettsége a képviselők számának csökkenését eredményező törvény elfogadása. A csökkentés pontos mértékének meghatározásakor érvényre kell juttatni a választópolgárok kifejezett akaratát, és tiszteletben kell tartani a választási alapelveket. Emellett a jogalkotónak figyelembe kell vennie, hogy az Alkotmánynak megfelelő, működőképes és az Országgyűlés demokratikus megalakítására alkalmas választási rendszer maradjon fenn, amely megfelel a választási rendszerekkel szemben támasztott nemzetközi elvárásoknak is. A választási rendszer ugyanis a törvényalkotó által sem alakítható tetszőlegesen. A népszavazással nem érintett és az Alkotmányból nem következő kérdésekben a jogalkotó szabadon mérlegelhet.

Megjegyzem, hogy a kérdés Magyarországon 15 éve közzismert a közbeszédben és számos közjogi publikáció jelezte de lege ferenda többek között a létszámcsökkenésnek a választási rendszer lényegét megőrző kereteit. Köztudott dolog az is, hogy 1989-ben a Nemzeti Kerekasztal egy alkalomra (az első szabad választásra) szánta a választójogi törvényt. Ez az akarat jelenik meg a törvény általános indokolásában, miszerint „az új választójogi törvény nem egyszerű, hiszen az átmeneti és formálódó társadalmi-politikai viszonyainkhoz igazodik.”

3. Az Alkotmánybíróság jelen határozatában úgy ítélte meg, hogy a hitelesítésre benyújtott aláírásgyűjtő ív nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, mert tartalmazza, hogy a kezdeményezők „véleménynyilvánító országos népszavazást” kezdeményeznek. Az aláírásgyűjtő ív ezen szövegrészletének vizsgálatát azonban az OVB határozata ellen benyújtott két kifogás nem kezdeményezte, és a szövegrészlet törvényességének vizsgálata a kifogásokban felvetett kérdések megválaszolásához sem volt szükséges.

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatát tekintve nincs példa arra, hogy az OVB határozata elleni kifogások alapján lefolytatott jogorvoslati eljárásban a testület elszakad a kifogásokban foglalt kérelmekről, és a népszavazási kezdeményezésekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések - között szabadon válogatva vizsgál meg egyes kérdéseket. Ez az eljárás idegen a jogorvoslati eljárás jellegétől, az Alkotmánybíróság jogállásától és rendeltetésétől. [1220/H/1992. AB határozat, ABH 1992, 630, 631.; 25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.; 32/2001. (VII. 11.) AB határozat, ABH 2001, 287, 292.]

Mivel azonban az Alkotmánybíróság mostani döntése érinti a véleménynyilvánító és az ügydöntő országos népszavazások egymáshoz való viszonyát, szükségesnek tartom az alábbiak rögzítését:

Az Alkotmány 28/C. § (1)–(4) bekezdése így rendelkezik:

„(1) Országos népszavazást döntéshozatal vagy véleménynyilvánítás céljából lehet tartani, a népszavazás elrendelésére kötelezően vagy mérlegelés alapján kerül sor.

(2) Országos népszavazást kell tartani legalább 200 000 választópolgár kezdeményezésére.

(3) Ha az országos népszavazást el kell rendelni, az eredményes népszavazás alapján hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.

(4) Mérlegelés alapján országos népszavazást a köztársasági elnök, a Kormány, az országgyűlési képviselők egyharmada vagy 100 000 választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés rendelhet el.”

Mindebből következően, 200 000 aláírás esetén a népszavazást kötelező elrendelni, és kizárólag ügydöntő népszavazásra kerülhet sor. A 28/C. § (2) és (3) bekezdésének együttes értelmezése alapján ugyanis az állapítható meg, hogy ha legalább 200 000 választópolgár kezdeményezi a népszavazást (aláírja a hitelesített aláírásgyűjtő ívet), akkor az eredményes népszavazás ügydöntőnek minősül. Ezzel szemben a 100 000-t elérő, de 200 000-nél kevesebb aláírás esetén az Országgyűlés mérlegelheti a népszavazás elrendelését, és ez esetben lehetséges véleménynyilvánító népszavazást tartani. Tehát jelen esetben a népszavazás véleménynyilvánító jellege elsősorban az érvényes aláírások számától és nem az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának szövegezésétől függ. Az Alkotmánybíróság a 25/1999. (VII. 7.) AB határozatban hangsúlyozta: „A népszavazásra bocsátandó kérdés megfogalmazásakor, a kérdés hitelesítésekor, az aláírásgyűjtés megkezdésekor nem ítéltető meg, hogy az aláírásgyűjtés fakultatív vagy kötelező és ügydöntő népszavazáshoz vezet-e.” (ABH 1999, 251, 262.) Álláspontom szerint a népszavazás kezdeményezői rendelkezhetnek arról, hogy az aláírásgyűjtést – a törvényi határidőn belül – meddig folytatják, és lehetőségük van arra, hogy azt 200 000 aláírás összegyűjtése előtt abbahagyják. Így – az Országgyűlés mérlegelésétől függően – megvalósulhat a választópolgárok által kezdeményezett véleménynyilvánító népszavazás. Mindazonáltal a hitelesítési eljárás és az aláírásgyűjtés idején még nem állapítható meg, hogy – a kezdeményezésnek megfelelően – véleménynyilvánító, vagy – az aláírások számának alakulása miatt – ügydöntő népszavazásra kerül-e sor. „A népszavazás kötelező és ügydöntő jellege – az Alkotmány hivatkozott rendelkezéseiből következően – az aláírások számától függ, ezért a népszavazásra bocsátandó kérdés hitelesítésekor számolni kell azzal, hogy a választópolgári kezdeményezés eredménye kötelező és ügydöntő népszavazás lesz.” [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 262–263.]

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

**Az Alkotmánybíróság
26/2004. (VII. 7.) AB
határozata**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítása iránt benyújtott indítványok alapján – *dr. Bihari Mihály* és *dr. Strausz János* alkotmánybíróknak a határozat *A)* 1. pontjára vonatkozó különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

A)

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 103. § (1) és (2) bekezdése alkotmányellenes, ezért azokat megsemmisíti.

A megsemmisített rendelkezések 2004. december hó 31. napján vesztek hatályukat.

2. Az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 20. § (1) bekezdése, 24. § (2) bekezdése, 24. § (4) bekezdése, 24. § (9) bekezdés *a)* pontja, (10) bekezdése, 48. § (1)–(5) bekezdése, 55. § (4) bekezdése, 101. § (1) és (3) bekezdése, 102. § (1) és (3) bekezdése, 109. § (1) bekezdése, 132. §-a, 151. § (2) bekezdése, 168. § (3) bekezdése, 172. § (8) bekezdése, alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasítja.

Az Alkotmánybíróság visszautasítja az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 55. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt.

B)

1. Az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (Art.) módosításáról szóló 1995. évi CX. törvény (Artm.) egésze, továbbá 36. § (2) bekezdése és 37. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványok tárgyában az eljárást megszünteti.

2. Az Alkotmánybíróság az Artm. 21. §-ának az Art. 60. § (7) bekezdésére vonatkozó rendelkezése, az Artm. 5. §-ának az Art. 23. § (3) bekezdés *f)* pontjára vonatkozó rendelkezése, az Artm. 15. §-ának az Art. 45. § (6) bekez-

désére vonatkozó rendelkezése, valamint az Art. 1999. december 31-ig hatályban volt 32. § (2) bekezdésének második mondata és 67. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványok tárgyában az eljárást megszünteti.

3. Az Alkotmánybíróság „Az önálló tevékenységet folytató magánszemélyek jövedelemadó-bevallásának kiegészítésére történő felhíváshoz” című 7704/1996. (PK. 18.) irányelv alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványok tárgyában az eljárást megszünteti.

4. Az Alkotmánybíróság visszautasítja az Artm. 27., 28., 29. és 34. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt.

5. Az Alkotmánybíróság visszautasítja az Art. 48. § (4) bekezdés *a)* pontjához kapcsolódó pénzügyminisztériumi jogértelmezés alkotmányellenességének vizsgálatára irányuló indítványt.

6. Az Alkotmánybíróság határozatát a Magyar Közönyben közzé teszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybírósághoz számos indítvány érkezett az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvénynek (Art.) az 1995. évi CX. törvénnyel (Artm.) és az 1996. évi LXXXVI. törvénnyel (Artm2.) történt módosítását követően a módosított Art. egésze, illetve egyes szabályai alkotmányellenessége vizsgálatának kezdeményezésére. Az Alkotmánybíróság az indítványokat tartalmuk szerint vizsgálta. Az Alkotmánybíróság az ügyeket egyesítette és az indítványokat egy eljárásban bírálta el.

1. Országgyűlési képviselők kezdeményezték az Art. módosításáról szóló T1548. számú törvényjavaslat (később: Artm.) vizsgálatát.

a) Az 1995. december 22-én érkezett indítvány szerint a törvényjavaslat 3. § (1) bekezdése, amely az Art. 16. § (2) bekezdés harmadik mondata helyébe lép, valamint a javaslat 3. § (3) bekezdése, amely az Art. 16. § (4) bekezdését egészíti ki, ellentétes az Alkotmány 8. § (1)–(2) bekezdésével és 59. § (1) bekezdésével.

Alkotmányellenesnek tartja az indítvány azt, hogy e szabályok az adóazonosító számnak az állami adóhatóság által az önkormányzatok számára való átadásról rendelkeznek, mert ezzel a törvény kikerüli a személyi szám

mint általános nyilvántartási azonosító alkalmazásának tilalmát: az adóazonosító szám átadásával a személyi számmal azonos értékű azonosítót hoz létre a jogszabály.

b) Külön alkotmányi hivatkozás nélkül sérelmezi az indítvány azt, hogy a javaslat 16. §-a – amely az Art. 48. § (3) bekezdését módosítja – jogot ad arra, hogy az APEH közzé tegye a jelentős adóhiánnyal rendelkező adózók adatait, ez az indítvány tartalma szerint személyiségi jogok sérelmével járhat.

Egy másik indítványozó szerint az Artm. 16. §-ának az Art. 48. § (4) bekezdése szerinti nyilvánosságra hozatala azokról, akik a bejelentkezési kötelezettségüknek nem tettek eleget, a személyes adatok védelméhez való joggal ellentétes. Véleménye szerint eljárás nélküli államigazgatási aktusról van szó, amely anélkül eszközölhető, hogy annak megtörténte előtt annak sértettje jogorvoslattal élhetne.

c) A javaslat 17. §-a, amely az Art. 51. §-át módosítja, és a javaslat 19. §-a, amely az Art.-t az 57/A. §-sal egészíti ki, az indítvány szerint teljes nyomozati jogkört biztosít az APEH-nek. A javaslat 19. §-ában, azaz az Art. 57/A. § (1) bekezdésében a „valószínűsíthető” gumi kategória, visszaélést és önkényes fellépést hordoz magában; a javaslat 20. § (1) bekezdése pedig az adóhatóság által elrendelt elővezetést is lehetővé tesz az adózóval szemben.

E szabályok összeegyeztethetetlenek az Alkotmány 57. § (2) és (3) bekezdésével, az indítványok tartalma szerint az 59. §-ban foglaltakkal.

A tárgyi bizonyítékok valószínűsíthető elrejtése esetén vállalkozási tevékenységgel összefüggésbe hozható helyszín, helyiség és gépjármű átvizsgálására, a fuvarellenőrzésre, valamint az elővezetésre kiterjedő jogosítványok az indítványozók szerint az adóhatóság részére az államigazgatási eljárás jogszabályi keretein túlterjeszkedve rendőrségi és ügyészségi hatáskört és jogosítványokat biztosítanak.

Egy másik indítványozó szerint az Artm. 17. §-a – az Art. 51. §-ának (3)–(6) bekezdése – rendőrségi jogköröket biztosít az adóhatóság számára. Lehetővé teszi, hogy APEH-igazolvány birtokában bárki igazoltasson. Az (5) bekezdés szerint „a jogaikhoz ragaszkodók kénytelenek eltérni a rendőrség közreműködését, melyet egy mezei revizor igénybe vehet”. Ez sérti az Alkotmány 2. § (3) bekezdését és emberi méltósághoz való jogot.

Az Artm. 19. §-a pedig olyan intézkedési lehetőséget biztosít az adóhatóság számára, amelyeket még a büntető-eljárásról szóló törvény sem biztosít a bűnüldözőkkel szemben. Az adóhatóság megbízólevéllel rendelkező alkalmazottja az adóhatóság vezetőjének határozata alapján helyszínt, helyiséget, gépjárművet vizsgálhat át és fuvart ellenőrizhet [Art. 57/A. § (1) bekezdés]. Bármit lefoglalhat [Art. 57/A. § (2) bekezdés] és csak a cselekmények után kell átadni egy határozatot, amellyel szemben nem jogorvoslattal, hanem csupán panasszal lehet élni. A lefoglalt dolgot csak visszaadni kell, nem rendelkezik a törvény

a kárról. Ez szerinte ellentétes az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével.

Van olyan indítvány is, amely szerint az Artm. 19. §-a (Art. 57/A. §), a helyszín, gépjármű átvizsgálás szabályai ellentétesek az Alkotmány 13. § (1) bekezdésével, 57. § (5) bekezdésével, mert pontatlanul, homályosan határozzák meg az összefüggésbe hozható helyszín fogalmát, az átvizsgálás feltételeit és attól függetlenül is feljogosítják az adóhatóságot átvizsgálásra, hogy a tulajdonos jelen van-e. Hiányoznak továbbá a panasz megalapozottsága esetén a felelősség és kártérítés szabályai, például ha a lefoglalás során kár keletkezett, illetve a lefoglalás indokolatlan volt.

d) A javaslat 13. §-a, amely az Art. 37. § (2) bekezdését módosítja, az indítványozó álláspontja szerint „besúgási kötelezettséget” ír elő, ami akadályozza más szabályok érvényesülését, például az üzleti titok védelmét; ez ellentétes az Alkotmány 9. § (1)–(2) bekezdésében, valamint a 70/C. §-ban foglaltakkal. Azzal is érvelt, hogy az így kialakuló „nyomozati lánc” az azonosítók összekapcsolásán és a nyomozó hatóságok akcióin keresztül az állampolgárt kiszolgáltatottá teszi.

Egy másik indítványozó szerint az Artm. 13. §-a és ezzel kapcsolatban az Art. egész 37. §-a, a magánszemélyek általános tanúvallomási kötelezettsége adókötelezettségként, sérti az Alkotmány 61. §-át, 54. § (1) bekezdését, 55. § (1) bekezdését, 59. § (1) bekezdését, 60. § (1) bekezdését.

e) Alkotmányi rendelkezés megjelölése nélkül támadták a javaslatnak az Art. 60. §-át módosító 21. §-át, amelynek egyik rendelkezése [a 60. § (7) bekezdése] a becslés sajátos esetéhez kapcsolódik, és az indítvány szerint azt a jogosítványt adja a pénzügyminiszternek, hogy saját hatáskörében bármikor felülbírálhatja az adóalany bevallását és befizetését.

Egy másik indítványozó szerint a becslés szabályai között különösen sérelmes az Art. 60. § (7) bekezdése, amely a pénzügyminiszter irányelvről szól, mert eszerint a miniszter kötelezheti az adóhatóságot arra, hogy az az egyes adózókat nyilatkoztassa minden kiadásról, ráfordításról stb. Szerinte a becslés alkalmazhatóságának feltételeit meghatározó rendelkezések, az Artm. 21. §-a sérti az Alkotmány 8. § (1) bekezdését, ugyanis a törvény betérjesztője mindenkit adócsalónak tart. Az Art. módosított 60. §-ának (3) bekezdése szerint az adóhatóságnak diszcrecionális joga van arra nézve, hogy az állampolgár adóbevallását elfogadja avagy sem. Feltételezés alapján az adóhatóság becslést alkalmazhat. A törvényesen kiállított és alkalmazott iratok bizonyítékként sem szerepelhetnek, mert ezeket az adóhatóság vélelem alapján semmisnek tekintheti. E jogszabály sérti az Alkotmány 54. § (1) bekezdését, a jogbiztonság elvét, sőt lehetetlenné teszi a jogorvoslat intézményének igénybevételét.

Van olyan indítvány is, amely szerint az Artm. 21. §-a [Art. 60. § (7) bekezdése], a kibővített adóbecslés az Alkotmány 9. § (2) bekezdését és 59. § (1) bekezdését,

továbbá 2. § (1) bekezdését sértik, mert irányelvben közzétett jövedelemhatár el nem érése esetén is lehetővé teszik a becslés alkalmazását, vagy nyilatkozatra kötelezést például a ráfizetéses vállalkozásnál is.

Az egyik indítványozó szerint az Art. 60. § (1)–(7) bekezdései, az adóbecslés jogintézménye az Alkotmány 8. § (1)–(2) bekezdését és 70/I. §-át sértik. Véleménye szerint e szabályok csak a becslétes, kimutatható jövedelemmel rendelkező vállalkozókat sújtják, és nem vonatkoznak az állami alkalmazásban dolgozó állampolgárokra; nem érvényesíthetők a „feketegazdaság” szereplőinek körében.

A vállalkozások jövedelmezőségének szubjektív, a gazdasági környezetből kiragadott adatok alapján megállapított összehatárokhoz viszonyítása az Alkotmány 9. § (2) bekezdésébe ütközik.

Az Art. 60. § (7) bekezdése szerinti nyilatkozattételre kötelezés, ha a bevallott adatok nem érik el a rögzített határokat, a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jogba ütközik. A nyilatkozattétellel a magánszemély teljesen kiszolgáltatottá válik, ezzel sérül az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített jogállam kritériuma. A nyilatkozat továbbá nem alkalmas arra, hogy az adózó összes felhasználását és forrását tükrözze, ezért a törvény elégséges kényszerítő ok nélkül terjeszti ki a nyilatkozattételi kötelezettséget és korlátozza az Alkotmány 59. §-át azon adózók esetében, akiknek jövedelme nem ér el egy bizonyos határt. Nem alkalmas eszköz a nyilatkozattételre kötelezés azért sem, mert szintén bevalláson alapszik, másrészt a nyilatkozattétel után az adóhatóság szintén becsléshez folyamodva állapítja meg az adó alapját.

Az egyik indítvány szerint az Art. 60. § (7) bekezdésén kívül a pénzügyminiszter 7704/1996. (PK. 18.) irányelve is alkotmányellenes. Az Art. e szabálya a kötelezően alkalmazandó becslést tartalmazza, ha az irányelvet jövedelmet a bevallott nem éri el; a 7704/1996. (PK. 18.) irányelv pedig az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével ellentétes, mert az abban foglaltakat csak törvényi szinten lehetne előírni.

Az egyik indítványozó szerint az Art. 60. § (7) bekezdése szerinti eljárás a becslés sajátos esete, az e bekezdés alapján fizetendő adó tulajdonképpen a becslést magában foglaló adókievetési eljárás eredménye. Alkotmányellenes, hogy nem jogszabály, hanem az állami irányítás egyéb jogi eszköze állapít meg adókötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket; alkotmányosan kizárólag törvényben lehet a tárgyat szabályozni. Az Art.-ban szereplő felhatalmazás az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével ellentétes, mert az Art. az adózónak fel nem róható bizonyítottság hiánya esetén kötelezővé teszi az adózó által bevallott adóalap helyett az adóhatóság által valószínűsített adóalap szerinti adófizetést. A valamennyi kötelezettre generálisan megállapított adóalap, illetve a különböző adóalanyok közötti – objektív mérce nélküli – különbségtétel az Alkotmány 9. § (1) bekezdését és 70/A. §-át sérti.

A törvényjavaslatot támadó indítvány előterjesztője utóbb kérte, hogy az országgyűlési képviselők beadványát

az Alkotmánybíróság tekintse utólagos normakontroll iránti kérelemnek.

2. Az egyik indítvány az Artm. teljes megsemmisítését javasolta. Érvelése szerint az Artm. megalkotása sérti a Jat.-nak a jogszabályalkotásra vonatkozó előírásait. Sérti a Jat. 17. §-át, mert az adóapparátus számára kizárólag jogokat, a társadalom széles rétegei számára súlyos kötelezettségeket ír elő. Ellentétes a Jat. 18. § (1) bekezdésében foglalt követelményekkel, több rendelkezése sérti a Jat. 18. (2) bekezdését, mert az Artm. számos rendelkezése nem világos, nem közérthető. Sérti a Jat. 18. § (3) bekezdését, mert olyan végrehajtási szabályokat tartalmaz, amelyek a becslétes adózókra és a jogszabálysértőkre egyaránt vonatkoznak. Hivatkozott a Jat. 14. § (1) bekezdése, a 19., 20., 27., 31. és 32. §-a, a 37. § (3) bekezdése, a 38. § (3) bekezdése, a 40. § (1) és (3) bekezdése sérelmére is. Állította, hogy az adózás illetén rendje komolytalanná tette az Alkotmány 9. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat.

Az indítványozó szerint az Alkotmány 2. § (3) bekezdésével ellentétes az, hogy végrehajtási jogszabály nem született.

Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy a végrehajtási szabályok hiánya a nyilvántartás (Artm. 1. §, 13. §), adózó törlése [Artm. 3. § (4) bekezdése], a nyilvánosságra hozatal [3. § (4) bekezdése, 16. § (3)–(4) bekezdése], az idézés és nyilatkozattétel [13. § (2) bekezdése, (5) bekezdése], az igazoltatás (17. §), az elővezetés (20. §) a vagyonbevallás (21. §) rendelkezéseivel összefüggésben sérelmes.

3. Ugyanez az indítványozó állítja azt is, hogy az Artm. több részletsabálya önmagában is ellentétes az Alkotmány egyes rendelkezéseivel az alábbiak szerint:

a) Az Artm. 1. §-ának az adóazonosító jellel összefüggő bejelentésre vonatkozó, mindenkit általánosan kötelező rendelkezései [az Art. 12. §-ának (1) bekezdése] ellentétesek az Alkotmány 8. § (1) bekezdésével és 54. § (1) bekezdésével.

b) Az Artm. 3. § (4) bekezdése, az adóhatóságot bizonyos esetekben a nyilvántartásba vett adózók közül egyes adózók törlésére kötelező szabály [Art. 16. § (8) bekezdés] érthetetlen és értelmezhetetlen, kiismerhetetlen, sérti az Alkotmány 57. § (2) bekezdését, mert az adószám megkérdése és az engedélyezési eljárás megindítása bejelentésének időpontja között az adóhatóság mindenkit bűnösnek tekint. Olyan közigazgatási aktus megtételét teszi lehetővé, amely a vállalkozási jogot gátolja azáltal, hogy az adóhatóságot eljárás nélküli és jogorvoslati lehetőséget mellőzött cselekményre jogosítja fel. Ez sérti az Alkotmány 9. § (2) bekezdését. Az Alkotmány 57. § (5) bekezdését sérti továbbá az, hogy „az adószámhoz való jog” nem határozatilag kerül megvonásra, hanem csak értesítést kell küldeni.

c) Alkotmányellenes ezzel összefüggésben az Artm. 5. §-ának az Art. 23. § (3) bekezdés f) pontjára vonatkozó rendelkezése, amely szerint az adózónak 30 napon belül adóbevallást kell tennie, ha elmulasztotta benyújtani a

cégbíróági bejegyzés, illetve az egyéni vállalkozói igazolvány iránti kérelmet.

d) A támogatás visszatartását előíró rendelkezés [az Artm. 8. §-ának az Art. 32. § (3) bekezdését módosító szabálya], ha az adózónak tartozása áll fenn, az Alkotmány 9. § (1) bekezdésével ellentétes.

Egy másik indítvány szerint az Artm. 11. §-a (Az Art. 32. §-ának kiegészítése) az Alkotmány 57. § (5) bekezdését sérti, mert a költségvetési támogatás (adóvisztaigénylés, adóvisztaérítés) visszatartási joga a hatóságot az általa nyilvántartott tartozás alapján illeti meg. Hivatkozott arra, hogy az APEH nyilvántartása 63%-ban rossz és téves adatot tartalmaz, a hibákkal szemben az adózó tehetetlen. Állította azt is, hogy nagyszámú visszatérítési kötelezettség esetén adóellenőrzést tartanak és a legtöbbször indokolatlanul adóhiányt és bírságot állapítanak meg, erre hivatkozással a visszafizetést megtagadják, a II. fokú határozatot évekig nem hozzák meg.

e) Az Artm. 15. §-ának az Art. 45. § (6) bekezdésére vonatkozó rendelkezése azért ellentétes az Alkotmány 70/I. §-ával, mert – a magánszemélyek jövedelemadójaival kapcsolatban – kötelezően szankció alkalmazására – 40%-os adókulccsal számított adóelőleg levonására – kötelezi a kifizetőket azokkal szemben, akik adóazonosító számukat nem tudják közölni. Ez szerinte sérti az emberi méltósághoz való jogot és az Alkotmány 66. § (1) bekezdését is, nem beszélve az Alkotmány 70/B. § (2) bekezdéséről – különösen az alkalmi munkavállalók tekintetében.

f) Az Artm. 20. §-a, amely az Art. 59. §-át módosítja, sérti az alapvető emberi jogokat. Az adóhatóság diszkrecionális joga ugyanis annak megítélése, hogy megjelenési kötelezettségének eleget nem tevő magánszemély igazolását megfelelőnek fogadhatja el. Ez megkérdőjelezi az Alkotmány 5. §-ának komolyságát.

g) Beláthatatlan következményei lehetnek az Art. módosított 59. § (3) bekezdésének. Olyan megfoghatatlan okok alapján alkalmazhatnak (kezdemenyezhetnek) adóhatósági dolgozók rendőri intézkedéseket, mint veszélyeztetés vagy fenyegetés. Amennyiben ezek valósak, büncselekmény valósul meg. Ez ellentétes az Alkotmány 55. §-ával és az Emberi Jogok Egyezségokmányával.

h) Miután az Alkotmány kizárólag a közterhekhez való hozzájárulást írja elő, alkotmányellenes az adóhatóság munkáját segítő önellenőrzés, önellenőrzési pótlékkal történő szankcionálása. Így az Artm. 23. §-ának, azaz az Art. 70. § (3) bekezdés második mondata megsemmisítése is indokolt.

i) Az Artm. 26. §-a szerint, amely az Art. 74. § (5) bekezdését módosította, aki december 20-ig nem tölti fel az adóelőlegét az évi adó 90%-ára, 20% mulasztási bírságot fizet. Ez az indítványozó szerint ellentétes a Jat.-nak a visszaható hatály alkalmazását tiltó szabályával.

j) Alkotmányi szabály megjelölése nélkül kérte az Art. 74. § (12) bekezdése megsemmisítését (amelyet az Artm. 27. §-a módosított), mert adóellenőrök ezen paragrafus alkalmazásával visszaéltek; továbbá az Artm. 28. § és

29. §-a alkotmányellenessé nyilvánítását, valamint kezdeményezte az Artm. 34. §-a megsemmisítését.

k) Az Artm. 30. §-a, amely az Art. 80/A. §-át állapította meg, azaz az adó feltételes megállapítása az egyenlő elbírálás elvét, a törvény előtti egyenlőség elvét és az arányos terheviselés elvét sérti, mert ezzel a lehetőséggel csak a tehetősebb adózók élhetnek.

l) Támadja az Artm. 37. §-át, mert megítélése szerint a Kormány a hatalom erőszakos megszerzésére kapott felhatalmazást.

Egy másik indítványozó szerint az Artm. 37. § (1) bekezdése, amely felhatalmazás a kormánynak a hatásköri és illetékességi szabályok megalkotására, az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével ellentétes, mert jogbizonytalanságot eredményez.

4. Az egyik indítványozó szerint az Art. 48. § (4) bekezdés a) pontjához kapcsolódó pénzügyminisztériumi jogértelmezés, amely szerint a bejelentkezési kötelezettségüknek eleget nem tett adózók listáján szereplők által kibocsátott bizonylatok nem használhatók fel más adóalapnyok által, az Alkotmány 13. § (1) bekezdésével és 2. § (1) bekezdésével ellentétes. Ilyen következmény a törvényben magában szerepel és ez csak a jogértelmezés alapján vált az adózók számára nyilvánvalóvá. Az Art.-nek a nyilvánosságra hozatali szabályai kidolgozatlanok, nem eléggé részletesek például a hozzáférhető elérési helyet illetően.

5. Érkezett indítvány arra is, hogy az Artm. 20. §-a – amely az Art.-t a 60. § után 60/A. §-sal egészíti ki – az Alkotmány 70/A. §-ába ütközik. Az indítvány szerint az Art. 60/A. § (1) bekezdése szerinti becslés az adózókat kiszolgáltatottá teszi, mert sem a vagyongyarapodás mérését, sem az életvitel mérését illetően a hiányos szabályozás nem alkalmazható, a becslési eljárásnak objektív alapja nem lehet.

6. Egy indítványozó az Art. 32. § (2) bekezdése második mondata és 67. § (2) bekezdése alkotmányellenességének vizsgálatát kezdeményezte. Véleménye szerint a késedelmi pótlék pótlékolását írja elő az elsőként említett, támadott szabály, amikor az önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozásra befizetett összeg elszámolásáról úgy rendelkezik, hogy azt először a késedelmi pótlékra, a végrehajtási költségre, ezt követően az esedékesség sorrendjében az adóra kell elszámolni. Ezzel szemben az állami adóhatóság 1997. január 1-je óta a késedelmi pótlék számításakor a késedelmipótlék-tartozást pótlékalapként nem veszi figyelembe az Art. 67. § (2) bekezdése alapján, amely kimondja, hogy késedelmi pótlék után késedelmi pótlékot felszámítani nem lehet.

Ez az ellentmondás véleménye szerint az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sérti.

7. Az egyik indítványozó szerint az Artm.-nek a záró és átmeneti rendelkezések között található 36. § (2) bekezdése alkotmányellenességét állította. Álláspontja szerint ez a szabály a „visszamenőlegesség előírásával” sérti az Alkotmány 9. § (2) bekezdését, mert korlátozza a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát. Hivatkozott az Alkotmány 32/A. §-ára, 64. §-ára és 77. §-ára.

II.

1. Az Art.-t 1990. december 16-án hirdették ki és 1991. január 1-jétől lépett hatályba. Az Art. számos alkalommal jelentősen módosult, 2004. január 1-jétől pedig az Art.-t, Artm.-t és az Artm2.-t hatályon kívül helyezte az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art2.) 180. § (2) bekezdése.

Az Alkotmánybíróság a vizsgálatot a régi helyébe lépő új szabályozás tekintetében akkor folytatja le, ha az tartalmilag a korábbival, alkotmányjogi szempontból azonos és ezáltal azonos a vizsgálandó alkotmányossági probléma.

Az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét nem vizsgálja, hacsak nem annak alkalmazhatósága is eldöntendő kérdés (335/B/1990/13. AB határozat, ABH 1990, 261, 262.). Hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányossági vizsgálata a konkrét normakontroll két esetében, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés, és a 48. § szerinti alkotmányjogi panasz alapján lehetséges, mivel ezekben az esetekben az alkalmazott jogszabály alkotmányellenességének megállapítására és – ha az indítványozó különösen fontos érdeke indokolja – a konkrét ügyben való alkalmazási tilalom kimondására van lehetőség.

A konkrét esetben valamennyi indítvány az Abtv. 1. § b) pontja alapján absztrakt normakontrollra irányul, erre figyelemmel az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett, hogy mely szabályok esetében van helye érdemi eljárásnak és melyeknél az eljárás megszüntetésének.

Az Artm. teljes megsemmisítést a Jat. sérelmére és a végrehajtási szabályok hiányára hivatkozva javasoló indítvány (I. 2. pont), az Artm.-nek a záró és átmeneti rendelkezések között található 36. § (2) bekezdését (I. 7. pont) továbbá a 37. §-át támadó indítványok [I. 3. l) pont] az Artm. hatályon kívül helyezésével tárgytalanná váltak.

2. Az Artm. 21. §-ának az Art. 60. § (7) bekezdésére vonatkozó rendelkezését [I. 1. e) pont], – ezzel összefüggésben a pénzügyminiszternek „Az önálló tevékenységet folytató magánszemélyek jövedelemadó-bevallásának kiegészítésére történő felhíváshoz” című 7704/1996. (PK. 18.) irányelvét [I. 1. e) pont] –, az Artm. 5. §-ának az Art. 23. § (3) bekezdés f) pontjára vonatkozó rendelkezését [I. 3. c) pont], az Artm. 15. §-ának az Art. 45. § (6) bekezdésére vonatkozó rendelkezését [I. 3. e) pont], valamint az

Art. 1999. december 31-ig hatályban volt 32. § (2) bekezdésének második mondatát és ezzel kapcsolatban a 67. § (2) bekezdését (I. 6. pont) támadó indítványok tekintetében az eljárás megszüntetésének volt helye, mert a hatályos szabályok a kifogásolt rendelkezéseket már nem tartalmazzák azonos módon.

Habár „Az önálló tevékenységet folytató magánszemélyek jövedelemadó-bevallásának kiegészítésére történő felhíváshoz” című 7704/1996. (PK. 18.) irányelv formálisan hatályban van, a kiadására felhatalmazást adó jogszabály már hatályát veszítette. Így formális hatályon kívül helyezés nélkül is az irányelv – az Alkotmánybíróság eljárása szempontjából – nem tekinthető hatályban lévőnek, illetve alkalmazhatónak.

III.

Az Artm. és az Art. egyes támadott rendelkezéseit a helyükbe lépő új szabályozás is tartalmazza az alábbiak szerint, tartalmilag a korábbival alkotmányjogi szempontból azonos módon:

1. a) Az Artm. 3. § (1) bekezdésével, amely az Art. 16. § (2) bekezdés harmadik mondata helyébe lépett, alkotmányjogi szempontból azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 24. § (2) bekezdése.

Az Artm. 3. § (3) bekezdésével, amely az Art. 16. § (4) bekezdését egészítette ki, azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 24. § (4) bekezdése [I. 1. a) pont].

b) Az Artm. 16. §-ának azzal a támadott rendelkezéssel, amely az Art. 48. § (3) bekezdését módosította, azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 55. § (3) bekezdése.

Az Artm. 16. §-ának azzal a támadott rendelkezésével, amely az Art. 48. § (4) bekezdését módosította, azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 55. § (4) bekezdése [I. 1. b) pont].

c) Az Artm. 17. §-ának az Art. 51. §-át módosító, támadott rendelkezésével azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 101. § (1) és (3) bekezdése.

Az Artm. 19. §-ának az Art. 57/A. §-ára vonatkozó rendelkezésével azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 103. § (1) és (2) bekezdése.

d) Az Artm. 13. §-ának az Art. 37. §-ára vonatkozó rendelkezésével azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 48. § (1)–(5) bekezdése.

2. a) Az Artm. 1. §-ának az adóazonosító jellel összefüggő bejelentésre vonatkozó, az Art. 12. §-ának (1) bekezdését módosító rendelkezésével azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 20. § (1) bekezdése.

b) Az Artm. 3. § (4) bekezdésének az Art. 16. § (8) bekezdését módosító és a (9)–(10) bekezdésekkel kiegészítő rendelkezésével azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 24. § (9) bekezdés a) pontja és (10) bekezdése.

c) A támogatás visszatartását előíró rendelkezés [az Artm. 8. §-ának az Art. 32. § (3) bekezdését módosító szabálya], továbbá az Artm2. 11. §-ának az Art. 32. §-át kiegészítő rendelkezése megtalálható az Art2. 151. § (2) bekezdésében [I. 3. d) pont].

d) Az Artm. 20. §-ának az Art. 59. §-át módosító rendelkezésével azonos szabály található az Art2. 102. § (1) bekezdésében [I. 3. f) pont].

e) Az Art. módosított 59. § (3) bekezdésével azonos rendelkezés található az Art2. 102. § (3) bekezdésében [I. 3. g) pont].

f) Az Artm. 23. §-ának az Art. 70. § (3) bekezdését módosító szabályával azonos rendelkezést tartalmaz az Art2. 168. § (3) bekezdése [I. 3. h) pont].

g) Az Artm. 26. §-ának az Art. 74. § (5) bekezdését módosította rendelkezésével azonos szabályt az Art2. 172. § (8) bekezdése tartalmaz [I. 3. i) pont].

h) Az Artm. 30. §-ának az Art. 80/A. §-át megállapító szabályával azonos szabályt az Art2. 132. §-a tartalmaz.

3. Az Artm2. 20. §-ának az Art. 60/A. §-át beiktató rendelkezésével azonosat tartalmaz az Art2. 109. § (1) bekezdése.

IV.

Az Alkotmány szerint:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. (...)

(3) Senkinek a tevékenysége sem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetőleg kizárólagos birtoklására. Az ilyen törekvésekkel szemben törvényes úton mindenki jogosult és egyben köteles fellépni. (...)

8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja. (...)

9. § (1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.

(2) A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát. (...)

13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot. (...)

55. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit sem lehet szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. (...)

57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az elene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és

kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(2) A Magyar Köztársaságban senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.

(3) A büntetőeljárás alá vont személyeket az eljárás minden szakaszában megilleti a védelem joga. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt. (...)

(5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja. (...)

59. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog. (...)

61. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.

(2) A Magyar Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát.

(3) A közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény, valamint a sajtószabadságról szóló törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges. (...)

70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül. (...)

70/C. § (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy gazdasági és társadalmi érdekeinek védelme céljából másokkal együtt szervezetet alakítson vagy ahhoz csatlakozzon. (...)

70/I. § Minden természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet köteles jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelően a közterhekhez hozzájárulni.”

Az Art2. vizsgálandó szabályai szerint:

„20. § (1) A vállalkozási tevékenységet nem folytató magánszemély, ha nem végez általános forgalmiadó-köteles tevékenységet és nem rendelkezik adóazonosító számmal

a) jövedelemadó-köteles bevételeinek megszerzése,

b) költségvetési támogatás igénylése

előtt adóazonosító jelének közlése végett az állami adóhatóságnál az e célra szolgáló nyomtatványon írásban bejelenteni nevét, születési helyét, idejét, anyja leánykori nevét és lakóhelyét (a továbbiakban: természetes azonosító adatok), a nem magyar állampolgárságú magánszemély út-

levélszámát és állampolgárságát is. Az állami adóhatóság jogosult a bejelentett természetes azonosító adatokat a magánszemély személyazonosító igazolványának adataival egybevetni. A bejelentés alapján az adóhatóság a magánszemély adóazonosító jelét megállapítja és arról 15 napon belül hatósági igazolványt (a továbbiakban: adóigazolvány) állít ki. (...)

24. § (...)

(2) Az állami adóhatóság az adózónak a bejelentés alapján adószámot állapít meg. Az adószámot az egyéni vállalkozói igazolványban fel kell tüntetni, a cégjegyzékbe be kell jegyezni. Az állami adóhatóság az adóazonosító számról – megkeresésre – az önkormányzati adóhatóságot tájékoztatja. (...)

(4) Az önkormányzati adóhatóság az adózót a (2) és (3) bekezdésben foglaltak szerint tartja nyilván. Amennyiben az adózó adóazonosító jellel nem rendelkezik, adóbevallásával egyidejűleg az adóazonosító jel megállapításához szükséges, a 20. § (1) bekezdésében felsorolt adatokat közli az önkormányzati adóhatósággal. Az önkormányzati adóhatóság megkeresésére az állami adóhatóság a 20. § (1) bekezdésében foglalt adatok közlése esetén az adóazonosító számmal nem rendelkező magánszemély adóazonosító jelét megállapítja, és erről az önkormányzati adóhatóságot értesíti. Az önkormányzati adóhatóság a magánszemélyt erről tájékoztatja. (...)

(9) Az adóhatóság törli a bejelentkezett és adószám alapján nyilvántartásba vett adózók közül azt,

a) akinek (amelynek) a cégbíróági bejegyzés, illetve az egyéni vállalkozói igazolvány iránti kérelmét a cégbíróság, illetve a körzetközponti jegyző elutasította, kivéve, ha az adózó igazolja a cégbíróság végzésének kézhezvételét követő 30 napon belül, hogy a cégbejegyzési kérelmének elutasítását követő 8 napon belül kérelmét ismételten benyújtotta és a bejegyzés iránti eljárás folyamatban van, (...)

(10) A nyilvántartásból való törlésről az állami adóhatóság az adózót haladéktalanul értesíti. (...)

48. § (1) Az adóhatóság az adózót – a vele szerződéses kapcsolatban állt vagy álló adózók adókötelezettségének, adóalapjának, adókedvezményének, adójának vagy költségvetési támogatásának megállapítása, illetve ellenőrzése érdekében, az adóhatóság törvényben meghatározott eljárásának lefolytatásához – felhívásban nyilatkozattételre kötelezheti az általa ismert, illetve nyilvántartásában szereplő adatról, tényről, körülményről.

(2) Az (1) bekezdés alá nem tartozó magánszemély, az általa ismert, illetve nyilvántartásában szereplő olyan adatról, tényről, körülményről, amely a vele szerződéses kapcsolatban állt vagy álló adózó adókötelezettségének, adóalapjának, adókedvezményének, adójának vagy költségvetési támogatásának megállapítását, illetve ellenőrzését teszi lehetővé, az adóhatóság felhívására köteles tanúvallomást tenni.

(3) A nyilatkozattétel megtagadható, ha az adózó vagy a magánszemély az eljárásban tanúként nem lenne meghallgatható, vagy a tanúvallomást megtagadhatná.

(4) Az adózót, illetőleg a magánszemélyt ki kell oktatni jogairól és kötelezettségeiről, valamint figyelmeztetni kell a nyilatkozattétel, illetve a tanúvallomás megtagadásának következményeire. A nyilatkozattételről, illetve a tanúmeghallgatásról az érintett adózót nem kell értesíteni.

(5) Az adóhatóság az adózó, illetőleg a magánszemély szóbeli nyilatkozatáról jegyzőkönyvet készít. A jegyzőkönyv tartalmazza az adóhatóság megnevezését, a jegyzőkönyv készítésének helyét, idejét, a nyilatkozattevő, a tanú azonosításához szükséges adatokat és lakcímét, a jogokra és kötelezettségekre történő kioktatást és a jogkövetkezményekre való figyelmeztetést, a nyilatkozatot, a tanúvallomást, valamint a nyilatkozattevő, illetve a tanú és a jegyzőkönyvvezető aláírását. (...)

55. § (...)

(3) Az adóhatóság – a negyedét követő 30 napon belül – közzéteszi azoknak az adózóknak a nevét (elnevezését), lakóhelyét, székhelyét, telephelyét, a megállapított adóhiány és jogkövetkezmény összegét, akiknek (amelyeknek) a terhére az előző negyedév során jogerőre emelkedett határozatban magánszemélyek esetében 10 millió, más adózók esetében 100 millió forintot meghaladó összegű adóhiányt állapított meg. E bekezdés alkalmazásában nem tekinthető jogerősnek az adóhatóság határozata, ha a bírósági felülvizsgálat megindítására nyitva álló határidő még nem telt el, illetőleg az adózó által kezdeményezett, a határozat felülvizsgálatára irányuló bírósági eljárás jogerősen nem zárult le. (...)

(4) Az állami adóhatóság folyamatosan nyilvánosságra hozza azoknak az adózóknak a rendelkezésre álló azonosító adatait, akik (amelyek) bejelentkezési kötelezettségüknek nem tettek eleget. (...)

101. § (1) Az adóhatóság az e törvényben előírt feladatainak teljesítése érdekében jogosult a magánszemélyt személyazonosságának igazolására felhívni akkor, ha a körülmények arra utalnak, hogy adóköteles tevékenységet folytat, vagy abban közreműködik. (...)

(3) Az igazoltatás megtagadása esetén a személyazonosság megállapítására az adóhatóság a rendőrség közreműködését veheti igénybe.

102. § (1) Ha az adózó, képviselője, alkalmazottja a személyes megjelenési kötelezettségének szabályszerű idézés ellenére nem tesz eleget, és távolmaradását megfelelően nem igazolja, az illetékes adóhatóság vezetője elrendelheti az elővezetését. Az elővezetés fogyanatosításához az ügyész jóváhagyása szükséges. (...)

(3) Ha az adózó az ellenőrzést az adóellenőr veszélyeztetésével, fenyegetésével akadályozza, az adóhatóság a rendőrségről szóló törvény szerinti rendőri intézkedés megtételét kezdeményezheti.

103. § (1) Ha az adózó, képviselője, megbízottja, alkalmazottja nyilatkozatai, nyilvántartásai vagy más azonosított és ellenőrzött forrásból származó adatok alapján valószínűsíthető, hogy az adózó az adókötelezettség szempontjából jelentős tárgyi bizonyítási eszközt elrejt, illetőleg a vállalkozás valós körülményeit leplezi, az adóellenőr

a vállalkozási tevékenységgel összefüggésbe hozható helyszínt, helyiséget és gépjárművet átvizsgálja, valamint ellenőrzi a helyszínen talált gépjármű rakományát. E rendelkezés lakás átvizsgálására csak abban az esetben alkalmazható, ha a lakás valamely helyisége a vállalkozási tevékenység helyszíne.

(2) Az átvizsgálás során talált, tárgyi bizonyítási eszköznek minősülő dolgot – a romlandó élelmiszerek és az élő állatok kivételével – az ellenőrzést végző adóhatóság határozatával lefoglalhatja, ha annak újabb elrejtésétől, megsemmisítésétől vagy értékesítésétől lehet tartani. (...)

109. § (1) Ha az adóhatóság megállapítása szerint az adózó vagyongyarapodásával és az életvitelére fordított kiadásokkal nincs arányban az adómentes, a bevallott és a bevallási kötelezettség alá nem eső, de megszerzett jövedelmének együttes összege, az adóhatóság az adó alapját is becsléssel állapítja meg. Ez esetben – figyelemmel az ismert és adózottatott jövedelmekre is – az adóhatóságnak azt kell megbecsülnie, hogy a vagyongyarapodás és az életvitel fedezetéül a magánszemélynek milyen összegű jövedelemre volt szüksége. (...)

132. § (1) A Pénzügyminisztérium az adózó kérelmére az általa közölt – jövőben megkötendő szerződésre vagy más jogügyletre, illetőleg szerződéstípusra vagy szerződés csomag-típusra vonatkozó – részletes tényállás alapján megállapítja az adókötelezettséget vagy annak hiányát, és amennyiben lehetséges, az adóalapot és az adót.

(2) A feltételes adómegállapítás az adóhatóságra csak változatlan tényállás mellett, az adott ügyben kötelező. A feltételes adómegállapítást érintő jövőbeli jogszabályváltozás, illetőleg a tényállás megváltozása (tartalmi változás) esetén – annak hatálybalépésétől, illetve időpontjától kezdődően – a feltételes adómegállapítás nem alkalmazható.

(3) A határozathozatalra nyitvaálló határidő az elsőfokú eljárásban 60 nap. A feltételes adómegállapítás iránti kérelem az első fokú határozat meghozataláig visszavonható.

(4) Az (1) bekezdés szerinti kérelem az előírt nyomtatványon, csak ügyvéd vagy adótanácsadó ellenjegyzésével nyújtható be. A kérelem díjköteles, a díj mértéke az ügylet tárgya értékének 1%-a, de legalább 300 ezer, és legfeljebb 7 millió forint. Szerződéstípusra vagy szerződés csomag-típusra vonatkozó kérelem esetén a díj 10 millió forint. A kérelemhez csatolni kell az adózó nyilatkozatát arról, hogy

a) a kérelemben megjelölt tényállás megfelel a valóságnak;

b) a kérelem vagy hasonló kérelme ügyében nem folyt és nem folyik tudomása szerint ellenőrzés, hatósági eljárás vagy bírósági eljárás.

(5) Az (1)–(4) bekezdésben foglalt feltételek teljesítésének hiányán túl nem teljesíthető a kérelem akkor sem, ha

a) az adózó által közölt tényállás hiányos vagy egyébként az adatok az adómegállapításhoz nem elegendők;

b) alaposan lehet attól tartani, hogy a közölt tényállás valamely más szerződést, ügyletet vagy cselekményt leplez;

c) az adózó a díjat hiánytalanul nem fizette meg;

d) a kérelemben foglalt tényállás már teljesített ügyletre vonatkozik;

e) a tényállás megegyezik az adózó egy korábbi, már elutasított feltételes adómegállapítás iránti kérelmének tényállásával;

f) az ügyben közigazgatási vagy bírósági eljárás van folyamatban;

g) a kérelem teljesítéséhez törvényi szabályozásra lenne szükség;

h) a kérelemből a hiánypótlás ellenére sem tűnnek ki az adómegállapítás szempontjából jelentős tények;

i) a feltételes adómegállapítás külföldi jog értelmezését igényli.

(6) Amennyiben az adó feltételesen nem állapítható meg, a befizetett díj 75%-ának visszautalásáról a Pénzügyminisztérium a kérelem jogerős elutasításával egyidejűleg intézkedik. (...)

151. § (...)

(2) Az adóhatóság az általa felülvizsgált, az adózót megillető költségvetési támogatást (adó-visszaigénylést, adó-visszatérítést), az általa nyilvántartott adótartozás, adók módjára behajtandó köztartozás, az adózó nyilatkozatában vagy a vámhatóság, illetőleg más adóhatóság megkeresésében közölt – vámhatóságot, más adóhatóságot megillető – tartozás összegéig visszatarthatja, és ezzel a tartozás megfizetettnek minősül. (...)

168. § (...)

(3) Az önellenőrzési pótlékot a késedelmi pótlék 50%-ának, ugyanazon bevallásnak ismételt önellenőrzése esetén 75%-ának megfelelő mértékben kell felszámítani a bevallás benyújtására előírt határidő leteltét követő első naptól a helyesbítés nyilvántartásba történő feljegyzésének, illetve a magánszemély jövedelemadója esetén az önellenőrzési lap benyújtásának napjáig. Ha az önellenőrzés pótlólagos adófizetési kötelezettséget nem eredményezett, mert az adózó adóját az eredeti esedékességkor vagy korábbi önellenőrzése során hiánytalanul megfizette, a fizetendő pótlék összegét az általános szabályok szerinti mértékkel kell meghatározni, de az 5000 forintot, magánszemély esetében az 1000 forintot meghaladó összeget nem kell bevallani és megfizetni. Ha az önellenőrzés pótlólagos adófizetési kötelezettséget azért nem eredményez, mert a bevallani és megfizetni elmulasztott adó a következő elszámolási időszakban levonható adónak minősült volna, az önellenőrzési pótlék összege nem haladhatja meg a két bevallás közötti időre felszámítható késedelmi pótlék összegét. Ugyanilyen szabályok alapján kell megállapítani az önellenőrzési pótlékot akkor is, ha a termékimportot terhelő általános forgalmi adót az adózó az adólevonási jog keletkezését követően, de az előző adómegállapítási időszakra vonatkozó adóbevallásban szerepeltette előzetesen felszámított levonható adóként.

172. § (...)

(8) Ha az adózó esedékességig az adóévi várható adó összegét – figyelemmel az adóév során megfizetett előleg összegére is – nem fizette meg legalább 90%-os mértékben, a befizetett előleg és az adó 90%-ának különbözete után 20%-ig terjedő mulasztási bírságot fizet.”

V.

Az indítványok részben megalapozottak.

Az Art. első generációs adótörvény, amelyet a jogalkotó az évek során továbbfejlesztett. Az Art. – nem kis részben a jogalkalmazási gyakorlat alapján – az elmúlt években kisebb-nagyobb mértékben több mint ötven alkalommal módosult, korszerűsödött. 2003-ban a jogalkotó – minthogy az Art. szabályai egyenetlen részletességgel szabályozták az adózással összefüggő jogokat és kötelezettségeket valamint az adótechnikai előírásokat – újrashabályozta az adózás rendjét.

1. a) Az Art2. értelmében adóazonosító szám: az adószám, a közösségi adószám, a magánszemély adóazonosító jele, ennek hiányában magyar állampolgársággal nem rendelkező magánszemély esetében az útlevélszám.

Az Alkotmánybíróság már 1991-ben kimondta, hogy az Alkotmánnyal csakis a meghatározott célú adatfeldolgozásra korlátozott használatú azonosító szám egyeztethető össze (ABH 1991, 56.).

Az információs önrendelkezési jog gyakorlásának feltétele és egyben legfontosabb garanciája a célhoz kötöttség. Ez azt jelenti, hogy személyes adatot feldolgozni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. Az adatfeldolgozásnak minden szakaszában meg kell felelnie a bejelentett és közzétett rögzített célnak. Az adatfeldolgozás célját úgy kell az érintettel közölni, hogy az megítélhesse az adatfeldolgozás hatását jogaira, és megalapozottan dönthessen az adat kiadásáról; továbbá, hogy a céltól eltérő felhasználás esetén élhessen jogaival. Ugyanezért az adatfeldolgozás céljának megváltozásáról is értesíteni kell az érintettet. Az érintett beleegyezése nélkül az új célú feldolgozás csak akkor jogszerű, ha azt meghatározott adatra és feldolgozóra nézve törvény kifejezetten megengedi. A célhoz kötöttségből következik, hogy a meghatározott cél nélküli, ‘készletre’, előre nem meghatározott jövőbeni felhasználásra való adatgyűjtés és -tárolás alkotmányellenes.” [15/1991. (IV. 13.) AB határozat, ABH 1991. 40, 42.]

Az adószám úgynevezett „ágazatspecifikus azonosító”. A törvény nem kerüli ki a személyi szám mint általános nyilvántartási azonosító alkalmazásának tilalmát: az adóazonosító szám átadása csak más adóhatóság részére lehetséges, a törvény így nem hoz létre a személyi számmal azonos értékű azonosítót.

Az adóhatósági nyilvántartásba vételt elkerülő, cégbejegyzéshez vagy vállalkozói igazolványhoz kötött tevé-

kenységet folytatók számának csökkentése érdekében írta elő a törvény szabálya, hogy a cégbejegyzést, illetőleg az egyéni vállalkozói igazolvány kiváltását kezdeményezőnek kitöltött kérelem-nyomtatvánnyal, előzetesen az adóhatóságnál kell a bejelentési kötelezettséget teljesíteni és csak az adószám kiadása után lehet az eljárásokat folytatni.

Az adóhatóság a korábban hatályban volt szabályok értelmében a jövedelemadó alanyokat adóbevallásaik, illetőleg a munkáltató adómegállapítását követő bevallások alapján „utólag” vette nyilvántartásba és a személyi szám alapján azonosította. Az Alkotmánybíróság említett döntésének érvényesülése érdekében az Artm. a személyi szám helyett az adóazonosító jel használatát tette kötelezővé az adóigazgatás számára. Minthogy a magánszemélyek születésükkel nem jutnak hozzá az azonosító jelhez, mint a személyi azonosító jelhez, ezért a törvény előírta, hogy a bevételszerzés előtt mindazoknak, akik nem rendelkeznek adóazonosító jellel, személyi azonosításukhoz szükséges adataik írásbeli közlésével forduljanak az állami adóhatóság illetékes szervéhez, hogy az megállapíthassa az azonosító jelüket és közölje a magánszemélyekkel. Ezek után a magánszemélyek már minden bevétel (jövedelem) kifizetését megelőzően kötelesek közölni azonosító jelüket a kifizetővel, munkáltatóval. Így érhető el, hogy az állami adóhatóság a jövedelem-összevonás ellenőrzésén alapuló adóztatás törvényi követelményének eleget tudjon tenni.

A törvény felhatalmazása alapján az önkormányzati adóhatóság is használhatja az adóazonosító jelet az adózók nyilvántartása érdekében, de a helyi adó, gépjárműadó alanyok köre nem feltétlenül azonos a jövedelmet szerző személyekkel, a törvény lehetővé tette, hogy az állami adóhatóság az önkormányzati adóhatóság kérésére is megállapítson adóazonosító jelet.

A kifejtettékre tekintettel nem alkotmányellenes az Art2. 24. § (2) bekezdése azért, mert előírja, hogy az állami adóhatóságnak az adóazonosító számról – megkeresésre – az önkormányzati adóhatóságot tájékoztatnia kell.

Nem alkotmányellenes az indítványban felhozott érvek alapján a 24. § (4) bekezdésének az a rendelkezése sem, amely előírja, hogy az önkormányzati adóhatóság megkeresésére az állami adóhatóság – meghatározott adatok közlése esetén – az adóazonosító számmal nem rendelkező magánszemély adóazonosító jelét megállapítja, és erről az önkormányzati adóhatóságot értesíti. Ezért ezeket az indítványokat az Alkotmánybíróság elutasította.

b) Adóköteles tevékenységet csak adószámmal rendelkező adózó folytathat, bizonyos kivételekkel. Az adóköteles tevékenységet folytatni kívánó adózó adószám megállapítása végett köteles az állami adóhatóságnál bejelentkezni.

Az adóköteles tevékenységet végző személyeket az állami adóhatóság bejelentkezésük alapján adóazonosító számon, az adószámmal nem rendelkező magánszemély adózókat adóazonosító jelen tartja nyilván. Előfordulhat,

hogy az állami adóhatóság feltárja, hogy az adózó törvényben előírt bejelentkezési kötelezettségét elmulasztotta.

Az Art2. 55. § (4) bekezdését illetően tehát megállapítható, hogy e szabály a tisztességesen adózók védelme érdekében kötelezi az adóhatóságot azok adatainak a folyamatos közzétételére, akik jogellenes magatartásukkal kárt okozhatnak a velük gazdasági kapcsolatba lépő adózóknak.

A bejelentkezési kötelezettség nélkül tevékenykedők, a színlelt vállalkozások ugyanis nem adhatnak ki olyan bizonylatot, számlát, vagy számlát helyettesítő okmányt, amit az érintett másik adózó jogszerűen felhasználhat. A közzététellel az adóhatóság jelentős segítséget ad az ilyen tevékenységet folytatók elszigetelődéséhez és a gazdaság tisztulásához.

A személyes adatok védelméhez való jogot [Alkotmány 59. § (1) bekezdése] az a szabály, amely az állami adóhatóságot azoknak az adózóknak a rendelkezésre álló azonosító adatai nyilvánosságra hozatalára kötelezi, akik (ameklyek) bejelentkezési kötelezettségüknek nem tettek eleget, önmagában nem sérti. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § 5. pontja szerint közérdekből nyilvános adat: minden olyan, természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet kezelésében lévő vagy rá vonatkozó, a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli. Az Avtv. 3. § (4) bekezdése értelmében törvény közérdekből – az adatok körének kifejezett megjelölésével – elrendelheti a személyes adat nyilvánosságra hozatalát.

A jelen eseten nyilvánvaló, hogy a nyilvánosságra hozatal elrendelését előíró szabály a vizsgált törvény alapján alkotmányos kötelezettségen alapul, közérdekből történik és mások jogainak megóvása a célja.

Nem szükségtelen az Art2. 55. § (4) bekezdésében megjelenő korlátozás, és – a nyilvánosságra hozatalra, mint a bejelentkezési kötelezettség elmulasztása következményére figyelemmel – a rendelkezés céljához képest nem is tekinthető aránytalan korlátozásnak.

Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az állami adóhatóság az Adó és Ellenőrzési Értesítőben APEH Közleményként hozza nyilvánosságra a bejelentkezési kötelezettségüknek eleget nem tett adózók adatait és azoknak az adózóknak az adatait, akiknél jogerős határozat alapján jelentős összegű adóhiányt állapított meg az adóhatóság.

Míthogy az indítvány csupán a személyes adatok védelméhez való jog sérelmére hivatkozik és nem hoz fel más érvet azzal kapcsolatban, hogy véleménye szerint egyébként eljárás nélküli államigazgatási aktusról van szó, amely anélkül eszközölhető, hogy annak megtörténte előtt annak sértettje jogorvoslattal élhetne, az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés alkotmányellenességét csak a személyes adatok védelméhez való joggal összefüggésben vizsgálta és az indítványt elutasította.

c) 1. A helyszín, helyiség, gépjármű és lakás átvizsgálására feljogosító rendelkezéssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg:

A magánlakás védelme mint a magánélet tisztelgetben tartásához való jog egyik, az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében külön nevesített aspektusa kiterjed a hivatás gyakorlására szolgáló helyiségekre is. (Hasonlóan foglalt állást az Emberi Jogok Európai Bírósága a Niemietz kontra Németország ügyben, ügyvédi iroda átkutatása tárgyában.) A helyszín, helyiség, gépjármű és lakás átvizsgálására feljogosító rendelkezés a magánlakás sérthetlenségéhez való jogot [Alkotmány 59. § (1) bekezdés] korlátozza. Az átvizsgálás tartalmában hasonló jellegű beavatkozás, mint a büntető eljárásban alkalmazható házkutatás intézménye, noha a két jogintézmény alkalmazási köre egymástól eltérő.

Az Alkotmánybíróság a 30/1992. (V. 26.) AB határozatban, és ezt követő számos határozatában is meghatározta az alapvető jogok korlátozásának alkotmányos feltételeit. „Az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan” (ABH 1992, 167, 171.).

A szóban lévő korlátozás törvényben jelenik meg, ezzel az Art2. eleget tesz az Alkotmány 8. § (2) bekezdéséből eredő formai követelménynek.

Az Alkotmánybíróság megállapítja azt is, hogy az adózás előli menekülés elleni küzdelem, továbbá egyes pénzügyi és más bűncselekmények gyanújának megalapozásához szükséges lehet akár az adóhatóság feljogosítása is a vállalkozási tevékenységgel összefüggő járművek, járművek rakománya, helyiségek, helyszín átvizsgálására. Az átvizsgálásra jogosító rendelkezés szükséges annak érdekében, hogy az adókötelezettség szempontjából jelentős tárgyi bizonyítási eszközt az adóellenőr megtalálja, illetőleg a vállalkozás valós körülményeit felfedje.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az átvizsgálás jogintézménye nem eleve alkotmányellenes a magánlakás sérthetlenségéhez való alapvető jog szempontjából. Ahhoz azonban, hogy átvizsgálást szabályozó törvény alkotmányos legyen, szükséges az is, hogy a törvény – megfelelő és elegendő – garanciát nyújtson az esetleges visszaélésekkel szemben. (Hasonlóan foglalt állást az Emberi Jogok Európai Bírósága a Crémieux kontra

Franciaország és a Mialhe kontra Franciaország ügyben, vámhatóság által foganatosított házkutatással kapcsolatban.) Az átvizsgálásról szóló jogszabály akkor alkotmányos, ha az elérni kívánt cél fontossága arányban van az alapvető jog sérelmével.

Az alapvető jogot korlátozó törvényekkel szemben követelmény, hogy a korlátozás arányos legyen. Ennek hiányában a törvény ellentétes az Alkotmány 8. § (2) bekezdéséből eredő, a korlátozásokkal szemben támasztott tartalmi követelménnyel.

A magánszférába való beavatkozás feltételeit a jelen esetben az Art2. 103. § (1) bekezdése tartalmazza.

E szabály alapján valamennyi adóhatóság (állami adóhatóság, vámhatóság, önkormányzati adóhatóság, illetékhivatal) szolgálati igazolvánnyal és megbízólevéllel rendelkező alkalmazottja, azaz az adóellenőr igen széles jogkörrel rendelkezik az adózókkal szemben.

[Adózó az a személy, akinek adókötelezettségét, adófizetési kötelezettségét, adót, költségvetési támogatást megállapító törvény vagy e törvény írja elő. Az adókötelezettséget az Art2. 14. § (1) bekezdés a)–h) pontjai tartalmazzák. Az adózó szélesebb fogalom az adóalanynál; adózónak minősül egyebek között a munkáltató, a kifizető.]

Az Art2. szabályai értelmében az adóhatóság hatáskörében áll, hogy maga határozza meg az ellenőrző akciók lehetőségeit, számát, tartalmát és terjedelmét. Ennek részletes feltételei azonban törvényben nem jelennek meg. [A kötelező ellenőrzéseken túl az állami adóhatóság az ellenőrzési tevékenységét az Art2. szerinti szempontok alapján a vezetője által évenként február 20-ig közzétett ellenőrzési irányelv alapján végzi – Art2. 90. § (1) bekezdés.]

Az átvizsgálást minden esetben, lakás és hivatás gyakorlására szolgáló helyiség esetében is, egyedül az adóhatóság rendeli el és hajtja végre.

Jóllehet az átvizsgálás ellen az adózó az intézkedéstől, illetve a határozat közlésétől számított 8 napon belül panasszal élhet, a panaszt az adóhatóság felettes szerve bírálja el, a panasznak az intézkedés végrehajtására nincs halasztó hatálya, akkor sem, ha az átvizsgálás késedelmes foganatosítása az átvizsgálás céljainak elérését nem veszélyezteti.

A kifogásolt és vizsgált rendelkezésben a magánlakás sérthetetlenségéhez való jog korlátozása differenciálatlan, egyúttal rendkívül széles körre terjeszti ki az alapjogkorlátozást, ezért az aránytalan beavatkozást jelent az alapvető jogba.

A helyszín, helyiség, gépjármű és lakás átvizsgálására azonos szabályok vonatkoznak, egyik esetében sem szükséges bírói engedély vagy az ügyész jóváhagyása, de még bűncselekmény egyszerű gyanúja sem.

Bármely adónemnél, valamennyi adókötelezettséggel kapcsolatban alkalmazható. [Az adókötelezettségeket az Art2. 14. § (1) bekezdése tartalmazza. Ennek értelmében az adózó köteles bejelentésre, nyilatkozattételre, adómegállapításra, bevallásra, adófizetésre és adóelőleg fizetésére, bizonylat kiállítására és megőrzésére, nyilvántartás ve-

zetésére (könyvvizetésre), adatszolgáltatásra, adólevonásra, adóbeszedésre.]

Független attól is, hogy az adóhatóság feltételezése szerint az adókötelezettség megsértése milyen mérvű vagy mekkora az így keletkezett adóhiány.

Kiterjed olyan, egyébként hasonló intézkedéstől példának okáért a büntetőeljárásban hatékonyabban védett helyiségekre is, mint a közjegyző vagy ügyvéd irodája; jóllehet e helyiségekben a büntetőeljárás törvény szerint csak akkor tarthat az ügyész a bíróság határozata nélkül házkutatást, ha a házkutatás késedelmes foganatosítása a házkutatás céljainak elérését veszélyezteti.

Az Alkotmánybíróság megállapította ezért, hogy az Art2. 103. § (1) bekezdése az Alkotmány 59. § (1) bekezdését aránytalanul, garanciák nélkül korlátozza, ezért alkotmányellenes; az Alkotmánybíróság az alkotmányellenes szabályt megsemmisítette. Az Art2. 103. § (2) bekezdése az átvizsgálás során talált, tárgyi bizonyítási eszköznek minősülő dolog lefoglalását tesz lehetővé. Habár a lefoglalást intézményesítő szabály önmagában nem ellentétes az Alkotmánynak az indítványban felhívott szabályaival, az Alkotmánybíróság e vonatkozásban szintén alkotmányellenességet állapított meg, mert a rendelkezések a 103. § (1) bekezdése szerinti, alkotmányellenes tartalommal szabályozott átvizsgáláshoz kapcsolódnak, „az átvizsgálás során talált” dolog lefoglalásáról szólnak, így az Art2. 103. § (2) bekezdése osztja az (1) bekezdés sorsát.

Az Alkotmánybíróság az Art2. 103. § (1) és (2) bekezdését 2004. december 31-i hatállyal semmisítette meg az Abtv. 43. § (4) bekezdése alkalmazásával, a jogbiztonság érdekében. Az átvizsgálásra jogot adó rendelkezések azonnali hatályvesztése eszköztelenné tenné az adóhatóságot azokban az esetekben is, amikor helyszín, helyiség, gépjármű és lakás átvizsgálása elengedhetetlen az Alkotmány 70/I. §-án alapuló kötelezettségek érvényesítéséhez.

c) 2. Az Alkotmánybíróság a 13/2003. (IV. 9.) AB határozatban a közterület felügyelőt igazoltatásra feljogosító – az adóhatóságra vonatkozó, a támadott rendelkezéshez nagy mértékben hasonló – szabály alkotmányellenességét vizsgálta. Az indítványt a személyi szabadság korlátozásának időtartamát előíró szabályra, a közterület-felügyelői minőség felismerhető voltára figyelemmel elutasította.

Az Art2. 101. § (4) bekezdése szerint az igazoltatás csak a személyazonosság megállapításához szükséges ideig tarthat. Az igazoltatással az igazoltatás során közölni kell annak okát. A 93. § (3) bekezdése szerint az ellenőrzés lefolytatására az adóhatóság szolgálati igazolvánnyal és megbízólevéllel rendelkező alkalmazottja (a továbbiakban: adóellenőr) jogosult. Az adóhatóság hivatali helyiségében az adóellenőr szolgálati igazolvány nélkül is lefolytathatja az ellenőrzést.

Az Art2. e szabályai meghatározzák az igazoltatás időtartamát, és az előírásokból következik, hogy az adóellenőri minőség – az igazolvány és a megbízólevél, vagy az igazoltatás helye alapján – felismerhető az érintett személy számára.

Az Alkotmánynak azokkal a szabályaival, amelyeknek sérelmére a jelen ügyben hivatkozik az indítványozó [2. § (3) bekezdése, 54. § (1) bekezdése], az Art2. 101. § (1) és (3) bekezdése nem áll összefüggésben. Az Art2. e szabályai a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására vonatkozó tiltó szabállyal és az emberi méltósághoz való joggal ugyanis nem hozhatók alkotmányjogilag értékelhető kapcsolatba.

Az igazoltatás nem ezekkel az alkotmányi rendelkezésekkel, hanem az Alkotmány 58. § (1) bekezdése által biztosított, a mozgásszabadsághoz való joggal hozható összefüggésbe, figyelemmel arra, hogy az igazoltatás az érintett személy feltartóztatásával is járhat együtt.

Az Abtv. 20. §-a értelmében az Alkotmánybíróság indítvány alapján jár el. Az indítványnak a kérelem alapjául szolgáló ok megjelölése mellett határozott kérelmet kell tartalmaznia [Abtv. 22. § (2) bek.]. Ez azt jelenti, hogy az indítványozónak meg kell jelölnie nemcsak a jogszabályt, hanem a jogszabálynak azt a konkrét rendelkezését, amelyet az Alkotmánynak ugyancsak valamely konkrét rendelkezésébe ütközőnek tart (440/B/1993. AB végzés, ABH 1993. 910.).

Az Alkotmány 58. § (1) bekezdése sérelmét az indítványozó nem állította. Így nem vizsgálható az, hogy az Art2. 101. § (1) és (3) bekezdése az Alkotmány 58. § (1) bekezdését sérti-e. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

d) Az Art2. 48. §-a a nyilatkozattételt, mind adókötelezettséget tartalmazza.

Habár ez az adókötelezettség az adózókön kívül a magánszemélyeket is terheli, de csak olyan adatról, tényről, körülményről kötelező felhívásra a nyilatkozattétel, amely a vele szerződéses kapcsolatban állt vagy álló adózók adókötelezettségének, adóalapjának, adókedvezményének, adójának vagy költségvetési támogatásának megállapítása, illetve ellenőrzése érdekében szükséges.

Ez a szabály nem ír elő „besugási kötelezettséget”. Nem akadályozza más szabályok érvényesülését, például az üzleti titok védelmét, így nem állapítható meg ellentét az Alkotmány 9. § (1)–(2) bekezdésében valamint a 70/C. §-ban foglaltakkal és az 59. § (1) bekezdésével, az Alkotmány 61. §-ával, 54. § (1) bekezdésével, 55. § (1) bekezdésével és 60. § (1) bekezdésével.

Az Alkotmány 59. § (1) bekezdése a magántitok védelméhez való jogról szól. Az Alkotmány 59. §-a alkalmazásában az üzleti titok is a magántitok fogalma alá tartozik. Az üzleti titok védelmének elvét számos törvény tartalmazza, ezek a törvények az üzleti titkot részben eltérő rendelkezésekkel védik. Az üzleti titok megsértését jelentheti általában, ha az üzleti titkot jogosulatlanul szerzik meg, használják fel vagy hozzák nyilvánosságra.

Az adóeljárásban az üzleti titok védelme az adóhatóság és az adózó kapcsolatában sajátosan érvényesül.

Nyilvánvaló, hogy az adóhatóság nem fosztható meg üzleti titokra hivatkozva az olyan adatok, tények, körülmények feltárásának lehetőségétől, amely valamely adózó

adókötelezettségével függ össze. Az adózók adókötelezettségének, adóalapjának, adókedvezményének, adójának vagy költségvetési támogatásának megállapítása, illetve ellenőrzése érdekében szükséges adat megismerése az adóhatóság által az adózó adókötelezettségeinek érvényesítéséhez szükséges.

Jóllehet az ilyen adat üzleti titoknak minősülhet kívülálló, harmadik személyekkel szemben, és lehet olyan személy birtokában is, aki nem minősül adózónak, az adóhatóság feljogosítása az ilyen adattal kapcsolatban nyilatkozattételre való kötelezésre, nem sérti az üzleti titok védelmének elvét.

Az adózást érintő minden tény, adat, körülmény, határozat, igazolás vagy más irat adótitok. Az Art2. szabályozza az adóhatóság titoktartási kötelezettségét, az adótitok felhasználását, továbbítását.

Az adótitok szabályozásának elsődleges indoka a magántitok és az üzleti titok védelme. Az adótitok célja, hogy az adózói magánszférát érintő, viszonylag nagyszámú adat ne juthasson illetéktelen személy tudomására. Az adótitok szigorú szabályozása, az adóadatoknak a nyilvánosság és általában harmadik személy elől történő elzárása biztosíték, mert az adóhatóság szükségszerűen igen fontos adatok birtokába jut a bevallások, az adatszolgáltatás és az ellenőrzés útján. Az adótitok megsértését a jogrendszer végső soron büntetőjogi felelősség megállapításának lehetőségével is szankcionálja. Az adótitok megőrzésére mindazok kötelesek, akik az adóadatok feldolgozása, az adó és előleg levonása stb. során adózást érintő adótitok birtokába kerülnek.

Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Avtv. 16. §-a értelmében a személyes adatok védelméhez való alapjog állami vagy helyi önkormányzati pénzügyi érdekből korlátozható. A támadott jogszabályi rendelkezések ilyen korlátozást tartalmaznak: állami, helyi önkormányzati pénzügyi érdekből írnak elő nyilatkozattételi, tanúvallomási kötelezettséget. Az Alkotmány 70/I. §-ában megfogalmazott közteherviselési kötelezettség érvényesülése érdekében az adózást érintő üzleti titok felfedése – az adóhatóság előtt, a törvény keretei között – indokolt és szükséges lehet.

A nyilatkozattételre kötelezést az Art2. 48. §-a szerint lehetővé tevő szabály nem ellentétes az Alkotmány 59. § (1) bekezdésével és aránytalan korlátozást sem jelent.

Csak olyan adattal kapcsolatban rendelhető el, amely a magánszemély által ismert, illetve nyilvántartásában szerepel és a vele szerződéses kapcsolatban állt vagy álló adózó adókötelezettségének, adóalapjának, adókedvezményének, adójának vagy költségvetési támogatásának megállapítását, illetve ellenőrzését teszi lehetővé.

A nyilatkozattétel az Art2. rendelkezései értelmében megtagadható, ha az adózó vagy a magánszemély az eljárásban tanúként nem lenne meghallgatható, vagy a tanúvallomást megtagadhatná.

Az Art2. 5. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó, az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 29. § (3) bekezdése

szerint tanúként nem hallgatható meg *a)* az, akitől bizonyítékként értékelhető vallomás nem várható, *b)* államtitoknak, szolgálati titoknak vagy hivatásbeli titoknak minősülő tényről az, aki a titoktartás alól – az arra jogosított szervtől vagy személytől – nem kapott felmentést. A (4) bekezdés kimondja, hogy a tanúvallomás megtagadható, ha a tanú az ügyfelek valamelyikének hozzátartozója. Az (5) bekezdés szerint a tanúvallomás megtagadható az olyan kérdésben, amelyben vallomásával a tanú saját magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná.

Az Art2. azt is előírja, hogy az adózót, illetőleg a magánszemélyt ki kell oktatni jogairól és kötelezettségeiről, valamint figyelmeztetni kell a nyilatkozattétel, illetve a tanúvallomás megtagadásának következményeire. Az adóhatóság az adózó, illetőleg a magánszemély szóbeli nyilatkozatáról jegyzőkönyvet készít. A jegyzőkönyv tartalmazza a jogokra és kötelezettségekre történő kioktatást és a jogkövetkezményekre való figyelmeztetést, a nyilatkozatot, a tanúvallomást, valamint a nyilatkozattevő, illetve a tanú és a jegyzőkönyvvezető aláírását [48. § (3)–(5) bekezdés].

Ez a szabályozás nem ellentétes az Alkotmány 9. §-ával sem, az Alkotmány 70/C. §-ával pedig nem hozható összefüggésbe. Nem állapítható meg összefüggés az Alkotmány 61. §-ával, 54. § (1) bekezdésével, 55. § (1) bekezdésével és 60. § (1) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az érdemi alkotmányossági összefüggések hiánya az indítvány elutasítását eredményezi. (698/B/1990. AB határozat, ABH 1991. 716–717.; 108/B/1992. AB határozat, ABH 1994. 523–524.)

2. *a)* Az Art2. a vállalkozási tevékenységet nem folytató magánszemélynek, ha nem végez általános forgalmi adó-köteles tevékenységet és nem rendelkezik adóazonosító számmal, jövedelemadó-köteles bevételének megszerzése vagy költségvetési támogatás igénylése előtt adóazonosító jelének közlése végett az állami adóhatóságnál az e célra szolgáló nyomtatványon írásban be kell jelentenie természetes adóazonosító adatait, a nem magyar állampolgárságú magánszemély útlevélszámát és állampolgárságát is.

A bejelentés alapján az adóhatóság a magánszemély adóazonosító jelét megállapítja és arról hatósági igazolványt (adóigazolványt) állít ki. A törvény szerint az adóazonosító jel tízjegyű szám. Az adóazonosító számot az alábbiak szerint kell képezni: *a)* az 1. számjegy konstans 8-as szám, mely az adóalany magánszemély voltára utal, *b)* a 2–6. számjegyek a személy születési időpontja és az 1867. január 1. között eltelt napok száma, *c)* a 7–9. számjegyek az azonos napon születettek megkülönböztetésére szolgáló véletlenszerűen képzett sorszám, *d)* a 10. számjegy az 1–9. számjegyek felhasználásával matematikai módszerekkel képzett ellenőrző szám. Az adóazonosító jel 10. számjegyét a többi számjegy alapján kell képezni.

Az Art2. az adóazonosító jellel összefüggő bejelentést feltételhez köti: a magánszemélynek a jövedelemadó-köteles bevétel megszerzése vagy költségvetési támogatás igénylése előtt kell csak bejelentést tennie.

Az Alkotmánybíróság idézett korábbi döntése szerint csak a határozott cél nélküli, s definiált célok hiányában a különböző felhasználási célok szerint nem osztható, bármely adatot előre meg nem határozható felhasználói körök számára rendelkezésre bocsátó, „készletre” való adatfeldolgozás alkotmányellenes.

Az adóazonosító jel célhoz kötött és ágazatspecifikus, nem általánosan használható azonosító. Nem „beszélő szám”, közvetlenül nem hordoz olyan információt, mint például a személyi azonosítóban a polgár születési évének utolsó két számjegye, a születés hónapja és napja. Eredeti célján kívül másra nem használható az Art2. értelmében.

A személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény 6. § (1) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy az adózással kapcsolatos nyilvántartás azonosító kódja az adóazonosító jel.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az Art2. 20. § (1) bekezdése az Alkotmány 8. § (1) bekezdésével és 54. § (1) bekezdésével nem ellentétes.

b) Tapasztalat, hogy az adószámhoz jutó vállalkozók egy része nem kéri lefolytatni az engedélyezési eljárást, illetőleg meg sem indítja, hanem az adószám birtokában a „legális” jogállást színlelve vesz részt a gazdaság életében, bocsát ki számlát stb.

Ennek kíván gátat vetni az Art2. azzal a szabállyal amely szerint hogy törli az adóhatóság az adózót és adószámát a nyilvántartásából, ha a kérelmező nem igazolja az előírt időn belül, hogy vállalkozási szándéka komoly [Art2. 24. § (9) bekezdés *a)* pontja]. Ha a törölt adószámot később fel is használják, akkor az adóhatóság a többi adózó védelmében a „fantom” adózó adatait közzé is teheti.

Ez a szabály nem hozható kapcsolatba az ártatlanság védelmével [Alkotmány 57. § (2) bekezdése]. Nem lehet megalapozottan arra a következtetésre jutni, hogy az adószám megkérése és az engedélyezési eljárás megindítása bejelentésének időpontja között az adóhatóság mindenkit bűnösnek tekint.

Az alkotmánybírósági gyakorlat következetes abban, hogy az Alkotmány 57. § (2) bekezdésének rendelkezéséből eredő alkotmányos védelem korlátlanul nem terjeszthető ki. [26/B/1998. AB határozat, ABH 1999. 647, 650.] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az ártatlanság védelme, mint állampolgári alapjog ugyan védelmet nyújt a büntetőeljárás alá vont személynek a büntetőeljárásról kívül is, de csak a büntetőjogi felelősség kérdéseivel összefüggésben.” [719/B/1998. AB határozat, ABH 2000. 769, 773.] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság korábban rámutatott: „az ártatlanság védelmének az etikai eljárás során is, mindvégig érvényesülnie kell. Ez áll összhangban azzal, ahogy az Alkotmánybíróság 1991-től kiterjesztően értelmezi az ártatlanság védelmét. [41/1991. (VII. 3.) AB, ABH

1991, 193, 195.; 1624/B/1991 AB, ABH 1992, 509, 513.]” [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 271.]

Az Alkotmánybíróság a 941/B/1995. AB határozatban kimondta: az Alkotmány 57. § (2) bekezdésében rögzített ártatlanság vétele nem akadályozza az eljárás során közbeeső intézkedések megtételének. (ABH 1996, 548, 550.) Ugyanígy foglalt állást az Alkotmánybíróság a 32/2002. (VII. 4.) AB határozatában, (ABH 2002, 159, 160.), a 183/B/1992. AB határozatában, (ABH 1995, 598, 602.), és a 719/B/1998. AB határozatában (ABH 2000, 769, 772.).

Habár adóköteles tevékenységet általában csak adószámmal rendelkező adózó folytathat, a bejelentkezési és bejelentési kötelezettségét teljesítő adózó vállalkozáshoz való alapvető joga [Alkotmány 9. § (2) bekezdés] sem szenved aránytalan korlátozást. Az adózó érdekkörébe tartozik az, hogy adószámmal rendelkezzen. Az adószámmal rendelkezés valamely vállalkozás megkezdése feltételezhető egyike az elemének tekinthető.

„A vállalkozás joga (...) egy bizonyos, a vállalkozások számára az állam által teremtett közgazdasági feltételrendszerbe való belépés lehetőségének biztosítását, más szóval a vállalkozóvá válás lehetőségének – esetenként szakmai szempontok által motivált feltételekhez kötött, korlátozott – biztosítását jelenti. (...) A vállalkozás joga annyit jelent – de annyit alkotmányos követelményként feltétlenül –, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást.” [54/1993. (X. 13.) AB határozat, ABH 1993, 340, 341–342.]

Nem állapítható meg a jelen esetben, hogy ezek az adókötelezettségek aránytalan hátrányt jelentenek, vagy ellehetetleníthetnék a vállalkozás jogát; nem sértik az Alkotmány 9. § (2) bekezdését.

Az indítványozók az Art2. 24. § (10) bekezdését, a törlésről való értesítési kötelezettségről szóló szabályt az Alkotmány 57. § (5) szempontjából tartották alkotmányellenesnek.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az a szabály, hogy jogorvoslattal „a törvényekben meghatározottak szerint” lehet élni, utalás az eltérő szabályozási lehetőségekre; egyebek között arra, hogy a jogorvoslatnak többféle formája lehet [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.].

A jogorvoslathoz való alapvető jog tárgyilag csak a hatósági döntésekre terjed ki. Nem terjed ki a nem állami, például a munkáltatói (1129/B/1992. AB határozat, ABH 1993, 604, 605.), vagy a tulajdonosi (1534/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 602, 603.) döntésekre, és nem terjed ki az állami, de nem hatósági, például a katonai előjárói [485/B/1992. AB határozat, ABH 1992, 611, 613.; 578/B/1992. AB határozat, ABH 1993, 590, 591.; 57/1993. (X. 25.) AB határozat, ABH 1993, 349, 351.] döntésekre.

A jogorvoslathoz való jog immanens tartalma az érdemi [üggyöntő, az (elítelt) helyzetét, jogait lényegesen befolyásoló] határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége [5/1992. (I. 30.)

AB határozat, ABH 1992, 27, 31.]. A nem érdemi, nem üggyöntő határozat esetén ilyen felülvizsgálatot nem kötelező biztosítani.

Az alkotmánybíróági eljárásban a jogorvoslathoz való alapvető jog szempontjából valamely döntés érdemi, üggyöntő volta a tételes jogok által ilyenek tartott döntésekhez képest viszonylagos: a vizsgált döntés tárgya és személyekre gyakorolt hatása által meghatározott [1636/D/1991. AB határozat, ABH 1992, 515, 516.; 4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 74–75.].

A nyilvántartásból való törlés az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alkalmazásában nem minősül érdemi döntésnek. A törlés esetleg hátrányos következményei külön jogorvoslat nélkül is, viszonylag könnyen elháríthatók – akkor is, ha a törlés esetleg tévesen történt [az Art2. 5. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Áe. igazolási szabályai vagy az adókötelezettség teljesítése alapján].

A jogorvoslathoz való jog gyakorlásához – egyebek mellett – elengedhetetlenül szükséges, hogy az érintettek értesüljenek a határozatról, amely jogukat vagy jogos érdekeiket érinti és megismerhessék annak tartalmát. Az Alkotmánybíróság a 24/1999. (VI. 30.) AB határozatában (ABH 1999, 237, 244.) a jogorvoslati határidő elbírálásával kapcsolatban azt is kimondta, hogy annak „alkotmányossága önmagában ... nem ítéltető meg, e tényező mellett más elemeket is figyelembe kell venni, mindenekelőtt a jogorvoslattal megtámadható döntésről való tudomás-szerzés garانتáltóságát”.

Ugyanúgy, ahogyan a nyilvántartásba vételről elég, ha csupán értesítik az adózót, a nyilvántartásból való a törlésnél is elégséges, ha az adóhatóság értesítést küld a törlésről az adózónak [Art2. 24. § (10) bekezdés]. A kifejtettek alapján az Art2. 24. § (9) bekezdés a) pontját és (10) bekezdését támadó indítványokat az Alkotmánybíróság elutasította.

c) Az Alkotmánybíróság külön vizsgálta az Art2. 151. §-ának a visszatartási jogra vonatkozó rendelkezéseit egyrészt a költségvetési támogatást, másrészt az adó-visszaigénylést, adó-visszatérítés illetően.

c) 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Art2. szerint költségvetési támogatás általában az állami gazdaságpolitika olyan eszköze, amely a gazdaság fejlesztésének a jogalkotó által lényegesnek és fontosnak tartott céljait hivatott elősegíteni. A költségvetési támogatás – az adókedvezményekhez vagy például az agrártámogatásokhoz hasonlóan (lásd 922/B/2000. AB határozat, ABH 2001, 1444, 1452–1453.) – az állami gazdaságpolitika ösztönző eszköze.

A költségvetési támogatásra, a központi költségvetés vagy az elkülönített állami pénzalap terhére nyújtható támogatásra – mint ahogyan adókedvezményre sem – senkinek sincs az Alkotmányon alapuló alanyi joga.

Az Alkotmánybíróság az adókedvezmények alkotmányossági megítélése tárgykörében hozott határozataiban kifejtette, hogy az állam által biztosított e kedvezmények meghatározásánál a jogalkotót széles körű mérlegelési jog

illeti meg. Megállapította, hogy a kedvezményekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkotmányossági felülvizsgálata során az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag annak vizsgálata tartozik, hogy a jogalkotó mérlegelési jogának gyakorlása során nem került-e ellentétbe az Alkotmány valamely rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság nem jogosult a jogalkotói mérlegelés célszerűségi, gazdaságpolitikai szempontú vizsgálatára. [61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281.]

Az Art2. 151. § (2) bekezdése a költségvetési támogatásra jogosító feltételt határoz meg akkor, amikor az adóhatóság visszatartási jogáról rendelkezik. A költségvetési támogatás feltételeinek megállapítását illetően a jogalkotó széles körű szabadsággal rendelkezik. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy nem sérti sem az Alkotmány 9. § (1) bekezdését, sem 57. § (5) bekezdését az az előírás, amely feljogosítja az adóhatóságot a költségvetési támogatás visszatartására, ha az igénybevétel előírt feltételei nem teljesülnek.

Az Alkotmánybíróság ezért elutasította az Art2. 151. § (2) bekezdésének a költségvetési támogatás visszatartására vonatkozó rendelkezései alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt.

c) 2. Az Art2. 151. § (2) bekezdésének az adó-visszaigénylés, adó-visszatérítés visszatartására vonatkozó rendelkezésével kapcsolatban azt lehet megállapítani, hogy a költségvetési támogatáshoz képest eltérő jellegzetességekkel bír az adó-visszaigényléshez, adó-visszatérítéshez való jog.

Az Art. 2002. évi módosítását megelőzően a visszatartási jog szabályai nem az adóvégrehajtás, hanem a befizetések elszámolásának szabályai között szerepeltek. Mivel azonban a visszatartási jog gyakorlása során szintén az önként, határidőben nem teljesített fizetési kötelezettség teljesítésének kikényszerítéséről van szó, az nem más, mint az adótartozás érvényesítése érdekében alkalmazott kényszerintézkedés, amelyre az államnak az Alkotmány 70/I. §-ából folyóan alkotmányos felhatalmazása van. Funkcióját tekintve tehát a hatályos szabályozás szerint a visszatartási jog gyakorlása végrehajtási cselekménynek minősül. Ezt erősíti, hogy az Art2. az intézményt rendeltetésének megfelelően a végrehajtási eljárásról szóló részben szabályozza.

Az Art2. 151. § (2) bekezdése az adóhatóság számára biztosított visszatartási jog gyakorlását széles körben lehetővé teszi; kiterjed az állami adóhatóság e joga a más adóhatóságnál nyilvántartott adótartozás esetére is. A visszatartásról határozatban kell rendelkezni. Ha az adózónak adó-visszaigénylési, -visszatérítési igénye van, ugyanakkor az adóhatóság nyilvántartása szerint az adózónak tartozása áll fenn, az adóhatóság visszatartási jogát gyakorolva az igényelt összeg kiutalását megtagadhatja. A tartozás erejéig az adóhatóság az igényelt összeget visszatarthatja, mellyel a tartozás megfizetettnek minősül.

Az Art2. támadott szabálya beszámítási rendelkezést tartalmaz. Célja az, hogy csak olyan adózó részesüljön

adó-visszaigénylésben, adó-visszatérítésben, aki közteherviselési kötelezettségét teljesítette. Az adóhatóság e jogosítványát az adózót védő garanciális szabályok ellen-súlyozzák ki.

Amennyiben az adóhatóság határozata utóbb megalapozatlannak bizonyul, az adóhatóságnak a visszatérítendő összeg után a késedelmi pótlékkal azonos mértékű (a jegybanki alapkamat kétszerese) kamatot kell fizetnie, kivéve, ha a hiba az adózó érdekkörében felmerült okra vezethető vissza.

Habár a másodfokú adóhatóság jogerős határozata végrehajtható, a bírósági felülvizsgálat során, ha a határozat megváltoztatása, megsemmisítése várható, az adóhatóság a nehezen helyreállítható károk bekövetkezésének elkerülése érdekében a végrehajtási eljárást felfüggesztheti.

A visszatartás joga a hatóságot az általa nyilvántartott tartozás alapján illeti meg. Jóllehet előfordulhat, hogy az adóhatóság nyilvántartása téves adatot tartalmaz, nem állapítható meg, hogy nincs hatékony jogi eszköz annak kikényszerítésére, hogy a visszafizetés megtagadásának jogosságát vitató fellebbezést a másodfokú adóhatóság ésszerű időn belül elbírálja. A hatásköri és illetékességi szabályok között szerepel ugyanis az eljárási kényszerre vonatkozó rendelkezés (Art2. 71. §), valamint a törvénysértően hallgató adóigazgatási szervezettel szemben tehető felettes szervi, illetőleg bírósági intézkedési jog. Az adóhatóságok a törvénysértések többségét ugyanis az eljárási kötelezettségek elmulasztásával, indokolatlan késedelmével követhetik el. A hallgató adóhatóság ezzel – például egy kiutalást megelőző eljárás indokolatlan elhúzásával – anyagi nehézséget okozhat az adózóknak.

Mindezek alapján Art2. 151. § (2) bekezdése vonatkozásában az Alkotmány 9. § (1) bekezdése és 57. § (5) bekezdése sérelmére hivatkozó indítványokat az Alkotmánybíróság elutasította. A visszafizetés megtagadásának jogosságát vitató fellebbezés ebben a jogi környezetben az alkotmányos követelményeket kielégítő jogorvoslat; az pedig nem ismerhető fel a támadott szabályban, hogy az a piacgazdaságot, a tulajdonformák egyenjogúságát és egyenlő védelme elvét deklaráló alkotmányi szabály érvényesülését korlátozná.

d) Az elővezetésre vonatkozó szabályt [Art2. 102. § (1) bekezdés] támadó indítványt az Alkotmánybíróság nem találta megalapozottnak és azt elutasította. Az indítványozó által hivatkozott alkotmányos rendelkezések megengedik az illető alapjog törvényi úton történő korlátozását. Ez a korlátozás szükséges lehet ahhoz, hogy az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt kötelezettségen alapuló törvényi rendelkezésnek érvényt szerezzenek azzal az adózóval szemben, aki személyes megjelenési kötelezettségének önhibájából nem tesz eleget.

Az Alkotmánybíróság már állást foglalt a 46/1994. (X. 21.) AB határozatban annak a szabálynak az alkotmányosságáról, amely lehetővé tette egy másik, a haza védelmére vonatkozó alkotmányos kötelezettséggel (Alkot-

mány 70/H. §) kapcsolatban, hogy a hadkiegészítési parancsnok határozatában elrendeltek szerint a rendőrség elővezeesse azt a személyt, aki a hadkötelezettséggel kapcsolatos megjelenési kötelezettségének önhibájából nem tesz.

Az Alkotmánybíróság szerint ugyanúgy, ahogyan az Alkotmány 70/H. §-ban foglalt alkotmányos kötelezettség érvényesítéséhez szükségesnek és arányos korlátozásnak ítéltetett az említett határozatban akár az elővezetés alkalmazásának előírása is – önmagában a megjelenési kötelezettség elmulasztása esetére –, az Alkotmány 70/I. § szerinti kötelezettség érvényesítéséhez is szükséges és arányos az Art2. 102. § (1) bekezdésében foglalt szabály. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben nem látott okot arra, hogy az idézett korábbi döntésében kifejtett állásponttól eltérjen. Az eltérést nem alapozza meg az a körülmény, hogy az alkotmányos kötelezettség a jelen esetben az Alkotmány 70/I. §-án és nem a 70/H. §-án alapul, s az elővezetésre vonatkozó rendelkezések sem térnek el egymástól az eltérést indokoló módon. Az Art2. 102. § (1) bekezdése szigorúbb szabályt tartalmaz, mint a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvénynek (a továbbiakban: Hvt.) a hivatkozott határozatban vizsgált 91. §-a és ehhez kapcsolódóan a Hvt. végrehajtásáról szóló 178/1993. (XII. 27.) Korm. rendeletnek 70. §-a, mert előírja, hogy az adóhatóság vezetője által elrendelt elővezetés foganatosításához az ügyész jóváhagyása szükséges.

Az Art2. 102. § (1) bekezdését támadó indítványt az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel elutasította.

e) Az Art2. 102. § (3) bekezdésében a rendőri intézkedésre vonatkozó szabályt – az Alkotmány 55. §-ának sérelmére hivatkozva – támadó indítványt az Alkotmánybíróság a következők miatt utasította el:

E szabály értelmében ha az adózó az ellenőrzést az adóellenőr veszélyeztetésével, fenyegetésével akadályozza, az adóhatóság a rendőrségről szóló törvény szerinti rendőri intézkedés megtételét kezdeményezheti.

Az Alkotmánybíróság a 65/2003. (XII. 18.) AB határozatban a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) egyes szabályait vizsgálta. Az Rtv. tartalmazza a rendőri intézkedési kötelezettségét, az intézkedések alkalmazásának elveit és szabályait stb.; az V. Fejezet a rendőri intézkedéseket (Igazoltatás, Fokozott ellenőrzés, ruházat, csomag és jármű átvizsgálása, Felvilágosítás kérés, Elfogás és előállítás, Elővezetés, Személyek és tárgyak felkutatása, körözése, Biztonsági intézkedés, Közbiztonsági őrizet, Intézkedés magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen, Műszeres ellenőrzés, Kép- és hangfelvétel készítése, A helyszín biztosítása, Közlekedésrendészeti intézkedés, Személy- és létesítménybiztosítási intézkedés, A személyi védelemmel, illetve Védelmi Programmal kapcsolatos intézkedés) határozza meg.

A támadott szabály csupán az intézkedés megtételének kezdeményezésére jogosítja fel az adóhatóságot anélkül, hogy az adóhatóságnak az intézkedésre jogot biztosítana;

a Rendőrség az intézkedést nem az Art2., hanem az Rtv. szabályai szerint alkalmazhatja, ha annak feltételei fennállnak.

Az Art2. támadott szabálya ezért nem áll összefüggésben, s ezért ellentétben sem az Alkotmány 55. §-ával; ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

f) Az Artm. 23. §-ának az Art. 70. § (3) bekezdését módosító szabályával azonos rendelkezést tartalmazó Art2. 168. § (3) bekezdése csupán a pótlék mértékéről rendelkezik. Nem ez a szabály, hanem az Art2. más – nem támadott – rendelkezése teszi kötelezővé önellenőrzési pótlék fizetését.

Minthogy az Alkotmánybíróság indítvány alapján jár el, a jelen esetben a pótlékot intézményesítő szabályt indítvány hiányában nem vizsgálhatja, hanem csak a pótlék mértékéről szólót.

Az önellenőrzés nem kötelezettsége, hanem joga az adózónak. Az önellenőrzési pótlék a késedelmi pótlék mértékéhez igazodik, ahhoz képest kedvezőbb. Az önellenőrzéssel helyesbített adóalap és adó, illetve költségvetési támogatás bevallásával az adózó mentesül a jogszabálysértés jogkövetkezményeként egyébként előírt adóbírság és a mulasztási bírság alól, a helyesbített adó, illetve az önellenőrzési pótlék megfizetésével pedig a késedelmes adófizetéshez általában kapcsolódó, az önellenőrzés időpontjáig esedékes késedelmi pótlék alól is.

Ugyanúgy, ahogyan az adókulcs, az adómérték (az adófizetési kötelezettség mértékének) meghatározása jogalkotási mérlegelés kérdése, amelynek alkotmányossági megítélésére a gazdaságpolitikailag semleges Alkotmány az Alkotmánybíróság számára csak korlátozott mértékben ad lehetőséget [59/1995. (X. 6.) AB határozat, ABH 1995, 295.], korlátozott a lehetőség valamely adókötelezettség megsértése következményei mértékének a vizsgálatára is. Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az államnak nagy a szabadsága az állampolgárok közcélú befizetéseinek meghatározásánál (620/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 539, 541.; 961/B/1995. AB határozat, ABH 2000, 610, 611.). Alkotmányossági probléma azokban a határesetekben keletkezhet, amikor az adó vagy a szankció mértékét előíró szabály önmagában sért valamely alapvető jogot. A jelen esetben ez nem állapítható meg.

Mindezekre tekintettel a pótléknak a mértékét előíró szabály nem áll ellentétben az Alkotmány 70/I. §-ával, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

g) Az Art2. 172. § (8) bekezdése előírja, hogy ha az adózó esedékességig az adóévi várható adó összegét nem fizette meg legalább 90%-os mértékben, a befizetett előleg és az adó 90%-ának különbözete után 20%-ig terjedő mulasztási bírságot fizet. A 2. számú melléklet szól az adók, a költségvetési támogatások esedékességéről. Ennek értelmében, bizonyos esetekben, az adózónak az adóelőleget a várható, éves fizetendő adó összegére az adóév december 20-áig kell kiegészítenie.

Az Alkotmánybíróság egy korábbi döntésében (85/B/1996. AB határozat, ABH 1998, 620.) megállapított-

ta, hogy az adóelőleg jogintézménye nem alkotmányellenes. A jogalkotó dönthet úgy, hogy az adóbevételek folyamatoságának biztosítása érdekében az adóévre vonatkozóan várható bevétel egy részére már év közben igényt tart. A jogalkotó e vonatkozásban is kötve van azonban alkotmányos előírásokhoz, elsődlegesen az Alkotmány 70/I. §-ában arányosság követelményéhez.

Az Alkotmánybíróság a 35/1997. (VI. 11.) AB határozatában erről a következő, – a jelen ügyben is irányadó – megállapítást tette: „Az Alkotmánybíróság rámutat arra: az előleg jogi természetéből következik, hogy bizonyos átmeneti aránytalanságok lehetségesek az előleg címén befizetett összeg és az adófizetési kötelezettség teljes összege között. Ez azonban a végleges elszámoláskor kiegyenlítődik.

Az adóelőleg kiszámítására nézve a törvényalkotó általában többféle – alkotmányellenesnek nem minősíthető – szabályozási módot is kialakíthat. Ezeket a számítási módokat általában az jellemzi, hogy az adózók egy részénél a végelszámoláskor túlfizetés jelentkezik, míg más adózókat pótlólagos befizetésre kell kötelezni. Éppen ezért az Alkotmánybíróság az adóelőleg kiszámítási módját – bizonyos alkotmányos korlátok között – adótechnikai szabályként kezeli és nem állapít meg alkotmányellenességet pusztán amiatt, mert a törvényalkotó által több, lehetséges szabályozási mód közül kiválasztott konkrét számítási előírás magában rejt annak lehetőségét: egyes adózók a végelszámoláskor bizonyos – túlfizetesként jelentkező – összeg visszaigénylésére lesznek jogosultak.

Amennyiben azonban az előleg adókulcsa oly módon kerül megállapításra, hogy azzal az adózók teljes körére és teljes bizonyossággal megállapítható lesz az adó túlfizetése, akkor az már túllép a megengedhető átmeneti aránytalanságon, lényegét tekintve az állam javára előírt kényszerhitelezést a jogosult részéről” (ABK 1997. június–július 238, 239.).

A jelen esetben nem állapítható meg, hogy az adóelőleg-fizetési kötelezettségének eleget nem tévő adózóra vonatkozó, mulasztási bírságot előíró szabály, Art2. 172. § (8) bekezdése az Alkotmánynak a visszaható hatály alkalmazását tiltó szabályával ellentétben állna, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

h) Az adó feltételes adómegállapítása számos ország gyakorlatából ismert intézmény. Előfordulhat, hogy a bonyolult, szokatlan, atipikus ügyletek adózási, adójogi megítélése bizonytalan. A bizonytalan adózási feltételek adott esetben értelmetlenné tehetnek egy szerződést. A jogbiztonságot szolgálja, hogy a bonyolult ügyekben a Pénzügyminisztérium álláspontját kikérve születik „végleges” álláspont. Formailag a feltételes adómegállapítás az adóhatósági határozat alakját ölti. A feltételes adómegállapítás nem ad felhatalmazást a törvény normáitól való eltérésre. Sajátossága, hogy tényleges kötő ereje csak akkor lesz, ha az adózó az ügyletet ténylegesen az adott tartalommal hozza létre. Sajátossága, hogy mindig csak az adott

tényállásra alkalmazható, s nincsen precedens jellege, még ugyanazon ügyfél későbbi ügyeiben sem. Lényegét tekintve ez egy szolgáltatás az adózás megkönnyítése érdekében.

Ezt a szolgáltatást a tárgyi feltételek fennállása esetén bármely adózó, bármikor igénybe veheti. A feltételes adó-megállapítás iránti eljárás díjköteles – szemben más adóigazgatási eljárással –, a díj mértéke az érintett szerződés ügyleti értékének 1%-a, de legalább 300 ezer forint és legfeljebb 7 millió forint. Így nem állapítható meg, hogy az Art2. 132. §-a az egyenlő elbírálás elvét, a törvény előtti egyenlőség elvét és az arányos terheviselés elvét sértene. Más kérdés, hogy a díj legkisebb összegének meghatározása következtében nem minden esetben kedvező az adózónak ezzel a lehetőséggel élnie.

Az Alkotmánybíróság egy hasonló kérdésben már korábban megállapította, hogy „az igazgatási szolgáltatási és vizsgálati díjak meghatározásának mértéke viszont nem alkotmányossági kérdés, hanem a szolgáltatások és vizsgálatok jellegéhez igazodó, az engedélyezéshez fűződő körülményeket mérlegelő szabályozói döntés. A díjak összezszerúségének indokoltságát ezért az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, és nem is vizsgálhatja.” [14/1992. (III. 30.) AB határozat, ABH 1992, 338, 340.] A jelen eljárási díj összegének meghatározása sem alkotmányossági kérdés. Ezért az Alkotmánybíróság mindezekre figyelemmel azt az indítványt, amely szerint az adó feltételes megállapítása az egyenlő elbírálás elvét, a törvény előtti egyenlőség elvét és az arányos terheviselés elvét sérti, mert ezzel a lehetőséggel csak a tehetősebb adózók élhetnek, elutasította.

3. Az Alkotmánybíróság a 13/1999. (VI. 3.) AB határozatban (ABH 1999, 114.) megállapította, hogy az adójogban az adóbevételek biztosításához fűződő – kétségtelen fontos – nemzetgazdasági érdek mellett figyelembe kell venni azt a főszabályt is, amely szerint a bizonyítási kötelezettség az adóhatóságot terheli és csak kivételes esetben (pl. becslés, visszaélések), más jogosítvány vagy eszköz hiányában van mód ettől az elvtől való eltérésre.

A személyi jövedelemadó körében felmerült, általános vagyoni nyilatkozat-tételi kötelezettség vizsgálatakor [21/1993. (IV. 2.) AB határozat, ABH 1993, 172.] az Alkotmánybíróság egyik érve volt az alkotmányellenesség mellett, hogy a becslési eljárást az adózás rendjéről szóló törvény a kötelezettségét nem vagy hiányosan teljesítő, illetőleg mulasztó adózóval szemben általánosságban lehetővé teszi. A vagyoni nyilatkozat-tételi kötelezettség ezért az adóigazgatási eljárás körében is a jövedelemadó megállapításának szükségtelen és önmagában alkalmatlan eszköze – állapította meg az Alkotmánybíróság.

Az egyik indítvány a becslésnek az Art2. 109. § (1) bekezdésében meghatározott esetét kifogásolja, amely az indítványozó szerint az Alkotmány 8. § (1)–(2) bekezdését és 70/I. §-át sérti. A becslést az ellenőrzési eljárás keretében

ben, az általános szabályok szerint folytatja le az adóhatóság. Az Art2.-nek „Az ellenőrzés” című fejezetében szereplő adózói jogok ennél az adóvizsgálatnál is gyakorolhatók.

A támadott rendelkezés az adóalap becsléssel történő megállapításának az a speciális módszere, amikor az adóhatóság az adózó kiemelkedő vagyongyarapodását vizsgálja abból a szempontból, hogy annak forrása lehetett-e adózott, vagy adómentes, de bizonyítottan megszerzett jövedelem.

A közteherviselés arányosságának biztosítása érdekében szükség van az eltitkolt jövedelem utólagos adóztatására, ha az ismert jövedelem nagyságánál fogva nem lehetett a vagyongyarapodás forrása, mert a megszerzett vagyon értéke és az adóhatóság által bizonyítottan más célra elköltött adózói jövedelem a jövedelemfedezetet lényegesen meghaladja.

A törvény e célok érdekében szabályozza a becslést, mint a vagyonosodási vizsgálatnak nevezhető adóellenőrzési módot. A becslés olyan bizonyítási módszer, amely a törvényeknek megfelelő, valós adó alapját valószínűsíti. Az adóhatóságnak kell bizonyítania, hogy a becslés alkalmazásának a feltételei fennállnak, továbbá azt is, hogy a becslés alapjául szolgáló adatok, tények, körülmények, valamint a becslés során alkalmazott módszerek az adó alapját valószínűsítik [Art2. 108. § (1)–(2) bekezdés]. A törvény lehetővé teszi azt is, hogy az adózó a bevallott adóalaptól való eltérést hitelt érdemlően igazolhassa [Art2. 109. § (2) bekezdés]. Ez az adózó érdekében biztosított garanciális szabály.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Art2. 109. § (1) bekezdése nem ellentétes az Alkotmány 70/I. §-a és 8. § (1)–(2) bekezdése rendelkezéseivel. A becslés vizsgált esete szabályait törvény állapítja meg, a szabályok minden adózóra – így az állami alkalmazásban dolgozó állampolgárookra és a „feketegazdaság” szereplőire is – vonatkoznak. Az Alkotmány 8. § (2) bekezdése az alapvető jog lényeges tartalmának a korlátozását tiltja: az Alkotmány 70/I. §-a nem alapvető jogot, hanem alapvető kötelezettséget fogalmaz meg. Az indítványozó pedig nem hívott fel alapvető jogot a vizsgált szabállyal kapcsolatban, amelynek lényeges tartalmát az Art2. 109. § (1) bekezdése korlátozná.

4. Az Alkotmánybíróság visszautasította az Artm. 27., 28., 29. és 34. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt, mert az indítvány e szabályok tekintetében hiányos volt; nem jelölte meg az Alkotmánynak azt a konkrét szabályát, amelyet e rendelkezések az indítványozó véleménye szerint sértenek.

5. Az Alkotmánybíróság visszautasította az Art. 48. § (4) bekezdés a) pontjához kapcsolódó pénzügyminisztériumi jogértelmezés alkotmányellenességének vizsgálatára irányuló indítványt is, mert az Alkotmánybíróságnak

– az Abtv. 1. §-ából következően – nincs önálló hatásköre jogértelmezés alkotmányellenességének vizsgálatára.

6. Az Art2. 55. § (3) bekezdését támadó indítvány érdemi eljárásra alkalmatlan. Az Abtv. 22. § (2) bekezdése szerint az indítványnak a kérelem alapjául szolgáló ok megjelölése mellett határozott kérelmet kell tartalmaznia. Ez azt jelenti, hogy az indítványozónak meg kell jelölnie nemcsak a jogszabályt, hanem a jogszabálynak azt a konkrét rendelkezését, amelyet az Alkotmánynak ugyancsak valamely konkrét rendelkezésébe ütközőnek tart (440/B/1993. AB végzés, ABH 1993, 910.).

Az indítvány külön alkotmányi hivatkozás nélkül sérelmezte az Art2. 55. § (3) bekezdését, mert a jelentős adóhiánnyal rendelkezők adózók adatainak közzététele „személyiségi jogok sérelmével járhat”.

Az Alkotmány számos olyan alapvető jogot tartalmaz, amelyekhez hasonló jogokat a Ptk. a személyiségi jogok között szabályoz.

Az indítvánnyal ezért megállapítható, hogy az nem tartalmaz az Alkotmánybíróság érdemi eljárásának alapjául megkívánt határozott kérelmet, nem hivatkozik az Alkotmány konkrét rendelkezésére, ezért az indítványt az Alkotmánybíróság visszautasította.

Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 41. §-a alapján rendelte el.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Éva s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 1461/B/1995.

Dr. Bihari Mihály alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a rendelkező rész A) 1. pontjával, amelynek alapján az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek minősíti, és 2004. december hó 31. napjával megsemmisíti az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art2.) 103. § (1) és (2) bekezdését.

Nem értek egyet a rendelkező rész A) 1. pontjához fűzött indokolással és az abban kifejtettekkel sem.

Az Art2. 103. § (1) és (2) bekezdése összefüggésben van az Alkotmány 70/I. §-ával, amely szerint „Minden természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet köteles jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelően a közterhekhez hozzájárulni.”

A határozat A) 1. pontjába foglalt megsemmisítés következtében álláspontom szerint az adóhatóságnak az Alkotmány 70/I. §-ában megfogalmazott állampolgári kötelezettség teljesítésének az ellenőrzésére és kikényszerítésére irányuló tevékenysége veszít hatékonyságából, s ezáltal veszélybe kerül a közterhekhez való hozzájárulás alkotmányos kötelezettségének a teljesülése. Az Art2. 48. §-a, 55. §-a, 101. és 102. §-ai rendelkeznek azokról a jogosítványokról, amelyek biztosítják azt, hogy az állami adóhatóság feladatait végrehajtsa. Ezek közé tartozik az adóhatóságnak az a joga, hogy nyilatkozattételre kötelezheti az adózót, illetve, hogy közzé teheti azon adózók nevét és adatait, akik esetében jogerőre emelkedett határozatával – magánszemélyek esetében 10 millió, más adózók esetében 100 millió forintot meghaladó összegű – adóhiányt állapított meg az előző negyedévre.

Az adóhatóság az Art2. 101. § (1) bekezdése alapján személyazonossága igazolására hívhatja fel az adóköteles tevékenységet folytató, vagy az ilyen tevékenységben közreműködő magánszemélyeket. Az igazoltatás megtagadása esetén azonban a személyazonosság megállapítására az adóhatóságnak már nincs joga, ehhez a rendőrség közreműködését veheti igénybe [Art2. 101. § (3) bekezdés].

A szabályszerű idézés ellenére meg nem jelenő és távolmaradását megfelelően nem igazoló személy elővezetését az adóhatóság vezetője rendelheti el, az elővezetés fogantatásához azonban az ügyész jóváhagyása szükséges [Art2. 102. § (1) bekezdés].

Az adóellenőr rendőri intézkedés megtételét kezdeményezheti a rendőrségről szóló törvény szerint, ha az adózó az ellenőrzést az adóellenőr veszélyeztetésével, fenyegetésével akadályozza [Art2. 102. § (3) bekezdés].

Az adóhatóság feladatait a felsorolt intézkedések nélkül képtelen lenne ellátni. Megítélésem szerint azonban ennél erősebb jogosítványokra is szükség van ahhoz, hogy az adóhatóság feladatait megfelelően elláthassa. Az Art2. 103. § (1) és (2) bekezdése ezeket az erősebb jogosítványokat tartalmazza, amelyek kétségtelenül érintik az adózók alapvető (személyiségi) jogait. Az alapvető (személyiségi) jogok korlátozására – az Alkotmány 8. § (2) bekezdésének megfelelően – törvényben kerül sor, ezek a korlátozások alkotmányos kötelezettség teljesítésére irányulnak, az alapvető (személyiségi) jog lényeges tartalmát nem érintik, a cél eléréséhez szükségesek és a korlátozás arányban áll a cél elérésével. Az Art2. 103. § (1) bekezdésében az adóellenőr számára biztosított azon jogosítvány, amely

szerint a vállalkozási tevékenységgel összefüggésbe hozható helyszínt, helyiséget és gépjárművet, valamint annak rakományát átvizsgálhatja, a cél eléréséhez feltétlenül szükséges intézkedés. Az átvizsgálásra azonban csak akkor kerülhet sor, ha nyilvántartás, vagy más azonosított és ellenőrzött forrásból származó adatok alapján valószínűsíthető, hogy az adózó az adókötelezettség szempontjából jelentős tárgyi bizonyítási eszközt elrejt, a vállalkozás valós körülményeit leplezi. Az adóellenőr átvizsgálási jogosítványa tehát szigorúan meghatározott feltételekhez kötött, jelentős tárgyi bizonyítási eszközre vonatkozik és kizárólag az adózó adókötelezettségével összefüggő tárgyi eszközeire vonatkozik. A személyiségi jogok korlátozása szükséges és arányos az alkotmányos kötelezettség teljesítése szempontjából. Ugyanez mondható el az adóellenőr lakás átvizsgálására vonatkozó jogosultságáról is, mivel a törvényalkotó az átvizsgálást arra az esetre szűkíti, amikor a lakás valamely helyisége a vállalkozási tevékenység helyszíne is egyúttal.

Az Art2. 103. § (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy az adóhatóság határozatával lefoglalja a tárgyi bizonyítási eszköznek minősülő dolgot. Az adóhatóság ezen intézkedéséhez adóhatósági határozatra van szükség, mely határozat meg kell, hogy feleljen a hatósági határozatokkal szemben támasztott döntési, indokolási és érvényességi feltételeknek.

Az Art2. 97. § (4) bekezdése az adóellenőrzési eljárásban – főszabályként – az adóhatóság kötelezettségévé teszi a tényállás tisztázását és az ennek alapjául szolgáló tények bizonyítását. Az Art2. 103. § (1) bekezdése a tényállás tisztázására vonatkozó kötelezettség teljesíthetősége, és a tényállás alapjául fekvő tények eredményes bizonyíthatósága érdekében jogosítja fel az ellenőrzést végző adóellenőrt a vállalkozási tevékenységgel összefüggésbe hozható helyszínt, helyiség és gépjármű átvizsgálására, valamint a helyszínen talált gépjármű rakományának az ellenőrzésére. (Ugyanezen célokat szolgálja az Art2. 103. § (2) bekezdésében az átvizsgálás során talált, tárgyi bizonyítási eszköznek minősülő dolognak az ellenőrzést végző adóhatóság határozatával elrendelhető lefoglalása is abban az esetben, ha annak újabb elrejtésétől, megsemmisítésétől vagy értékesítésétől lehet tartani.) Az adókötelezettség szempontjából jelentős tárgyi bizonyítási eszköz elrejtése, illetőleg a vállalkozás valós körülményeinek a leplezése olyan jogellenes adózói magatartások, amelyek akadályozzák az ellenőrzést lefolytató adóhatóságot a tényállás feltárására vonatkozó törvényi kötelezettségének a teljesítésében és veszélyeztetik, végső soron meg is hiúsíthatják – a főszabályként – az adóhatóság oldalán fennálló bizonyítási teherből eredő eredményes bizonyítás lehetőségét. Az Art2. 103. § (1) és (2) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezések megsemmisítése esetén az adóellenőrzés során feltárt tényállás szempontjából meghatározó jelentőségű tények válhatnak utóbb bizonyíthatatlanná, illetve az

ezen tények bizonyítására szolgáló tárgyi bizonyítási eszközök kieshetnek a bizonyítási eszközök köréből.

A fentiekből következően az Art2. 103. § (1) és (2) bekezdésében az adóhatóság számára lehetővé tett, feltételekhez kötött alkalmazható és csak a cél elérése érdekében igénybe vehető jogosítványok (átvizsgálás, lefoglalás) arányban állnak az alkotmányos kötelezettség teljesítésével és nem korlátozzák szükségtelenül és aránytalanul a személyiséghez fűződő alkotmányos jogokat.

Az Art2. 103. § (1) és (2) bekezdésének a megsemmisítésével kifejtettek alapján nem értek egyet.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. pontjával és az ahhoz fűzött indokolással, ezért e vonatkozásban különvéleményt jelentek be. Véleményem szerint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 103. §-ának (1) bekezdése – és járulékosan ehhez kapcsolódóan a (2) bekezdése – nem sérti az Alkotmány 59. § (1) bekezdését, tehát nem alkotmányellenes, és ezért nem kellett volna megsemmisíteni. Álláspontom szerint ezért az ezt célzó indítványt el kellett volna utasítani.

Az adóellenőrzés szempontjából releváns tárgyi bizonyítási eszközök felderítése, felkutatása, beszerzése, illetve biztosítása érdekében végrehajtott helyszíni (lakás, raktár, helyiség, telep, üzlet, gépjármű stb.) átvizsgálás – majd a szóban forgó tárgyak esetleges lefoglalása függetlenül attól, hogy utóbb sor kerül-e büntetőeljárásra vagy sem – kétségtelenül korlátozza, illetve érintheti a magánlakás vagy a magántitok Alkotmányban biztosított sérthetlenségét. Az alkotmányos alapjogok ilyen jellegű korlátozása azonban nem éri el az alkotmányellenesség szintjét az alábbiak miatt, mert az

a) törvényben történik és nem érinti alapvető jog lényeges tartalmát, összhangban az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével;

b) szükséges, mert bizonyos kényszerselekmények és intézkedések foganatosítása nélkül az adóhatóság nem teljesíthetné törvényben előírt feladatát és ekként a közteherviselésnek az Alkotmány 70/I. §-ában deklarált elve az egyes adóalanyok vonatkozásában folytán sérelmet szenvedhetne;

c) arányos, mert csak olyan ellenőrzött – ténybeli – adatok alapján lehet a kifogásolt intézkedéseket foganatosítani, amelyek az adórendelkezések kijátszására, tehát

jogsértő magatartásra engednek következtetést levonni, másrészt az alapjogot korlátozó intézkedések nem haladják meg az egyszerű ellenőrzés, vizsgálat és ideiglenes lefoglalás mértékét.

Egyebekben csatlakozom dr. Bihari Mihály alkotmánybíró úr különvéleményéhez.

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 27/2004. (VII. 7.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának az állattartás helyi szabályairól szóló 19/2001. (V. 7.) sz. rendelete 17. § (1) bekezdésének negyedik mondata, 20. § (2) bekezdés második mondata, 28. § (1) bekezdés „korlátozása vagy megtiltása” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azokat a jelen határozat kihirdetése napjával megsemmisíti.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának az állattartás helyi szabályairól szóló 19/2001. (V. 7.) sz. rendelete 28. § (1) bekezdése a következő szöveggel marad hatályban:

„28. § (1) Az állattartás megengedhetősége tekintetében önkormányzati hatósági eljárás keretében a polgármester jár el.”

2. Az Alkotmánybíróság a Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának az állattartás helyi szabályairól szóló 19/2001. (V. 7.) sz. rendelete 17. § (1) bekezdés első és második mondata, 20. § (3) bekezdése, 24. § (2) bekezdése, valamint 26. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának a helyi állattartásról szóló 16/1993. (V. 12.) sz. rendelete 14. §-a, 15. §-a, 24. §-a és 28. §-a, valamint a Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának a helyi állattartásról szóló 16/1993. (V. 12.) sz. rendelete módosításáról szóló 36/1999. (XI. 8.) számú rendelete

alkotmányellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybírósághoz két indítvány érkezett Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának a helyi állattartásról szóló 16/1993. (V. 12.) sz. rendelete (a továbbiakban: Árl.), valamint az azt módosító 36/1999. (XI. 8.) számú rendelete (a továbbiakban Árlm.) egyes rendelkezései alkotmányellenességének megállapítására.

Az egyik indítványozó az Árl. számos rendelkezését támadta. Az Árl. 14. §-át azért tartotta alkotmányellenesnek, mert az Árl. III. sz. melléklete 1. pontjában felsorolt ebajták tartását az állategészségügyről szóló 1981. évi 3. törvényerejű rendelettel, valamint annak végrehajtásáról szóló 6/1981. (IV. 12.) MÉM rendelettel, továbbá az állatviadalkok tilalmáról és egyes küzdő ebek behozatali, tenyésztési tilalmáról szóló 15/1994. (II. 1.) Korm. rendelettel ellentétesen tiltotta meg. Ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését.

Az Árl. 15. §-át azért tartotta alkotmányellenesnek, mert az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 28/1981. (XII. 30.) MÉM. rendelettel ellentétesen szabályozta az ebek Polgármesteri Hivatalnál történő nyilvántartásba vételét. Ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését.

Az Árl. 16. §-át azért tartotta alkotmányellenesnek, mert az ebek nagyságától, támadókedvétől, illetve térgényétől tette függővé, hogy egy ingatlanon (lakásban) megengedett egy eb mellett tartható-e még egy. Ez ellentétes az állategészségügyről szóló 1981. évi 3. törvényerejű rendelettel, valamint az annak végrehajtásáról szóló 6/1981. (IV. 12.) MÉM rendelettel, amely alapján csak közegészségügyi szempont képezheti a korlátozás alapját. Emellett a társasházakról szóló 1977. évi 11. törvényerejű rendelet 13. § (1) bekezdésével ellentétes az Árl. 16. §-a. Az ugyanis nem telepíthetne a közös képviselőre jogkört – egy helyett két eb tartásának engedélyezése – a társasházi közgyűlés egyetértése nélkül, mert ezáltal „olyan jogviszonyokba avatkozik bele, melyek szabályozása – magasabb szintű jogszabály alapján – a társasház közgyűlésére tartozik”.

Az Árl. 16. §-a emellett magasabb szintű jogszabállyal – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénnyel (a továbbiakban: Ptk.) – ellentétesen állapított meg tulajdonkorlátozást a nem önkormányzati tulajdonban álló lakásokra.

Magasabb szintű jogszabállyal – a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatás-

körének megállapításával kapcsolatos földművelésügyi ágazati jogszabályok módosításáról szóló 19/1992. (I. 28.) Korm. r. 1. § d)–f) pontjával – ellentétes, hogy az Árl. 16. § (1) bekezdése „egy éven belül ismételt esetben meg-alapozott bejelentés” alapján előírja az ebtartás megszüntetését. Emellett a bejelentés fogalma pontatlan, ezért a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 18. § (2) bekezdésével is ellentétes, továbbá ezzel a rendelkezéssel Árl. olyan hatósági jogkört kreált, amelyre nem volt felhatalmazása. Az Árl. 16. § (2) bekezdésével kapcsolatban azt kifogásolja, hogy nem állapítható meg (fajta szerint) azon ebek köre, amelyek tartási tilalom alá esnek. Az Árl. 16. § (3) bekezdésével összefüggésben az indítványozó szerint az sem egyértelmű, hogy a bekerített magánlakás esetében a polgármesteri hivatal adhat-e felmentést a legfeljebb két eb tartását engedélyező rendelkezés alól. Ezért az Árl. 16. §-a ellentétes az Alkotmány 13. § (1)–(2) bekezdésével, 44/A. § (2) bekezdésével, valamint 44/B. § (3) bekezdésével.

Az Árl. 19. § (2)–(4) bekezdését azért tartja az indítványozó alkotmányellenesnek, mert az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 28/1981. (XII. 30.) MÉM rendelet 29. sz. mellékletével ellentétesen követeli meg az oltás tényét igazoló műanyag lap rögzítését sétáltatáskor az eb porázára vagy nyakörvére, ha ennek hiányában sétáltatja az ebet az ebtartó szabálysértést követ el, még akkor is, ha az oltási bizonyítványt magánál tartja. Az ebet sétáltató személy életkorának meghatározására – amely 14 év – az önkormányzatnak nem volt felhatalmazása, ezért ez is alkotmányellenes. A „zabolázás” kifejezés pedig miután a lovakkal kapcsolatos, „mulatságos hatást kelt”, ezért ellentétes a Jat. 18. § (2) bekezdésével. Az Árl. 19. § (2)–(4) bekezdése ezért sérti az Alkotmány 8. § (2) bekezdését, 44/A. § (2) bekezdését, valamint 70/A. §-át.

Az Árl. 23. § (3) bekezdése az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 28/1981. (XII. 30.) MÉM rendelet 35. § (3) bekezdés i) pontjának szövegét nem pontosan vette át, ezért magasabb szintű jogszabállyal ellentétes. Ez ellentétes az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésével.

Az Árl. 24. §-a magasabb szintű jogszabály felhatalmazása nélkül „kreál[t] saját maga számára” hatósági jogkört, amikor a város területén ebtenyésztet, ebmegőrző létesítést a polgármesteri hivatal engedélyéhez kötötte. Ez ellentétes az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésével és 44/B. § (2)–(3) bekezdésével.

Az Árl. 25. § (2) bekezdése azért alkotmányellenes, mert felhatalmazás nélkül szabályozott úgy, hogy „a korábbi rendelet alapján szabályszerűen tartott, de ezen rendelet hatálybalépését követően tiltás, vagy korlátozás alá eső ebek elhullásukig tarthatók, kivéve ha az ebtartási szabályok megsértése miatt megszüntető vagy korlátozó intézkedést kell hozni”. Ez ellentétes az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésével.

Az Árl. 28. §-a alkotmányellenességét azon az alapon állította, hogy az ebtartás szabályainak megsértése esetén

a szabálysértési bírság legfelső határa magasabb, mint más állatok tartásával kapcsolatos szabályok megsértése esetén. Ez az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésével és 70/A. §-ával ellentétes.

A megyei közigazgatási hivatal vezetője törvényességi ellenőrzési eljárása során törvényességi észrevételt tett, amelyben az Árlm. 1. §-a alkotmányellenességét állította. A képviselő-testület a törvényességi észrevételben foglaltakat nem fogadta el, ezért a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 99. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybírósághoz fordult. Álláspontja szerint az Árlm. 1. §-a az Alkotmány 70/A. §-ával ellentétes, mivel az Árlm. az Árl. 2. sz. melléklete által meghatározott egyik állattartási övezetből sorolt át négy utcát egy másik állattartási övezetbe. Az Árlm. következtében a rendelet által érintett négy utcában a lakók „állattartási lehetősége – a településrészt többi lakóihoz képest – nagymértékben beszűkült (...)”.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Árl.-t és az Árlm.-t a Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának az állattartás helyi szabályairól szóló 19/2001. (V. 7.) sz. rendelete (a továbbiakban: Ár2.) hatályon kívül helyezte. Egyúttal megállapította azt is, hogy az egyik indítvány által támadott egyes rendelkezések, így az Árl. 16. §-a, 19. § (2)–(4) bekezdése, 25. § (2) bekezdése változatlan, vagy tartalmilag azonos szöveggel kerültek szabályozásra az Ár2.-ben, így az Alkotmánybíróság eljárását erre tekintettel folytatta le. Az Árl. 16. §-ában foglaltakat – a (2) bekezdésében foglaltak kivételével – az Ár2. 17. §-a, az Árl. 19. § (2) bekezdésében foglaltakat az Ár2. 20. § (2) bekezdése, az Árl. 19. § (3)–(4) bekezdésében foglaltakat az Ár2. (3) bekezdése, az Árl. 23. § (3) bekezdését az Ár2. 24. § (2) bekezdése, az Árl. 25. § (2) bekezdésében foglaltakat az Ár2. 26. § (2) bekezdése tartalmazza.

II.

Az Alkotmánybíróság rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi rendelkezések figyelembevételével hozta:

1. Alkotmány:

„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.”

„44/A. § (2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

„44/B. § (3) Törvény vagy kormányrendelet államigazgatási feladatot, hatósági hatáskört állapíthat meg a jegyzőnek, és kivételesen a képviselő-testület hivatala ügyintézőjének is.”

2. Az állattartás hatályos szabályozására vonatkozó Ár2. vizsgált rendelkezései:

„16. § Az eb közterületen való sétáltatásakor az oltási bizonyítványt az ebet sétáltató személynek magánál kell tartania és azt szükség esetén (harapás stb.) be kell mutatnia.

17. § (1) Az I–IV. sz. állattartási övezetek lakótelepein, olyan lakóépületben, ahol két vagy több lakás van – az eb korától függetlenül – lakásonként csak egy eb tartható, kivéve az egyes lakásonként kerítéssel elhatárolt telekrésszel, illetve ennek hiányában a szabályosan kialakított kennelrel rendelkező, ebbe a kategóriába tartozó lakóépületeket.

A lakóközösség ügyeinek intézésére feljogosított személy (testület), illetve a bérbe adó írásbeli beleegyezése esetén lakásonként további egy eb tartható. E kedvezményt csak a kifejezetten kis testű, nem támadó természetű, zajt nem okozó és természeténél fogva kisebb térigényű ebek kaphatnak. Amennyiben egy éven belül ismételt esetben megalapozott bejelentés érkezik az előbbi engedéllyel rendelkező ebtartó terhére, úgy el kell rendelni valamennyi eb tartásának megszüntetését.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt épületekben nem tarthatók veszélyes vagy veszélyesnek minősített ebek.

(3) Veszélyes vagy veszélyesnek minősített eb nem szolgálhat vakvezető vagy jelző célokat.

(4) Az (1)–(2) bekezdésekben foglalt tilalmakon túlmenően ingatlanonként legfeljebb két eb tartható a veszélyes és a veszélyesnek minősített ebek kivételével.

(5) Az ebek szaporulata legfeljebb 3 hónapos korig tartható az előzőekben engedélyezett létszám felett.”

„20. § (2) Az ebet sétáltatni olyan közterületen lehet, ahol azt a tábla nem tiltja.

Sétáltatás alkalmával – a pórásra, nyakörvre – rögzíteni kell a tárgyevi oltás alkalmával kapott, oltás tényét tartalmazó műanyaglapot.

Veszélyes vagy veszélyesnek minősített ebek nyakörvén „VESZÉLYES” feliratú, szabványos azonosító biléta használata kötelező!

A 4. sz. mellékletben rögzített, az ebek futtatására kijelölt helyeket, illetve annak határait a Polgármesteri Hivatal „Ebfuttató terület” feliratú táblával köteles ellátni, valamint a kijelölt területek fertőtlenítéséről évente egy alkalommal – közérdekű közlemény megjelentetését követően – gondoskodni.

(3) Futtatást csak 14 éven felüli személy láthat el, aki szükség esetén ebét köteles féken tartani (zabolázni) és gondoskodni arról, hogy az eb a terület határait ne hagyja el.

A 3. sz. mellékletben felsorolt ebeket csak a 18. életévet betöltött személy, veszélyes, illetve veszélyesnek minősített ebek esetén az eb tulajdonosa, illetve az eb felügyeletét ellátó természetes személy kísérheti.”

„24. § (2) A Közterület-felügyelet által befogott ebet – tartási költségek megtérítése mellett – a tulajdonos 14 napon belül kiválthatja.”

„26. § (2) A korábbi rendelet alapján szabályszerűen tartott, de ezen rendelet hatálybalépését követően tiltás, vagy korlátozás alá eső ebek elhullásukig tarthatók, kivéve ha az ebtartási szabályok megsértése miatt megszüntető, vagy korlátozó intézkedést kell hozni.”

„28. § (1) Az állattartás megengedhetősége, korlátozása vagy megtiltása tekintetében önkormányzati hatósági eljárás keretében a polgármester jár el.

(2) Az állattartást meg kell tiltani, ha

a) az állattartás jogszabályba ütközik vagy e rendeletben meghatározott feltételei nem biztosíthatók,

b) az állattartó – előzetes hatósági figyelmeztetés ellenére – az állattartás jogszabályban szabályozott feltételeit nem biztosítja,

c) az előírt feltételek megtartása mellett is az állattartás a környék lakóinak és intézményeinek nyugalma zavarja.”

III.

Az indítvány részben megalapozott.

1. Miután az Árh. indítvánnyal támadott egyes rendelkezéseit az Árh. tartalmilag azonos módon szabályozta, így az Alkotmánybíróság eljárását ezen szabályozás tekintetében folytatta le.

Az Árh. 17. §-ában foglaltakat az indítvány több szempontból is támadta.

1.1. Egyrészt azért, mert az Árh. az önkormányzat meghatározott területén található ingatlanok és lakások vonatkozásában egynél több eb tartásához a hozzájárulás megadására a lakóközösség ügyeinek intézésére feljogosított személy (testület) jogosult, illetve a bérbeadó. Az indítvány szerint ez a szabályozás magasabb szintű jogszabállyal – az időközben már hatályon kívül helyezett társasházakról szóló 1977. évi 11. tvr. 13. § (1) bekezdésében foglaltakkal – ellentétes. Az önkormányzat rendeletében nem telepíthet jogkört a közgyűlés hozzájárulása nélkül. Emellett az Alkotmányban biztosított tulajdonhoz való jogot sérti ez a rendelkezés, mert nem önkormányzati tulajdonban lévő lakások esetén korlátozta a tulajdonosi (bérbeadói) jogokat.

A lakók közötti jogviták megelőzése a helyi szintű jogszabályalkotás hagyományos szabályozási tárgyköre. Az állattartás kérdését a helyi önkormányzatok általában a köz érdekében, a helyi lakóközösség békés együttélésének védelme és a jogviták elkerülése céljából szabályozzák. Így az Árh. 17. §-a esetében a szomszédos lakások, illetve ingatlanok tulajdonosai tulajdonhoz (zavartalan használatához) való joga garantálása érdekében állapít meg korlátozásokat.

Az Alkotmánybíróság 23/2000. (VI. 28.) AB határozatában is utalt arra, hogy amikor az önkormányzat az állattartás rendjét a társasházi lakóközösségek vonatkozásában

is szabályozta, akkor a közérdek alapján járt el és hajtott végre közcélú tulajdonkorlátozást. Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy az önkormányzat mint jogalkotó szerv mérlegelési jogkörében jogosult dönteni arról, hogy mennyire támaszkodik a lakóközösségek önszabályozására és – a törvények keretei között – mennyiben érvényesíti a közérdek védelmét rendelete révén. A közérdek védelme érdekében tehát az önkormányzat jogosult rendeletet alkotni, ám nem terjeszkedhet túl az Alkotmányban és törvényekben meghatározott jogalkotási jogosultságán. (ABH 2000, 134, 136–137.)

Mindezek alapján az indítványozó azon felvetését, hogy az önkormányzat nem volt jogosult nem önkormányzati tulajdonban lévő lakások tekintetében szabályozni a kutyatartást, és korlátozni a tulajdonosi jogokat, elutasította.

1.2. Az önkormányzat az egynél több kutya tartásához való hozzájárulást a közös képviselőnek, illetve a bérbeadónak tette lehetővé. Ez az indítványozó szerint azért alkotmányellenes, mert az Árh. a közgyűlés hozzájárulása nélkül telepített jogkört a közös képviselőhöz.

A társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Tht.) 26. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a társasház házirendje szól a külön tulajdon tekintetében az építési-szerelési munka, és a zajjal járó más tevékenység végzésének a lakhatás nyugalma szolgáló szabályairól, amely szabályok azonban nem lehetnek elmentések az ezen kérdéskört szabályozó külön jogszabályokkal. A Tht. tehát nem zárja ki azt, hogy más jogszabály a társasház házirendje körébe tartozó kérdésre nézve szabályozzon, és akár a közös képviselőre további jogkört telepítsen. Ebben a tekintetben is irányadó az, amit az Alkotmánybíróság az 1.1. pontban kifejtett: hogy a helyi közügyek szabályozása tekintetében az önkormányzat – önálló, illetve a magasabb szintű jogszabályok keretei között felhatalmazáson alapuló – rendeletalkotási jogkörrel rendelkezik.

Az Árh. 17. §-a az ebtartáshoz való hozzájárulást magasabb szintű jogszabályokkal nem ellentétesen szabályozta, ezért az indítványt ebben a részében is elutasította.

1.3. Az indítványozó támadta az Árh. 17. §-át azért is, mert az Árh. az önkormányzat meghatározott területén található ingatlanok és lakások vonatkozásában egynél több eb tartását a közegészségügyi szempontokon túlmenő követelményeknek való megfeleléshez kötötte. Az engedély megadásának ugyanis az a feltétele, hogy az eb „kifejezetten kis testű, nem támadó természetű, zajt nem okozó és természeténél fogva kisebb térigényű” legyen. Ez az indítványozó szerint magasabb szintű jogszabállyal – az állategészségügyről szóló 1981. évi 3. törvényerejű rendelettel, valamint az annak végrehajtásáról szóló 6/1981. (IV. 12.) MÉM rendelettel – ellentétes.

Az állatok védelmére, megfelelő tartására vonatkozóan jelenleg az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. tör-

vény (a továbbiakban: Áeü.), valamint az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Átv.) tartalmaz rendelkezéseket. Az Átv. 4. és 5. §-a szabályozza az állat tartásának általános szabályait. Az Áeü. 3. és 4. §-a ehhez képest egy speciálisabb kérdést: az állattartás közegészségügyi követelményeit szabályozza. Az Átv. 4–5. §-a alapján nem pusztán közegészségügyi, hanem további feltételekre (például az állat fajára, fajtájára, életteni szükségleteire, nemére, korára, életteni állapotára) is figyelemmel kell lenni az állattartás körében.

Az önkormányzat tehát akkor, amikor az állattartás helyi szabályait határozza meg, nem alkalmazhat olyan szabályozást, amely csak egyetlen szempontot: a közegészségügyi követelményeket veszi figyelembe, mivel a szabályozás célja nem csupán a közegészségügyi követelmények érvényre juttatása, hanem általában véve a lakóközösség békés együttélésének elősegítése és a jogviták megelőzése. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében elutasította.

1.4. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy az állattartás nem szüntethető meg azon az alapon, hogy „egy éven belül ismételt esetben megalapozott bejelentés” érkezik, továbbá hogy ilyen tartalmú eljárás megalkotására az önkormányzatnak nem volt felhatalmazása. Ez a rendelkezés ellentétes a helyi önkormányzatok és szerveik, a közársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatáskörének megállapításával kapcsolatos földművelésügyi ágazati jogszabályok módosításáról szóló 19/1992. (I. 28.) Korm. r. 1. § d)–f) pontjával. Az ebtartás korlátozására vagy megszüntetésére – ebben az esetben is – az Árt. 28. § (1) bekezdése alapján a polgármester jogosult.

Az állattartással kapcsolatos szabályok (állatvédelmi szempontból történő) megsértése esetén – mint amilyen például a mozgásigény lehetővé tételének elmulasztása – a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköréről szóló 245/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 7. §-a alapján jogosult – többek között – az állattartás megtiltására, illetve korlátozására. A Kr. alapján a jegyző az Átv. egyes rendelkezései megsértése esetén mérlegelhet, hogy az állattartót meghatározott cselekmény végzésére, túrésra vagy abba-hagyására kötelezi-e. Az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet emellett lehetővé teszi a jegyző számára, hogy az állattartás Átv.-ben meghatározott szabályainak megsértése esetén akár bírságot is alkalmazhat.

Ugyanakkor az állattartással kapcsolatban – ha az állat zajos, vagy más okból zavarja mások, így különösen a szomszédok birtoklását – a Ptk. 191. §-a alapján a birtokvédelemmel kapcsolatos jegyzői eljárásra kerülhet sor a birtoklásban való zavarástól számított egy éven belül.

Ebben a körben kérni lehet a jegyzőtől a zavarás megszüntetését, illetve az eredeti állapot helyreállítását.

Az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal. Az Ötv. 16. § (1) bekezdése pedig előírja, hogy a képviselő-testület a törvény által nem szabályozott társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására, önkormányzati rendeletet alkot.

„Az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott arra, hogy az önkormányzati rendeletekben a kötelező erejű jogszabályi rendelkezések megismétlése szükségtelen, emiatt törvénysértést nem állapított meg. Az Ötv. 15. § (1) bekezdése alapján minősített többség szükséges a 10. § a), b), e), f), g) pontjaiban, 14. § (2) bekezdésében és a 12. § (4) bekezdésének b) pontjában, valamint a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyek eldöntéséhez. Az SzMSz 22. § (8) bekezdése a minősített többséget igénylő ügyek körében sorolta fel az Ötv. 10. § a)–m) pontjaiban meghatározott valamennyi ügyet, tehát az Ötv. által megjelölt ilyen ügyeket is. A felsorolás azonban nem tartalmazta az Ötv. 14. § (2) bekezdésében, valamint a 12. § (4) bekezdés b) pontjában meghatározott ügyeket. Az Alkotmánybíróság hasonló esetben már megállapította, hogy amennyiben önkormányzati rendelet a szabályozásába jogszabályban foglalt taxációt vesz át, abban az esetben annak a jogbiztonság érdekében teljes körűnek kell lennie.” [9/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 228, 230–231.]

Az Árt. 17. § (1) bekezdésének negyedik mondata egy éven belüli ismételt és megalapozott bejelentés alapján a polgármesternek tette lehetővé valamennyi eb tartásának megszüntetését. Ezzel az Árt. 17. § (1) bekezdés negyedik mondata alapján korlátozza a birtokvédelem lehetőségét, hiszen a Ptk. 191. § (1) bekezdése nem követeli meg azt, hogy egy éven belül ismételtlen kerüljön sor a birtoklásban zavarás miatt a birtokvédelmi eljárás kezdeményezésére. Önmagában a zavarás ténye elegendő az eljárás kezdeményezéséhez. Ugyanakkor a valamennyi eb tartásának megszüntetése, mint a zavarás jogkövetkezménye, korlátozza a Ptk. 191. §-a alapján alkalmazható jogkövetkezményeket (eredeti birtokállapot helyreállítása, zavarás megszüntetése).

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Árt. 17. § (1) bekezdés negyedik mondata sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, ezért megsemmisítette azt.

1.5. Az Alkotmánybíróság az Árt. 17. § (1) bekezdés negyedik mondatával való szoros összefüggés alapján azt is megállapította, hogy alkotmányellenes az Árt. 28. § (1) bekezdése, amely általános jelleggel önkormányzati hatósági ügyek körébe vonta, és a polgármestert jogosította fel az állattartás korlátozására, illetve megszüntetésére. Ez a szabályozási mód ellentétes a fent felsorolt magasabb

szintű jogszabályokkal, így a Kr. 7. §-ával, a Ptk. 191. §-ával, valamint az Ötv. 7. és 9. §-ával, ezért az Ár2. 28. § (1) bekezdésének „korlátozása vagy megtiltása” szövegrészét az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése alapján megsemmisítette.

2. Az Ár2. 20. § (2) bekezdés második mondata előírja, hogy a sétáltatás alkalmával a pórázra vagy a nyakörvre kell rögzíteni a tárgyevi oltás alkalmával kapott, oltás tényét igazoló műanyaglapot. Ez az indítványozó szerint magasabb szintű jogszabállyal – az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 28/1981. (XII. 30.) MÉM rendelet 29. sz. mellékletében foglaltakkal – ellentétes. Az indítványozó által hivatkozott jogszabály 29. sz. melléklete tartalmazta az eboltási igazolvány mintapéldányát. A jelenleg hatályos, az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet 1. sz. melléklet (a továbbiakban: Áesz.) 212–216. §-a rendelkezik „a húsevők védelme” körében a veszettség elleni védőoltásról. A védőoltás, valamint annak igazolása és nyilvántartása államigazgatási hatósági ügy, azt az arra feljogosított szervek államigazgatási hatósági jogkörben végzik. Az Áesz. 213. § (4) bekezdése tartalmazza az oltással kapcsolatosan az ebtulajdonos (ebtartó) kötelezettségeit. Az ebtulajdonos köteles a három hónaposnál idősebb ebét beoltatni, az eboltási könyvet megőrizni, azt felmutatni az ellenőrző hatósági állatorvos vagy a rendvédelmi szerv felszólítására bemutatni, az eb új tulajdonosra átruházása esetén azt az új tulajdonosnak átadni, ha pedig az eboltási könyv megrongálódott vagy elveszett, annak pótlását kéri a hatósági állatorvostól. Az Áesz. 213. § (6) bekezdése tartalmazza az állatorvos oltással kapcsolatos kötelezettségeit. Eszerint köteles az eboltási könyvben igazolni az oltás beadását, valamint az oltással kapcsolatos adatokról nyilvántartást vezetni.

Az Áesz. 213. § (4) bekezdése rendelkezik az eboltási könyv tartalmáról, amely hitelesen igazolja többek között a védőoltás megtörténtét, annak idejét, a védőoltást végző állatorvos nevét és bélyegzőjét, valamint a használt oltóanyag nevét és gyártási számát. Az Áesz. nem rendelkezik arról, hogy az állatorvosnak az oltás alkalmával az oltás tényét tartalmazó műanyaglapot kellene átadnia, arra a gyakorlatban, a védőoltó szérumhoz a gyártó által mellékelte műanyaglap átadásával kerül sor, amelyre nézve azonban jogszabályi kötelezettség sincsen.

Az oltáskor kapott műanyag lap eb pórázára vagy nyakörvére rögzítésének előírása azt a célt szolgálná az Ár2. alapján, hogy az igazolja az oltás megtörténtét sétáltatáskor is. Ezzel az önkormányzat az oltás tényének igazolására egy újabb eszközt állapított meg. Az oltás tényének igazolása azonban nem vonható az önkormányzati hatósági ügyek körébe, mivel azt magasabb szintű jogszabály kizárólagos szabályozási körbe vonta, és államigazgatási hatósági ügyként szabályozta. Az oltás tényének igazolására az Áesz. alapján kizárólag az eboltási könyv alkalmas, s az

Ár2. 16. §-ában annak magánál tartását és szükség esetén bemutatását írja elő a sétáltató személy számára. Az önkormányzat tehát ezáltal olyan kérdéskörben alkotott szabályt, amelyre nem volt felhatalmazása, s amely nem tekinthető a magasabb szintű jogszabályhoz képest kiegészítő jellegű normaalkotásnak sem, mivel nem helyi közügy tekintetében, hanem államigazgatási hatósági ügy körében szabályozott.

Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az Ár2. 20. § (2) bekezdés második mondata az Áesz. 213. §-ban foglaltakkal, valamint az Ötv. 16. § (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen szabályozott. Ezért az Ár2. 20. § (2) bekezdése sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, s azt az Alkotmánybíróság megsemmisítette.

3.1. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy az Ár2. 20. § (3) bekezdésében olyan kérdéseket szabályozott, amelyekre nézve nem rendelkezett jogszabályi felhatalmazással. Az önkormányzat ugyanis nem volt jogosult meghatározni az ebek futtatására jogosult személyek életkorát.

Magasabb szintű jogszabály kizárólag a veszélyes és a veszélyesnek minősített ebek tekintetében tartalmaz korlátozó rendelkezéseket a kutya tulajdonosa, illetve a felügyeletét ellátó személy életkorára nézve. [A veszélyes és veszélyesnek minősített eb tartásáról és a tartás engedélyezésének szabályairól szóló 35/1997. (II. 26.) Korm rendelet 5. §.]

Az indítványozó által is hivatkozott, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 1. § (1) bekezdése alapján az önkormányzat rendeletében jogosult szabálysértéssé minősíteni tevékenységben vagy mulasztásban megnyilvánuló cselekményt. A szabálysértés elkövetője az Sztv. szerint 14 év feletti személy lehet, az ennél fiatalabb személy nem vonható felelősségre.

Az önkormányzat az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése alapján jogosult feladatkörében rendeletet alkotni, amely nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal. Az Ötv. 16. §-a alapján az önkormányzat képviselő-testülete törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok szabályozása tekintetében is rendelkezik rendelet-alkotási jogkörrel.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a helyi lakóközösség nyugalma, valamint a közbiztonság indokolta teheti, hogy az önkormányzat rendeletében szabályozza, hogy – a veszélyes, vagy annak minősített ebek kivételével – az ebek futtatásának milyen feltételei vannak, és azok megsértését jogosult szabálysértésként szabályozni.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ebek futtatása tekintetében a korhatár szabályozása nem ellentétes magasabb szintű jogszabállyal, ezért az indítványt ebben a részében elutasította.

3.2. Az indítványozó szerint a Jat. 18. § (2) bekezdését sérti a zabolázás kifejezés, mert, miután lovakra vonatkozik, így mulatságos hatást kelt. Az Ár2. 20. § (3) bekezdésében azt írja elő, hogy az állatot a futtató személy köteles

féken tartani, s e mellett zárójelben jelölte meg a „zabolázni” kifejezést.

A Jat. 18. § (2) bekezdéséből nem következik az, hogy a jogalkotó ne használhatja a könnyebb érthetőség érdekében szinonimákat. A jelen esetben a zabolázás kifejezés az állat féken tartásával rokon értelmű szóként került az Ár2. 20. § (3) bekezdésében megjelölésre. Ez nem sérti a Jat. 18. § (2) bekezdésében megjelölt közérthetőségi követelményt, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt ezen részében elutasította.

4. Az indítványozó szerint az Ár2. 24. § (2) bekezdése ellentétes az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 28/1981. (XII. 30.) MÉM rendelet 35. § (3) bekezdés i) pontjával azért, mert a befogott állatok kiadásával kapcsolatos, ott meghatározott szabályozás szövegét nem pontosan vette át az Ár2.

Az Állat-egészségügyi Szabályzatot jelenleg szabályozó Áesz.-ben módosultak a befogott kóbor ebekre vonatkozó szabályok. Az Áeü. 42. § (2) bekezdés b) pontja alapján a települési önkormányzatok kötelező feladatként gondoskodnak a település belterületén a kóbor ebek befogásáról, őrzéséről, értékesítéséről, vagy ártalmatlanná tételéről. Az Áesz. 215. §-a szabályozza azt, hogy az, aki az állatot befogta, köteles megkísérelni a tulajdonos értesítését, továbbá hogy azok az állatok, amelyek befogására az Áeü. 42. § (2) bekezdés c) pontja alapján került sor, és igazolt, hogy veszettség ellen beoltottak, tizennégy napon belül visszaadhatóak az állattartónak, illetve a tizennegyedik nap után értékesíthetők, vagy kiirthatók. Az Áesz. 215. § (2) bekezdése alapján a külterületen talált gazdátlan, kóbor ebeket, macskákat a vadászati engedéllyel rendelkező személyek külön jogszabály szerint kötelesek leölni és ártalmatlanná tenni. Az Áesz. 5. sz. függeléke 3. 8. h) pontjában úgy rendelkezik, hogy a befogott állatok tulajdonosának való kiadására a polgármesteri hivatal határozatában megállapított tartási és ápolási költségek megtérítésével kerül sor. Az Áesz. 5. sz. függeléke tehát az önkormányzatokra bízta annak megállapítását, hogy milyen költségek megtérítését követően kerülhet sor a befogott állat kiadására.

Az Ár2. 24. § (2) bekezdése alapján a tulajdonos 14 napon belül válthatja ki a befogott ebet, a tartási költségek megtérítése mellett.

Az Ötv. 16. §-a alapján az önkormányzat törvény felhatalmazása alapján, valamint törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére alkothat önkormányzati rendeletet. Az Ár2. 24. § (2) bekezdésében maga határozta meg, hogy a befogott ebekkel kapcsolatos költségek közül melyeket terheli az állat tulajdonosára. Az Áesz. 5. sz. függeléke 3. 8. h) pontjában feljogosította az önkormányzatokat arra, hogy a befogott állatokkal kapcsolatos tartási és ápolási költségek megtérítését polgármesteri hivatali határozatban rögzítsék. Mivel az önkormányzat ez esetben nem az Alkotmányból vagy törvényből fakadó kötelezettségének tesz eleget, széles mérlegelési jogkörrel bír a szabályozás kialakítása során. Vagyis az

Áesz. 5. sz. függeléke 3. 8. h) pontjában foglaltak nem jelentik azt, hogy az önkormányzatok kötelesek lennének megtéríteni mind a tartás, mind az ápolás költségeit, akár úgy is rendelkezhetnek, hogy egyik költség megtérítésére sem kötelezik a befogott állatok tulajdonosait. Az Ár2. csupán a tartási költségek megtérítéséről rendelkezett, az ápolási költségeket nem rendelte megtéríteni a kutya tulajdonosa által. Az önkormányzatnak jogában áll csupán a befogott állat tartásának költségeit – és ápolási költségeit nem – megfizettetni az eb tulajdonosával, egyet nem tehet: a tartási és ápolási költségeken túlmenő költségek megtérítésére nem jogosult a befogott ebekkel kapcsolatban. Abban az esetben, ha az önkormányzat rendeletében csupán a tartási költségek megtérítéséről rendelkezik, a polgármesteri hivatal határozatában nem rendelkezhet az ápolási költségekről.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ár2. 24. § (2) bekezdése nem sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, és az indítványt ebben a részében is elutasította.

5. Az egyik indítványozó által kifogásolt, az Ár1. 14. §-át, 15. §-át, 24. §-át, 28. §-át, valamint a megyei közigazgatási hivatal vezetője által megsemmisíteni kért Ár1m.-et az Ár2. hatályon kívül helyezte.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint hatályban nem lévő jogszabály alkotmányellenességének vizsgálatára csak kivételesen, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. §-ának (1) bekezdése szerinti bírói kezdeményezés és a 48. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasz alapján kerülhet sor. Az indítvány nem az Abtv. 38. § (1) bekezdése vagy 48. §-a szerinti kérelem. Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. § a) pontja értelmében az Alkotmánybíróság az eljárást megszünteti, ha az indítvány benyújtása után a vizsgálat alá vont jogszabály hatályát veszítette, és ezzel az indítvány tárgytalanná vált. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ár1. 14. §-a, 15. §-a, 24. §-a, 28. §-a, valamint az Ár1m. alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára és megsemmisítésére irányuló indítványok tárgyában az eljárást megszüntette.

Az Alkotmánybíróság jelen határozatának Magyar Közlönyben történő közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 760/H/1996.

**Az Alkotmánybíróság
28/2004. (VII. 7.) AB
határozata**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet egyes rendelkezései alkotmányellenességének utólagos megállapítására irányuló indítvány alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Budapest – Zugló Képviselő-testületének az állatok tartásáról szóló 27/1999. (X. 04.) sz. önkormányzati rendelete 6. §-a, 7. § (1) bekezdése és 8. § (1) és (2) bekezdése alkotmányellenes, ezért azokat e határozat kihirdetése napjával megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság jelen határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó Budapest – Zugló Képviselő-testületének az állatok tartásáról szóló 27/1999. (X. 04.) sz. önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 6. §-a, 7. § (1) bekezdése és 8. § (1) és (2) bekezdése alkotmányellenessége megállapítását kérte. Álláspontja szerint az Ör. támadott rendelkezései ellentétesek a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 12. § (2) bekezdésével, ugyanis az Ör. úgy korlátozta az egy ingatlanon tartható ebek számát, hogy nem alkalmazott átmeneti rendelkezéseket. Ez – miután magasabb szintű jogszabállyal ellentétes – sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. Az indítványozó ezzel kapcsolatban hivatkozott az Alkotmánybíróság 29/2001. (VI. 29.) AB határozatára. Az Ör. 7. § (1) bekezdése és 8. § (1) bekezdése azért is alkotmányellenes, mert kettőnél több kutya tartása, illetve ebtenyésztet létesítése esetén a közvetlen szomszédok hozzájárulását követeli meg. Az Ör. 8. § (2) bekezdése azért is alkotmányellenes, mert a jegyző számára nem ad végső határidőt az ebtenyésztet működésének korlátozására, illetve megtiltására. Az indítványozó szerint ez a szabályozás a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 191. §-ával ellentétes, amely szerint birtokháborítási ügyben egy éven belül járhat el a jegyző, ám az Ör. erre vonatkozó szabályt nem tartalmaz. Így az

Ör. ezen rendelkezései emiatt is sértik az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését.

II.

Az Alkotmány indítványban hivatkozott rendelkezése: „44/A. § (2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

A Jat. hivatkozott rendelkezése:

„12. § (2) A jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.”

Az Ör. indítvánnyal támadott rendelkezései:

„6. § (1) Többlakásos épületben lakásonként 2 eb (és azok szaporulata legfeljebb 3 hónapos korig) tartható engedély nélkül. Több eb csak külön engedéllyel tartható. Az engedélyt a polgármester a szakhatóságok és a közvetlen szomszédok hozzájárulásával adja ki.

(2) A szakhatóságok vagy közvetlen szomszédok bele nem egyezése esetén el kell rendelni az engedélyezett létszám feletti eb(ek) lakásból való eltávolítását, illetve meg kell tagadni az engedély kiadását.

7. § (1) Kertes családi házban vagy azok udvarán, telephelyeken 2 eb (és azok szaporulata legfeljebb 3 hónapos korig) tartható engedély nélkül. Több eb csak külön engedéllyel tartható. Az engedélyt a polgármester a szakhatóságok és a közvetlen szomszédok hozzájárulásával adja ki.

(2) A szakhatóságok vagy közvetlen szomszédok bele nem egyezése esetén el kell rendelni az engedélyezett létszám feletti eb(ek) eltávolítását, illetve meg kell tagadni az engedély kiadását.

8. § (1) Ebtenyésztet kizárólag külön engedéllyel lehet üzemeltetni. A kérelemhez csatolni kell a kerületi főállatorvos, az ÁNTSZ kerületi Intézete, valamint a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete véleményét, továbbá a közvetlen szomszédok hozzájárulását.

(2) Az ebtenyésztet működését a jegyző korlátozhatja, vagy megtilthatja, amennyiben annak működése a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő, illetve zavarja a környék lakóinak nyugalma, veszélyezteteti testi épségüket, vagy anyagi kárt okoz.”

III.

Az indítvány megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Ör. tartalmaz-e átmeneti szabályokat az állattartás tekintetében. Megállapította, hogy az Ör. 21. §-a, amely az Ör. hatályba-

lépéséről rendelkezik, nem állapított meg átmeneti szabályokat.

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 12. § (2) bekezdése szerint „a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé”. „Következtes az alkotmánybíróági gyakorlat a tekintetben, hogy valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilomba ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell.” [57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 316, 324.]

Az Alkotmánybíróság az indítványozó által is hivatkozott 29/2001. (VI. 29.) AB határozatában az alapján állapította meg a vizsgált önkormányzati rendelet alkotmányellenességét, hogy az a hatálybalépése napjával hatályon kívül helyezte a sertések tartására vonatkozó korábbi önkormányzati rendeletet, továbbá hogy (a 28 napos felkészülési idővel) nem biztosított kellő időt a sertéstartóknak az új szabályozási helyzetre való felkészülésre. (ABH 2001, 649.)

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. hatálybalépése előtt az állattartás kérdését az önkormányzat nem szabályozta rendeletben, vagyis a rendeletben foglalt korlátozások nélkül történt az állattartás az önkormányzat területén. Továbbá megállapította azt is, hogy az Ör. a megszületését, vagyis 1999. október 4-ét követő 30 napon belül (28. napon), 1999. november 1-jén lépett hatályba. Eszerint nyilvánvalóan nem visszamenőleg történt a hatályba léptetése. Ugyanakkor a hatálybalépésről szóló rendelkezések alapján egyértelmű, hogy az Ör.-t a hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell: a hatálybalépés előtt megkezdett ebtartásra és ebtenyésztésre is vonatkozik az Ör. szerinti hozzájárulások és engedély beszerzésének kötelezettsége, amelyek hiányában (az Ör. hatálybalépése napjával) az engedélyhez kötött ebek tartása megszüntethető, illetve az ebtenyésztet korlátozható vagy megtiltható. Emellett a fenti rendelkezések alapján a jelen ügyben is megállapítható az, hogy az Ör. nem biztosított kellő időt az állattartóknak az új szabályozási körülményekre való felkészülésre. Ez a szabályozási mód – az Ör. hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra történő alkalmazása, valamint az átmeneti szabályozás és a kellő felkészülési idő hiánya miatt – ellentétes a Jat. 12. § (2) bekezdésében foglaltakkal. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. indítvánnyal támadott 6. §-a, 7. § (1) bekezdése és 8. § (1) bekezdése sérti az Alkotmány 44/A. §-át, ezért alkotmányellenes, és megsemmisítette az Ör. ezen rendelkezéseit.

Miután az Alkotmánybíróság az Ör. 6. §-ának, 7. § (1) bekezdésének, valamint 8. § (1) bekezdésének alkot-

mányellenességét az Alkotmány 2. § (1) bekezdése alapján megállapította, az ezen rendelkezésekkel kapcsolatos további indítványi elemek tekintetében az eljárását nem folytatta le.

2. Az indítványozó indítványában azt is kifogásolta, hogy az Ör. 8. § (2) bekezdése ellentétes a Ptk. 191. §-ával, ugyanis nem tartalmazza, hogy a jegyző eljárására egy éven belül kerülhet sor. A Ptk. 191. §-a alapján a birtokvédelemmel kapcsolatos jegyzői eljárásra csak a birtoktól való megfosztástól, illetve a birtoklásban való zavarástól számított egy éven belül lehet kérni a zavarás megszüntetését, illetve az eredeti állapot helyreállítását.

Az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése pedig előírja, hogy a képviselő-testület a törvény által nem szabályozott társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására, önkormányzati rendeletet alkot.

Az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: Átt.) meghatározott, a tenyésztés fogalmi körébe tartozó tevékenységfajták folytatását a tenyésztési hatóság (az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet) engedélyétől tette függővé. (A tenyésztési hatóság engedélyéhez kötött tevékenységi formák esetén a jogszabálysértő tevékenység esetén állattenyésztési bírságot szabhat ki, valamint elrendelheti az állat ivartalanítását, valamint a szaporítóanyag megsemmisítését az Átt. 45. §-ában foglaltak szerint.) Az Átt. szerint engedélyköteles tenyésztési tevékenységi körbe nem tartozik bele az ebtenyésztet működtetése, így az ezzel kapcsolatos kérdések szabályozására az önkormányzat – az állattenyésztésre vonatkozó magasabb szintű jogszabályok keretei között – rendelkezik rendeletalkotási jogosultsággal. Ennek körében önkormányzati hatósági ügyként szabályozhatja az ebtenyésztet működésének engedélyezését. Nagy létszámú állattartó telep benépesítésére azonban csak az állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás engedélyével kerülhet sor az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet 1. sz. melléklet 4. §-a alapján; az állatokat forgalmazni – vagyis ha az állat értékesítésére üzletszerű tevékenység keretében kerül sor – a települési önkormányzat jegyzője által adott engedélyben foglaltaknak megfelelően lehet az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. törvény (a továbbiakban: Áeü.) 14. § (1) bekezdése alapján.

Amennyiben az ebtenyésztet mások, így különösen az szomszédok szükségtelen zavarásával jár (Ptk. 100. §), akkor a tevékenységgel kapcsolatban a Ptk. 191. §-a alapján birtokvédelem illeti meg azokat, akiket birtoklásukban zavar az adott tevékenység. Ez esetben a jegyzőtől lehet

kérni a zavarás megszüntetését, vagy az eredeti állapot helyreállítását.

Az Ör. 8. § (2) bekezdése a jegyző számára azt teszi lehetővé, hogy az ebtenyésztet működését korlátozza, vagy megtiltsa. Ennek többféle okát sorolja fel az Ör.: ha az ebtenyésztet működése nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, ha zavarja a környék lakóinak nyugalma, veszélyezteteti testi épségüket, vagy anyagi kárt okoz.

„Az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott arra, hogy az önkormányzati rendeletekben a kötelező erejű jogszabályi rendelkezések megismétlése szükségtelen, emiatt törvénysértést nem állapított meg. Az Ötv. 15. § (1) bekezdése alapján minősített többség szükséges a 10. § a), b), e), f), g) pontjaiban, 14. § (2) bekezdésében és a 12. § (4) bekezdésének b) pontjában, valamint a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyek eldöntéséhez. Az SzMSz 22. § (8) bekezdése a minősített többséget igénylő ügyek körében sorolta fel az Ötv. 10. § a)–m) pontjaiban meghatározott valamennyi ügyet, tehát az Ötv. által megjelölt ilyen ügyeket is. A felsorolás azonban nem tartalmazta az Ötv. 14. § (2) bekezdésében, valamint a 12. § (4) bekezdés b) pontjában meghatározott ügyeket. Az Alkotmánybíróság hasonló esetben már megállapította, hogy amennyiben önkormányzati rendelet a szabályozásába jogszabályban foglalt taxációt vesz át, abban az esetben annak a jogbiztonság érdekében teljes körűnek kell lennie.” [9/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 228, 230–231.]

Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Ör. 8. § (2) bekezdésében foglaltak a magasabb szintű jogszabályban felsoroltakkal nem ellentétesek-e.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy önmagában az, hogy az Ör. 8. § (2) bekezdése nem tartalmazza azt, hogy a jegyző eljárására egy éven belül kerülhet sor, nem ellentét a Ptk. – kógens – 191. §-ának rendelkezéseivel. Az Ör. 8. § (2) bekezdése ugyanis nem zárja ki azt, hogy a birtokvédelemre, amennyiben annak előterjesztésére egy éven túl kerül sor, az erre vonatkozó szabályok szerint (igazolás benyújtása, és annak bíróság által elbírálása) kerüljön sor.

A felsorolt feltételek közül a környék lakói nyugalma zavarása, valamint az anyagi kár okozása egyértelműen a birtokvédelem körében a „birtoklásban zavarás” fogalma alá tartozik. Ezen feltételek vonatkozásában megállapítható, hogy az Ör. 8. § (2) bekezdése a Ptk. 191. § (1) bekezdése szerinti birtoklásban zavarás fogalmát valóban leszűkíti, korlátozza. Emellett a jegyző által alkalmazható eszközöket (eredeti állapot helyreállítása, zavarás megszüntetése) is korlátozza azzal, hogy csupán az ebtenyésztés korlátozását, illetve megtiltását teszi lehetővé a számára.

A környék lakói testi épségének veszélyeztetése részben a Ptk. 191. § (1) bekezdése szerinti birtoklásban való zavarás fogalma alá tartozik, részben pedig az állam- és

közbiztonságról szóló 1974. évi 17. tvr. (a továbbiakban: Tvr.) rendelkezései hatálya alá. A Tvr. 5. § (4) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy a jegyző veszélyesnek minősíti azt az ebet, amely embernek vagy állatnak – ingerlése nélkül – súlyos testi sérülést okozott. A veszélyes vagy veszélyesnek minősített ebek tartására speciális rendelkezések vonatkoznak, amelyet a Tvr. felhatalmazása alapján a 35/1997. (II. 26.) Korm. rendelet szabályoz. Az Ör. 8. § (2) bekezdésében található „veszélyeztetési testi épségüket” fogalom alapján nem a Tvr. szerinti veszélyesnek minősítés körülményeiről van szó, hanem annál enyhébb fokú veszélyeztetésről, amelyre a Ptk. birtokvédelmi szabályai irányadók. Ebben a körben az Ör. 8. § (2) bekezdése ugyancsak a Ptk. 191. §-a szerinti birtoklásban zavarás fogalmát, valamint a jegyző eljárási jogosultságát szűkítő jelleggel szabályozott.

A jogszabályi előírásoknak nem megfelelő működés tekintetében az Ör. 8. § (2) bekezdése a jegyző számára biztosított (államigazgatási) hatósági jogkört. Abban az esetben, ha az adott ebtenyésztet nem folytat állatforgalmazási tevékenységet, amelyre nézve az Áeü. 14. §-a az irányadó, az ebtenyésztet engedélyezése önkormányzati hatósági jogkör. A képviselő-testület azonban az Alkotmány 44/B. § (3) bekezdése, valamint az Ötv. 7. és 9. §-a alapján államigazgatási hatósági jogkört alkotmányosan nem telepíthet egyik szervére sem, csak önkormányzati hatósági jogkört, azt is csak az Ötv. 9. §-ában meghatározott szervekre. Jegyzőre kizárólagosan törvény vagy kormányrendelet telepíthet államigazgatási hatósági jogkört.

Ennek megfelelően, amennyiben az ebtenyésztet nem felel meg az ebtenyésztésre vonatkozó jogszabályi előírásoknak, akkor az önkormányzat saját hatáskörében eljárva a jegyzőre nem állapíthat meg hatósági jogkört.

Amennyiben az ebtenyésztet az állatvédelem szabályait sértő módon működik, úgy a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköeiről szóló 245/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr1.) rendelkezései, valamint az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr2.) rendelkezései az irányadók. A Kr1. 7. § (1) bekezdése alapján a jegyző korlátozhatja, illetve megtilthatja az állattartást, ha az állatvédelemre, valamint az állattartásra vonatkozó szabályok megsértésére került sor; továbbá a Kr1. 4. §-a alapján a jegyző meghatározott cselekmény végzésére, túrésára vagy abbahagyására kötelezheti az állattartót az állatok védelme érdekében, az állatvédelmi és az állattartási szabályok megsértése esetén.

A Kr2. 4. § l) pontja alapján állatvédelmi bírság szabható ki azzal szemben, aki a működési engedélyhez kötött állattartási módok (foglalkozásszerű eb- és macskatenyésztés, állatmenhely, állatpanzió, lovaglóiskola, prémes állatmenhely) folytatásához nem szerzi be a hatósági engedélyt. Emellett akkor is, ha – többek között – az állatok vé-

delméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény szerinti egyes állattartásra vonatkozó szabályokat megszegi (ápolási és higiéniai szükségletekről való gondoskodás elmulasztása, állat mozgásigényéről való gondoskodás elmulasztása stb.).

A jegyző tehát a hivatkozott magasabb szintű jogszabályok alapján valóban jogosult az állattartás korlátozására, illetve megtiltására, amennyiben az állatvédelem körében az állattartási szabályok megsértésére került sor.

Az Ör. 8. § (2) bekezdése magasabb szintű jogszabállyal ellentétesen szabályozott. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 8. § (2) bekezdése ellentétes az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésével, ezért azt megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság jelen határozatának Magyar Közlönyben történő közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 947/B/2003.

Az Alkotmánybíróság 29/2004. (VII. 7.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet egyes rendelkezései alkotmányosságának utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzatának az állatok tartásáról szóló 1/2001. (II. 1.) Ök. rendeletének 23. §-a alkotmányellenes, ezért azt a határozat kihirdetése napjával megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzatának az állatok tartásáról szóló 1/2001. (II. 1.) Ök. rendelete 10. § (7) és (8) bekezdése, valamint 26. § (2)–(5) bekezdése alkotmányellenessége megállapítására irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság jelen határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzatának az állatok tartásáról szóló 1/2001. (II. 1.) Ök. rendelete (a továbbiakban: Ör.) több rendelkezése alkotmányellenességének megállapítását kérte. Az Ör. 10. § (7) és (8) bekezdése álláspontja szerint sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, mert magasabb szintű jogszabállyal ellentétesen köti engedélyhez az ebtenyészetek működését.

Az Ör. 23. §-a a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 191. §-ával ellentétesen a polgármesternek adott eljárási jogosultságot abban az esetben, ha az állattartás más testi épségét és egészségét veszélyeztet, nyugalmát zavarja, anyagi kárt okoz. Ezek az esetek a birtokháborítási ügyek körébe tartoznak, amelyben a Ptk. a jegyzőnek ad eljárási jogosultságot.

Az Ör. 26. § (2)–(5) bekezdése a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 12. § (2) bekezdésével ellentétes, ugyanis a meglévő állattartomány fenntartását a polgármester engedélyéhez köti, holott annak „megtartása alanyi jog, nem köthető engedélyhez”. Ezért e rendelkezések sértik az Alkotmány 44/A. §-át, valamint a 2. § (1) bekezdését is.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályok alapján hozta meg:

1. Alkotmány:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„44/A. § (2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. Ptk.:

„191. § (1) Akit birtokától megfosztanak vagy birtoklásában zavarják, a jegyzőtől egy éven belül kérheti az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését.”

Jat.:

„12. § (2) A jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.”

2. Ör.:

„10. § (7) Ebtenyészetet kizárólag engedéllyel lehet üzemeltetni.

(8) Ebtenyészet létesítéséhez a rendelet 1. sz. függeléke szerinti kérelemhez csatolni kell az illetékes hatósági állatorvos, a kerületi ÁNTSZ, valamint a tenyésztő egyesület (Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete) véleményét, továbbá a közvetlen szomszédok írásbeli hozzájárulását.”

„23. § A polgármester megtilthatja vagy korlátozhatja az állattartást, amennyiben az más testi épségét és egészségét veszélyezteti, nyugalmát zavarja, anyagi kárt okoz, illetve nem felel meg az állattartási szabályoknak.”

„26. § (1) E rendelet 2001. március 1-jén lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a Budapest Főváros XVI. kerület Tanácsának a 2/1978. sz. rendeletével módosított 2/1973. sz. rendelete hatályát veszti.

(2) Ahol e rendelet alapján az állattartás engedélyhez kötött, az engedélyt 2001. augusztus 31-ig meg kell kérni.

(3) Az állattartó, ha e rendelet előírásainál több állatot tart, vagy állattartását tiltott területen folytatja, köteles azt 2001. december 31-ig megszüntetni, illetve az e rendeletben meghatározott területeken az előírt létszámról csökkenteni. Kivétel a rendelet hatálybalépésekor az állattartónál lévő és az előírtat meghaladó kutya, macska, ami – 2001. szeptember 30-ig tett előzetes bejelentés mellett – kimúlásig tartható.

(4) A polgármester a (3) bekezdésben meghatározott határidőt kérelemre, egy ízben legfeljebb egy évvel meghosszabbíthatja, ha az állattartás megszüntetése az állattartó vagy családja megélhetését veszélyeztető jövedelm kieséssel jár.

(5) A polgármester kérelemre – a közvetlen szomszédok írásbeli véleményének figyelembevételével –, egy ízben legfeljebb egy évvel meghosszabbíthatja a (3) bekezdésben előírt határidőt akkor is, ha az állattartás módja jogszabályba nem ütközik.”

III.

Az indítvány részben megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy az Ör. 10. § (7) és (8) bekezdésében a polgármesternek az ebtenyészet működésének megkezdésével kapcsolatban biztosított engedélyezési joga ellentétes-e magasabb szintű jogszabállyal.

Az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: Átt.) 18. § (1) bekezdése alapján csak meghatározott tenyésztési tevékenységek megkezdésének engedélyezése tartozik a tenyésztési hatóság (az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet) hatáskörébe. Ez alapján az Átt. 18. § (1) bekezdésében megjelölt tenyésztési tevé-

kenységi formák kivételével a tenyésztés megkezdésének engedélyezése az Átt. alapján nem tartozik államigazgatási hatósági jogkörbe. Az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet 1. sz. melléklete (a továbbiakban: Áesz.) 2. § (1) bekezdése az állat-egészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás (a továbbiakban: állomás) szakhatósági hozzájárulását írja elő az Átt. 4. §-ában, 33. § f) és i) pontjában, valamint 34. §-ában felsorolt létesítményekkel kapcsolatban. Az Áesz. 4. § (1) bekezdése alapján nagy létszámú állattartó telep benépesítéséhez az állomás előzetes engedélye szükséges. Az Átt. 49. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy külön jogszabály a jellemzően kedvtelési céllal tartott állatok esetében eltérést engedélyezhet az Átt. előírásaitól.

Az indítványozó által hivatkozott Átt. és Áesz. rendelkezései tehát nem kötik az ebtenyészet működését államigazgatási hatósági engedélyhez, ugyanakkor nem is zárják ki a helyi önkormányzat szabályozási jogosultságát. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 16. §-a alapján az önkormányzat képviselő-testülete nemcsak törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására alkothat rendeletet, hanem a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére is. Az önkormányzatok ezen jogosultságát fogalmazza meg és védi az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése is.

Az Alkotmánybíróság a 17/1998. (V. 13.) AB határozatában már megállapította: „önmagában véve az, hogy a társadalmi viszonyok meghatározott körét országos érvényű jogszabály a szabályozási körébe vonta, nem akadályozza az önkormányzati rendeletalkotásnak. Ha ugyanis helyi közügyről van szó, az önkormányzati testület közvetlenül az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében – külön törvényi felhatalmazás hiányában is – jogosult az országos szintű szabályozással nem ellentétes, ahhoz képest kiegészítő jellegű helyi jogalkotásra.” (ABH 1998, 155.)

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott már arra is, hogy a helyi önkormányzat akkor, amikor az ebtartás, ebtenyésztés körében önkormányzati hatósági jogkörben kiadott engedélyhez köti a tevékenység folytatását, a köz érdekében a helyi lakóközösség békés együttélésének védelme, a későbbi jogviták elkerülése céljából szabályoz. A lakók közötti jogviták megelőzése érdekében alkotott szabályok évszázadok óta a helyi szabályrendeletek hagyományos szabályozási tárgykörébe tartoznak [többek között: 23/2000. (VI. 28.) AB határozat, ABH 2000, 134.].

Jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 10. § (7) és (8) bekezdése ebben a vonatkozásban nem sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, erre tekintettel az indítványt ezen részében elutasította.

2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az Ör. 23. §-ában a polgármester hatáskörének szabályozása ellentétes-e a Ptk. 191. §-ában foglaltakkal.

Az Ör. 23. §-a alapján a polgármester megtilthatja, vagy korlátozhatja az állattartást, ha az más testi épségét és egészségét veszélyezteti, nyugalma zavarja, anyagi kárt okoz, illetve nem felel meg az állattartási szabályoknak. A Ptk. 188. §-a alapján a birtokost, ha birtokától megfosztják, vagy birtoklásában zavarják, birtokvédelem illeti meg. A birtokvédelmet a jegyzőtől lehet kérni, a zavarástól, illetve a megfosztástól számított egy éven belül. Az Ör. 23. §-ában felsorolt egyes feltételek (nyugalom zavarása, kár okozása) alapján a Ptk. 191. §-a szerinti birtokvédelmet lehet kérni a jegyzőtől.

A más testi épségének és egészségének veszélyeztetése részben a Ptk. 191. § (1) bekezdése szerinti birtoklásban való zavarás fogalma alá tartozik, részben pedig az állam- és közbiztonságról szóló 1974. évi 17. tvr. (a továbbiakban: Tvr.) rendelkezései hatálya alá. A Tvr. 5. § (4) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy a jegyző veszélyesnek minősíti azt az ebet, amely embernek vagy állatnak – ingerlése nélkül – súlyos testi sérülést okozott. A veszélyes vagy veszélyesnek minősített ebek tartására speciális rendelkezések vonatkoznak, amelyet a Tvr. felhatalmazása alapján a 35/1997. (II. 26.) Korm. rendelet szabályoz. Az Ör. 23. §-ában található „más testi épségét és egészségét veszélyezteti” kitétel alapján nem a Tvr. szerinti veszélyesnek minősítés körülményeiről van szó, hanem annál enyhébb fokú veszélyeztetésről, amelyre a Ptk. birtokvédelmi szabályai az irányadók. Ebben a körben az Ör. 23. §-a ugyancsak a Ptk. 191. §-a szerinti birtoklásban zavarás fogalma körébe tartozó kérdést szabályozott.

Az Ör. 23. §-ának azon kitétele, amely alapján a polgármester akkor is megtilthatja vagy korlátozhatja az állattartást, ha az „nem felel meg az állattartási szabályoknak” ugyancsak magasabb szintű jogszabályba ütközik. Amennyiben az állattartás az állatvédelem szabályait sértő módon történik, úgy a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköreiről szóló 245/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) rendelkezései az irányadók. A Kr. 7. § (1) bekezdése alapján a jegyző korlátozhatja, illetve megtilthatja az állattartást, ha az állatvédelemre, valamint az állattartásra vonatkozó szabályok megsértésére került sor; továbbá a Kr. 4. §-a alapján a jegyző meghatározott cselekmény végzésére, túszerzésére vagy abbahagyására kötelezheti az állattartót az állatok védelme érdekében, az állatvédelmi és az állattartási szabályok megsértése esetén. A jegyző jogosult tehát az állattartás korlátozására, illetve megtiltására, amennyiben az állatvédelem körében az állattartási szabályok megsértésére került sor.

Az Ör. 23. §-a tehát olyan tárgykörben adott eljárási jogkört a polgármesternek, amelyre részint a birtokvéde-

lem körében, részint államigazgatási hatósági jogkörben a jegyző jogosult magasabb szintű jogszabályok alapján. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 23. §-a alkotmányellenes, és azt, az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésével való ellentéte miatt, megsemmisítette.

3. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy az Ör. 26. §-a ellentétes-e a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával. Ennek keretében megállapította, hogy az Ör. 26. § (2)–(5) bekezdése átmeneti szabályokat tartalmaz az Ör. hatálybalépése előtt megkezdett állattartásra nézve. Az engedély beszerzésére (2001. március 1. – a hatálybalépés napja, és 2001. augusztus 31. – az engedély beszerzésére nyitva álló határidő között) az Ör. 26. §-ában hat hónapos felkészülési időt biztosított. Emellett az Ör. hatálybalépése előtt megkezdett, az Ör. szerinti megengedettnél nagyobb számú kutya- és macskatartás az állat kimúlásáig folytatható, ha 2001. szeptember 30-ig (tehát a hatálybalépéstől számított 7 hónapon belül) bejelenti az állattartó a tartás tényét.

Az állattartást egyéb esetben kell megszüntetni 2001. december 31-ig, tehát a hatálybalépést követő 10 hónapon belül. Ez a határidő azonban méltányossági alapon – a polgármester engedélye alapján – meghosszabbítható. A 26. § (5) bekezdése alapján akkor is meghosszabbítható a határidő egy évvel – a közvetlen szomszédok írásbeli véleménye figyelembevételével –, ha az állattartás módja nem ütközik (magasabb szintű) jogszabályba.

Miután az Ör. 26. §-a tartalmaz átmeneti szabályokat és az kellő felkészülési időt biztosított, ezért nem állapítható meg, hogy – az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének, valamint a Jat. 12. § (2) bekezdésével való ellentét alapján az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésének sérelmével – az Ör. visszamenőlegesen állapított volna meg kötelezettséget. Ez alapján az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a részében elutasította.

Az Alkotmánybíróság jelen határozatának Magyar Közlönyben történő közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 55/B/2004.

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 37/2004. (VII. 7.) ME határozata

címzetes főjegyzői cím adományozásáról

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 30/B. §-ának (1) bekezdése alapján – a belügyminiszter javaslatára –

*dr. Bánfi Margitnak,
Fedorné dr. Fráter Zsófiának,
Frellerné dr. Kovács Annának,
dr. Görcsös Juditnak,
dr. Hauzmann Jánosnak,
dr. Hegedűs Máriának,
Horváth Zoltánnak,
Kovács Tibornak,
Laki Józsefnének,
Lipták Józsefnek,
dr. Papp Gyula Gábornak,
Szabó Sándornak,
Tallósi Károlynak,
Tatár-Kis Sándorné dr.-nak,
Tóbiás Ernőnek,
Vatai Imrénének és
Vehrer Ferencnének*

címzetes főjegyzői címet adományozok.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Miniszterelnök 38/2004. (VII. 7.) ME határozata

címadományozási juttatás megállapításáról

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 30/B. §-ának (11) bekezdése alapján – a belügyminiszter javaslatára –

dr. Bozsó Péter, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat főjegyzője részére

címzetes főjegyzői címadományozási juttatást biztosítok.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

VI. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

Megállapodás a belügyminiszter és a Rendvédelmi Szervek Tárcaközi Érdekegyeztető Fóruma között

MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött a Magyar Köztársaság Kormánya nevében a belügyminiszter, valamint a Rendvédelmi Szervek Tárcaközi Érdekegyeztető Fóruma (a továbbiakban: RSZTÉF) munkavállalói oldalát alkotó szakszervezetek (a továbbiakban: Felek) között az alábbi tartalommal:

1. Felek kinyilvánítják, hogy megállapodási szándékukat a munkabéke fenntartása és megőrzése vezérli. Ennek érdekében a 2004. évi állami költségvetésről szóló törvény előkészítésétől kezdve folyamatos bértárgyalásokat folytattak, közösen keresve a munkavállalók által elfogadható, a költségvetés által finanszírozható megoldásokat.

2. Felek szándéka, hogy a Kormány és az Országos Közszolgálati Sztrájkbizottság között 2004. február 25-én létrejött megállapodásnak érvényt szerezzenek a rendvédelmi szervek hivatásos állománya körében, a 2004. évi bérek reálértékének megőrzése tekintetében.

3. Felek rögzítik, hogy

- a helyi szerveknél dolgozó hivatásos állomány körében a Hszt. módosításával megvalósult az illetménykiegészítés 2004. január 1-jétől történő emelése, felsőfokú végzettségűek esetében 8-ról 15%-ra, középfokú végzettségűek esetében 6-ról 10%-ra,
- a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok esetében a Hszt. módosításával megvalósult a tűzoltó veszélyességi pótléknak az illetményalap 22,5%-ról az illetményalap 45%-ra emelése, 2004. január 1-jétől.

4. Felek egyetértének abban, hogy a központi és területi szerveknél dolgozó hivatásos állományú dolgozók illetménykiegészítése 5-5 százalékponttal emelkedjék, visszamenőleges hatállyal 2004. január 1-jétől.

5. Kormány kötelezettséget vállal arra, hogy 2004. nyarán előkészíti, és az őszi ülészak kezdetén az Országgyűlés elé terjeszti a Hszt.-nek a Megállapodás 4. pontja szerinti módosítását.

6. Kormány kötelezettséget vállal arra, hogy a Megállapodás 4. pontjában szereplő illetménykiegészítés összesen 3,2 milliárd forint forrásigényének kielégítéséhez 2,2 milliárd forint, pótlólagos költségvetési támogatást bocsát rendelkezésre a törvénymódosítás hatályba lépéséhez igazodóan.

7. Az érdekképviselői szervek jelen Megállapodás 3., 4., 5., 6. pontjaiban foglaltak teljesülése esetén 2004-ben nem kezdeményeznek a szektor, illetve az egyes ágazatok egészét érintő további illetményemeléseket, nem terveznek az emeléseket célzó szakszervezeti akciókat.

8. Felek 2004 novemberében együttesen visszatérnek jelen Megállapodás teljesülésének értékelésére.

9. Felek 2004 szeptemberében megkezdik a 2005. évi bérkondíciók tárgyalását, és törekednek ennek eredményei érvényesítésére a 2005. évi költségvetési törvényben.

10. Felek vállalják, hogy az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanácsban (OKÉT) létrejött átfogó közéleti együttműködési megállapodás aláírását követően

kölcsönösen elősegítik a rendvédelmi szektor tekintetében létrehozandó megállapodás mielőbbi megkötését.

A Rendvédelmi Szervek Tárcaközi Érdekegyeztető Fóruma keretében 2004. július 2-án kötött megállapodás aláírói:

A Kormány nevében:

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

A Rendvédelmi Szervek Tárcaközi Érdekegyeztető Fóruma nevében:

Dr. Bárdos Judit s. k.,
Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók
Szakszervezete főtítkára

Hegyes András s. k.,
Büntetés-végrehajtási Dolgozók
Országos Szakszervezeti Szövetsége
elnöke

Nagy Gábor s. k.,
Fővárosi Tűzoltóság
Szakszervezete elnöke

Pongó Géza s. k.,
Független Rendőr Szakszervezet
főtítkára

Kertész László s. k.,
Hivatásos Tűzoltók Független
Szakszervezete elnöke

Zentai Ferenc s. k.,
Katasztrófavédelmi Dolgozók
Szakszervezete főtítkára

Dr. Szakács László s. k.,
Nemzetbiztonsági Hivatal
Érdekképviselői Szervezete elnöke

Powell Pál s. k.,
Nemzetbiztonsági Szakszolgálat
Érdekképviselői Szervezete elnöke

Talabér Zoltán s. k.,
Polgári Védelmi Dolgozók
Érdekvédelmi Szövetség elnöke

Heles Károly s. k.,
Vám- és Pénzügyőrség
Független Szakszervezete elnöke

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal

k ö z l e m é n y e

a 2004. július 1-je és szeptember 30-a között alkalmazható üzemanyagárakról

A személyi jövedelemadóról szóló törvény 82. §-a felhatalmazza az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalt arra, hogy az üzemanyagárat ismételtlen közzétegye, amennyiben az adott negyedévre vonatkozóan már korábban közzétett ár törvény vagy kormányrendeletben előírt szabályok változása miatt emelkedik.

Ha a magánszemély az üzemanyagot a közleményben szereplő árak szerint számolja el, nem szükséges az üzemanyagról számlát beszerezni.

Ólmozatlan motorbenzinek

ESZ—95 ólmozatlan motorbenzin 249 Ft/l

ESZ—98 ólmozatlan motorbenzin 259 Ft/l

Keverék 249 Ft/l

Gázolaj 219 Ft/l

Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 2004. évi 83. számában kihirdetett, a közúti közlekedési igazgatási hatósági eljárások díjairól szóló 29/2004. (VI. 16.) BM rendelet 3. számú mellékletének 4.2. alpontja helyesen:

„4.2. Megengedett legnagyobb össztömeg 7,5 t-től 18 600”

(Kézirathiba)

=====

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint a hírközlési tevékenység (frekvenciagazdálkodás, távközlés, postaügy, informatika) közleményeit, továbbá az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzé tesszük a Kincstári Vagyon Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviselők közleményeit. Fizetett hirdetésként – akár színes oldalakon is – helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is.

Őszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendszerezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyébként hasznos információkat is nyújt a lap.

Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2004. május 1-jétől az Európai Unió hivatalos nyelveként magyarul is megjelenik. A hivatalos lap L és C sorozatból áll.

Az L (Legislation) sorozatban kerülnek kiadásra az Európai Unió hatályos jogszabályai, az ún. elsődleges jogforrások (alapító szerződések, csatlakozási szerződések, társulási szerződések), továbbá az alábbi jogforrások: *rendeletek, irányelvek, határozatok*.

Az EU Hivatalos Lapjában történő közzétételt követően az évfolyam és a kötet számára, valamint a megjelenés dátumára hivatkozással, cím szerint, 2004. május 1-jétől folyamatosan tájékoztatást adunk a hivatalos lap L kiadásában megjelenő jogi aktusokról a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő **Hivatalos Értesítőben**.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címen, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668.

2004. évi éves előfizetési díja: 10 764 Ft áfával.

A **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatók a kiadó közlőboltjában: 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Telefon/fax: 267-2780.

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendelem a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

Megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házszám:

Ügyintéző (telefonszám):

2004. évi előfizetési díj fél évre 5382 Ft áfával ☐

egy évre 10 764 Ft áfával ☐

Számlát kérek a befizetéshez. ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát.

Kelt.:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény rendelkezik — többek között — a Magyar Köztársaság Kormánya hivatalos lapjának, a **Határozatok Tárá**nak megjelentetéséről.

A Határozatok Tárát szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal a Szerkesztőbizottság közreműködésével, évente mintegy 60 alkalommal jelenik meg.

A Határozatok Tára a Kormánynak azokat a határozatait (kétezres) közli, amelyeknek közzétételét a Kormány elrendelte, továbbá tartalmazza a miniszterelnök határozatait, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter határozatait, valamint a minisztériumok, az országos hatáskörű szervek, az önkormányzatok közleményeit, hirdetményeit, különféle tájékoztatóit, továbbá azokat a közleményeket stb., amelyeket a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter engedélyez.

A Határozatok Tára megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen (Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6.; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2004. évre: 16 836 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

HATÁROZATOK TÁRA

című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

Előfizetési díj egy évre: 16 836 Ft áfával. ☐

fél évre: 8 418 Ft áfával. ☐

Csekket kérek a befizetéshez ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Miniszterelnöki Hivatal és a Belügyminisztérium közös szerkesztésében havonta megjelenő

ÖNKORMÁNYZATOK KÖZLÖNYE

az önkormányzatok számára működésük során hasznos és nélkülözhetetlen tájékoztató forrás.

A kiadvány első három része az önkormányzatokat érintő, újonnan kihirdetett jogszabályokat (törvények, rendeletek — ideértve az önkormányzati rendeleteket is —, alkotmánybírósági és egyéb határozatok) közli. Negyedik főrésze közleményeket, pályázati felhívásokat és tájékoztatásokat (szaktárcák közleményei, az Állami Számvevőszék ajánlásai, az önkormányzatok által elnyerhető támogatások pályázati feltételei, az önkormányzatok éves pénzügyi beszámolóit, alapító okiratok stb.) tartalmaz.

Az **Önkormányzatok Közlönye** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 fax-számán.

2004. évi éves előfizetés díja: 4140 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Önkormányzatok Közlönye** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Tisztelt Olvasó!

A Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2002. évi XI. tv. alapján megalakult az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, amely — a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. tv. 59. §-ában megjelölt keretek között — megalapította az *Informatikai és Hírközlési Közlöny* elnevezésű hivatalos lapját. E lap célja, hogy a minisztérium ügykörébe tartozó vagy azt érintő kihirdetett minden jogszabályt, közzétett országgyűlési határozatot, kormányhatározatot, iránymutató alkotmánybírósági határozatot, továbbá végzést, miniszteri utasítást, közleményt, tájékoztatót, pályázatot és annak eredményét, valamint a szakterületek vállalkozásainak és magánszemélyeknek a lap profiljába illő hirdetéseit folyamatosan, összefogottan, jól áttekinthetően ismertesse az érdekelt szakmai körökkel. A lap kéthetenként, a hónap közepén és végén jelenik meg.

Reméljük, hogy a lap rövidesen hasznos és nélkülözhetetlen tájékoztatási eszköze lesz az informatika, továbbá a hírközlés területén tevékenykedő valamennyi szervezetnek és állampolgárnak.

Az **Informatikai és Hírközlési Közlöny** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

2004. évre megállapított előfizetés díja: 15 732 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Informatikai és Hírközlési Közlöny** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

2004. évre megállapított előfizetés díja: 15 732 Ft áfával.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó gondozásában 2004. január 1-jétől jelenik meg a Közbeszerzések Tanácsának hivatalos lapja, a

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ

A Közbeszerzési Értesítő megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. címén (postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357.) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2004. évre: 94 700 Ft, fél évre: 50 000 Ft, negyedévre: 26 100 Ft. Példányonként megvásárolható a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ

című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város/község, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

Előfizetési díj	egy évre	94 700 Ft	☐
	fél évre	50 000 Ft	☐
	negyedévre	26 100 Ft	☐

Csekket kérek a befizetéshez ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokra szóló előfizetésüket folyamatosan tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2004. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnék előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Az esetleges módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levél cím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2004. évi előfizetési díjak

(Az árak az áfát tartalmazzák.)

Magyar Közlöny	73 140 Ft/év	Munkaügyi Közlöny	11 316 Ft/év
Hivatalos Értesítő	10 764 Ft/év	Oktatási Közlöny	17 664 Ft/év
Határozatok Tára	16 836 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	23 184 Ft/év
Önkormányzatok Közlönye	4 140 Ft/év	Statisztikai Közlöny	9 660 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	14 076 Ft/év	Szociális Közlöny	11 316 Ft/év
Bányászati Közlöny	3 588 Ft/év	Turisztikai Értesítő	8 556 Ft/év
Belügyi Közlöny	18 768 Ft/év	Ügyességi Közlöny	4 968 Ft/év
Egészségbiztosítási Közlöny	15 180 Ft/év	Vízügyi Értesítő	9 384 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	19 044 Ft/év		
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	13 248 Ft/év	Ellenőrzési Figyelő	2 484 Ft/év
Gazdasági Közlöny	17 664 Ft/év	Házi Jogtanácsadó	3 588 Ft/év
Hírközlési Értesítő	4 692 Ft/év	Magyar Közigazgatás	6 900 Ft/év
Ifjúsági és Sport Értesítő	3 588 Ft/év	Pénzügyi Szemle	16 836 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	11 868 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	3 588 Ft/év
Informatikai és Hírközlési Közlöny	15 732 Ft/év		
Környezetvédelmi Értesítő	10 764 Ft/év	Élet és Tudomány	8 556 Ft/év
Közbeszerzési Értesítő	94 700 Ft/év	Ludové Noviny	1 932 Ft/év
Közlekedési Értesítő	17 940 Ft/év	Neue Zeitung	3 588 Ft/év
Kulturális Közlöny	14 076 Ft/év	Természet Világa	4 692 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	14 628 Ft/év	Valóság	5 520 Ft/év

Tájékoztatjuk előfizetőinket, hogy 2004. január 1-jétől a Cégközlöny elektronikus formában (CD-n) jelenik meg.

Éves előfizetési díja: 73 500 Ft/év.

A HIVATALOS CD JOGTÁR hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteményének 2004. évi éves előfizetési díjai:

(Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Önálló változat	48 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	62 400 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	110 400 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	78 720 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	124 800 Ft

Egyszeri belépési díj: 6000 Ft.

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2003-as évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen:

Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357 vagy faxon: 318-6668, vagy a www.mhk.hu/hj internetcímen található megrendelőlap.

Telefon: 266-9290/234, 235 mellék.

Éves előfizetési díja 3588 Ft/év

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2004. évi éves előfizetési díj: 73 140 Ft. Egy példány ára: 161 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána +8 oldalanként +161 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

04.1670 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint a hírközlési tevékenység (frekvenciagazdálkodás, távközlés, postaügy, informatika) közleményeit, továbbá az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzé tesszük a Kincstári Vagyon Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviselők közleményeit. Fizetett hirdetésként – akár színes oldalakon is – helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is.

Őszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendszerezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyébként hasznos információkat is nyújt a lap.

Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2004. május 1-jétől az Európai Unió hivatalos nyelveként magyarul is megjelenik. A hivatalos lap L és C sorozatból áll.

Az L (Legislation) sorozatban kerülnek kiadásra az Európai Unió hatályos jogszabályai, az ún. elsődleges jogforrások (alapító szerződések, csatlakozási szerződések, társulási szerződések), továbbá az alábbi jogforrások: *rendeletek, irányelvek, határozatok*.

Az EU Hivatalos Lapjában történő közzétételt követően az évfolyam és a kötet számára, valamint a megjelenés dátumára hivatkozással, cím szerint, 2004. május 1-jétől folyamatosan tájékoztatást adunk a hivatalos lap L kiadásaiban megjelenő jogi aktusokról a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő **Hivatalos Értesítőben**.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címen, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668.

2004. évi éves előfizetési díja: 10 764 Ft áfával.

A **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatók a kiadó közlőboltjában: 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Telefon/fax: 267-2780.

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendelem a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

Megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házszám:

Ügyintéző (telefonszám):

2004. évi előfizetési díj fél évre 5382 Ft áfával ☐

egy évre 10 764 Ft áfával ☐

Számlát kérek a befizetéshez. ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát.

Kelt.:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény rendelkezik — többek között — a Magyar Köztársaság Kormánya hivatalos lapjának, a **Határozatok Tárá**nak megjelentetéséről.

A Határozatok Tárát szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal a Szerkesztőbizottság közreműködésével, évente mintegy 60 alkalommal jelenik meg.

A Határozatok Tára a Kormánynak azokat a határozatait (kétezres) közli, amelyeknek közzétételét a Kormány elrendelte, továbbá tartalmazza a miniszterelnök határozatait, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter határozatait, valamint a minisztériumok, az országos hatáskörű szervek, az önkormányzatok közleményeit, hirdetményeit, különféle tájékoztatóit, továbbá azokat a közleményeket stb., amelyeket a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter engedélyez.

A Határozatok Tára megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címén (Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6.; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2004. évre: 16 836 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

HATÁROZATOK TÁRA

című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

Előfizetési díj egy évre: 16 836 Ft áfával. ☐

fél évre: 8 418 Ft áfával. ☐

Csekket kérek a befizetéshez ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Miniszterelnöki Hivatal és a Belügyminisztérium közös szerkesztésében havonta megjelenő

ÖNKORMÁNYZATOK KÖZLÖNYE

az önkormányzatok számára működésük során hasznos és nélkülözhetetlen tájékoztatói forrás.

A kiadvány első három része az önkormányzatokat érintő, újonnan kihirdetett jogszabályokat (törvények, rendeletek — ideértve az önkormányzati rendeleteket is —, alkotmánybírósági és egyéb határozatok) közli. Negyedik főrésze közleményeket, pályázati felhívásokat és tájékoztatásokat (szaktárcák közleményei, az Állami Számvevőszék ajánlásai, az önkormányzatok által elnyerhető támogatások pályázati feltételei, az önkormányzatok éves pénzügyi beszámolóit, alapító okiratok stb.) tartalmaz.

Az **Önkormányzatok Közlönye** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 fax-számán.

2004. évi éves előfizetés díja: 4140 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Önkormányzatok Közlönye** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Tisztelt Olvasó!

A Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2002. évi XI. tv. alapján megalakult az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, amely — a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. tv. 59. §-ában megjelölt keretek között — megalapította az *Informatikai és Hírközlési Közlöny* elnevezésű hivatalos lapját. E lap célja, hogy a minisztérium ügykörébe tartozó vagy azt érintő kihirdetett minden jogszabályt, közzétett országgyűlési határozatot, kormányhatározatot, iránymutató alkotmánybírósági határozatot, továbbá végzést, miniszteri utasítást, közleményt, tájékoztatót, pályázatot és annak eredményét, valamint a szakterületek vállalkozásainak és magánszemélyeknek a lap profiljába illő hirdetéseit folyamatosan, összefogottan, jól áttekinthetően ismertesse az érdekelt szakmai körökkel. A lap kéthetenként, a hónap közepén és végén jelenik meg.

Reméljük, hogy a lap rövidesen hasznos és nélkülözhetetlen tájékoztatási eszköze lesz az informatika, továbbá a hírközlés területén tevékenykedő valamennyi szervezetnek és állampolgárnak.

Az **Informatikai és Hírközlési Közlöny** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

2004. évre megállapított előfizetés díja: 15 732 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Informatikai és Hírközlési Közlöny** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

2004. évre megállapított előfizetés díja: 15 732 Ft áfával.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó gondozásában 2004. január 1-jétől jelenik meg a Közbeszerzések Tanácsának hivatalos lapja, a

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ

A Közbeszerzési Értesítő megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. címén (postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357.) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2004. évre: 94 700 Ft, fél évre: 50 000 Ft, negyedévre: 26 100 Ft. Példányonként megvásárolható a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ

című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város/község, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

Előfizetési díj	egy évre	94 700 Ft	☐
	fél évre	50 000 Ft	☐
	negyedévre	26 100 Ft	☐

Csekket kérek a befizetéshez ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokra szóló előfizetésüket folyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2004. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Az esetleges módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levél cím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2004. évi előfizetési díjak

(Az árak az áfát tartalmazzák.)

Magyar Közlöny	73 140 Ft/év	Munkaügyi Közlöny	11 316 Ft/év
Hivatalos Értesítő	10 764 Ft/év	Oktatási Közlöny	17 664 Ft/év
Határozatok Tára	16 836 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	23 184 Ft/év
Önkormányzatok Közlönye	4 140 Ft/év	Statisztikai Közlöny	9 660 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	14 076 Ft/év	Szociális Közlöny	11 316 Ft/év
Bányászati Közlöny	3 588 Ft/év	Turisztikai Értesítő	8 556 Ft/év
Belügyi Közlöny	18 768 Ft/év	Ügyességi Közlöny	4 968 Ft/év
Egészségbiztosítási Közlöny	15 180 Ft/év	Vízügyi Értesítő	9 384 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	19 044 Ft/év		
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	13 248 Ft/év	Ellenőrzési Figyelő	2 484 Ft/év
Gazdasági Közlöny	17 664 Ft/év	Házi Jogtanácsadó	3 588 Ft/év
Hírközlési Értesítő	4 692 Ft/év	Magyar Közigazgatás	6 900 Ft/év
Ifjúsági és Sport Értesítő	3 588 Ft/év	Pénzügyi Szemle	16 836 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	11 868 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	3 588 Ft/év
Informatikai és Hírközlési Közlöny	15 732 Ft/év		
Környezetvédelmi Értesítő	10 764 Ft/év	Élet és Tudomány	8 556 Ft/év
Közbeszerzési Értesítő	94 700 Ft/év	Ludové Noviny	1 932 Ft/év
Közlekedési Értesítő	17 940 Ft/év	Neue Zeitung	3 588 Ft/év
Kulturális Közlöny	14 076 Ft/év	Természet Világa	4 692 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	14 628 Ft/év	Valóság	5 520 Ft/év

Tájékoztatjuk előfizetőinket, hogy 2004. január 1-jétől a Cégközlöny elektronikus formában (CD-n) jelenik meg.

Éves előfizetési díja: 73 500 Ft/év.

A HIVATALOS CD JOGTÁR hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteményének 2004. évi éves előfizetési díjai:

(Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Önálló változat	48 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	62 400 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	110 400 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	78 720 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	124 800 Ft

Egyszeri belépési díj: 6000 Ft.

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2003-as évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen:

Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357 vagy faxon: 318-6668, vagy a www.mhk.hu/hj internetcímen található megrendelőlapon.

Telefon: 266-9290/234, 235 mellék.

Éves előfizetési díja 3588 Ft/év

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2004. évi éves előfizetési díj: 73 140 Ft. Egy példány ára: 161 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána +8 oldalanként +161 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

04.1670 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.